

DE GILDETROM

Driemaandelijks tijdschrift over de Noordbrabantse schuttersgilden

48e jaargang 2001 afl. 1

Pelgrimage Rome historisch hoogtepunt voor
Sint Antonius-Sint Sebastiaangilde Udenhout
Foto: Servizio Fotografico de "L'O.R."

GOUD EN ZILVERSMEDERIJ

de edelsmidse b.v.

Sniederslaan 17a, 5531 EG Bladel
Telefoon (0497) 38 79 36

**Het adres voor het
vervaardigen en ontwerpen
van al uw gildezilver**

JACQUETS

JACQUETJASSEN IN ZUIVER SCHEERWOL VANAF 390.-
ZIJDEN- EN DOFFE HOGE HOEDEN, POORTERS HOEDEN EN STEKEN

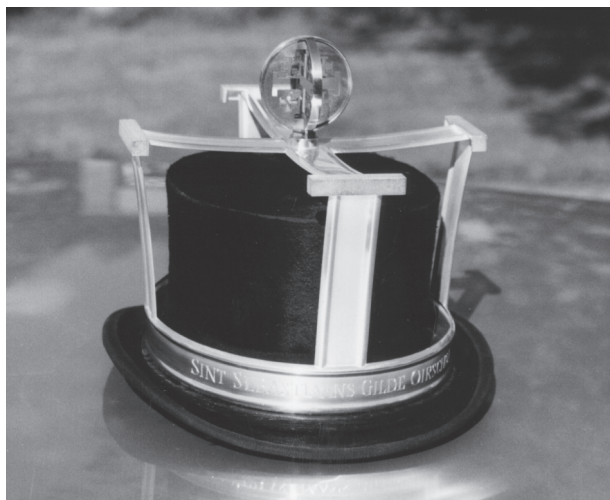
blackCLASSICS

clarastraat 2, 5211 LB 's-hertogenbosch telefoon: 073-6130136 fax: 073-6143143

EDELSMEDERIJ
NOL COOPMANS V.O.F.
GESLAGEN SCHOONHEID

ATELIER VOOR HET LATEN ONTWERPEN EN
VERVAARDIGEN VAN AL UW EXCLUSIEF
HANDVERVAARDIGD GILDEZILVER

GRAVEREN - DRIJVEN - CISELEREN - GIETEN

5632 PG Eindhoven, Kruburg 1a,
Tel.: (040) 241 85 86, Fax: (040) 241 20 78

LAARZEN LAARZEN LAARZEN
PLUIMEN PLUIMEN PLUIMEN
BATONS BATONS BATONS
POMPONS POMPS
UNIFORMSCHOENEN
LEERWERK LEERWERK
TWIRLSCHOENEN
INSTEPSCHOENEN
OVERSCHOENEN OVERSCHOENEN
HANDSCHOENEN HANDSCHOENEN
BATON-TASSEN BATON-TASSEN

VAN BEERS B.V.
SCHOENFABRIEK

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
Internationaal Tel.: 0031 (416) 27 22 54

SHAKO'S SHAKO'S SHAKO'S

LEVENSBOM GIET- SMEEDWERKEN EXCLUSIEVE INRIJPOORTEN

Wij zijn tevens leverancier van:

- Antieke trapspijlen
- Gietijzeren muurankers
- losse onderdelen voor poorten en hekken (hekpunten, granaatappels, ringen, krullen, ect.)

DOCUMENTATIE OP AANVRAAG

GERJES GIETIJZEREN RAMEN B.V.

Berkdijk 13A, 5271 SR St.-Michelsgestel, Tel. (073) 551 34 71
Fax (073) 551 69 68. Open: Ma. t/m Vrij.: 9.00-17.00 uur. Za. op afspraak.
Voor inrijpoorten uitsluitend op afspraak.

GILDEZILVER

ATELIER NOUD PETERS

Breestraat 47, St. Anthonis Tel. (0485) 38 33 66

Blinkt uit in vakmanschap

DE GILDETROM

Driemaandelijks tijdschrift
Over de Noordbrabantse schuttersgilden
uitgave van de Stichting De Gildetrom
ISSN 1380-233X. Jaargang 48 (2001), afl. 1

Hoofredactie

Ad (A.H.P.J.) Dams
Loon 7
5581 VH Waalre
tel. 040-2213365
E-mail: addams@wx.nl

Redacteuren

Eur. Gem. Hist. Schutt.

Mathieu (M.E.M.) v.d. Voort
Valklaan 6
5613 EC Eindhoven
tel. 040-2438521

Maasland

Kees v.d. Bruggen
Vlasmeesterstraat 53
5261 TB Vught
tel. 073-6564860
E-mail: brutext@wish.net.nl

Noordbr. Federatie

Reinier Haase
Wapendragerstraat 40
5641 GT Eindhoven
tel. 040-2811527

Kempenland

Marcel v.d. Heijden
Eindhovenseweg 73
5664 HD Geldrop
tel. 040-2856074

Kwartier van Oirschot

Henk (H.C.P.) van Hout
De Gaanderij 31
5688 TR Oirschot
tel. 0499-571258

Land van Cuijk

Henk Christiaans
Koperwiekstraat 8
5451 XN Mill
tel. 0485-453439
06 50 82 13 63

Peelland

Rien (M.H.G.) van Horik
Postel 45
5711 ET Someren
tel. 0493-496998

Baronie en Markiezaat

Adrie (A.G.) Boot
Korte Brugstraat 28
4871 XS Etten-Leur
tel. 076-5013270

Administratie en abonnementen

Lau (L.G.J.) Huijbers
Dr. de la Courtstraat 71
5421 JG Gemert
tel. 0492-361855

Betalingen

Rabobank Gemert
rek.no.: 13.45.08.874
Stichting De Gildetrom
Girorekening van deze
bank: 839132

Voorwaarden

Abonnementsprijzen 2000:

collectief abonnement f 13,25;

(meer dan twee per gilde)

Particulier abonnement f 18,25

Buitenlands abonnement f 22,50

Aanmaningskosten f 5,-

Abonnement dient bij vooruitbetaling te worden voldaan. Het wordt geacht te worden voortgezet, tenzij opzegging voor 1 november geschiedt. Abonnementen kunnen elk moment ingaan.

De redactie houdt zich het recht voor, teksten naar beste weten en in ieders belang te redigeren.

Advertentietarieven worden op aanvraag medegedeeld.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de stichting De Gildetrom.

Vormgeving & lay-out: Paul Kemper DTP Services.

Druk: Drukkerij Vos, Gemert.

TER INLEIDING

Er is een uitdrukking, die mij al dikwijls kriebels bezorgd heeft: „... als oew haor mèr goed zit”. Die kriebels worden niet veroorzaakt door het feit, dat deze tekst altijd in dialect gebruikt wordt. Veeleer komen die voort uit de nonchalance, die ik daarachter vermoed. De spreker beschouwt het zelf waarschijnlijk als een vorm van gezond relativeren, maar ik vat het dan op als: „Maak je niet zo druk. Het hoeft niet allemaal perfect te zijn!”

Als het zo is, dat iemand die zulke woorden spreekt, er behoorlijk met de pet naar gegooid heeft, zijn taak niet voorbereid en slecht uitgevoerd heeft, dan zorgen die kriebels ervoor, dat de spreker voortaan alle tijd krijgt om op zijn gemak een versnapering te nuttigen terwijl anderen de organisatie gaan dragen. Gelukkig leert de praktijk, dat binnen het gildewezen de meesten zich voor minstens 100 procent inzetten, wanneer zij een taak op zich genomen hebben. En als dan toch zo'n uitdrukking valt, dan mag dat beschouwd worden als een beroep op het gevoel voor humor. Inderdaad loopt niet altijd alles zoals wij het bedoeld en voorzien hebben. En misschien hebben we in onze ijver wel iets gewild, dat niet helemaal mogelijk is of niet strookt met de gangbare inzichten. Misschien hebben we wel iets gewild, dat in de gegeven situatie zelfs beter achterwege had kunnen blijven en krijgen we terecht een koude douche. Het zijn meestal anderen, die - met iets meer afstand dan de directe betrokkenen - de wijze lessen kunnen trekken en de aanbevelingen voor de toekomst kunnen opstellen. Op die manier zorgt men ervoor, dat door anderen als schoonheidsfoutjes ervaren gebeurtenissen zich in de toekomst gaan herhalen. Het incident vormt dan de basis voor een herbezinning. De Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden NBFS is als koepel van de bij haar aangesloten gildes de aangewezen instantie om van tijd tot tijd de ontwikkeling van gegroeide en groeiende tradities tegen het licht te houden. Voor deze aflevering van De Gildetrom is op verzoek van de NBFS een beschouwing over het inzetten van het (hoofd)vaandel bij bijzondere gelegenheden samengesteld.

En over die nagestreefde perfectie: die komt er best wel, maar dan ben ik waarschijnlijk nóg meer haren kwijt ...

Ad Dams

Alleen echte foto's

De redactie van De Gildetrom krijgt steeds vaker afbeeldingen aangeleverd, die niet voldoen aan de kwaliteitseisen. Dat is voor alle betrokkenen vervelend: de afbeeldingen worden niet geplaatst en iemand heeft alle moeite voor niets gedaan, terwijl een goede oplossing (meestal) wel beschikbaar was geweest. Daarom nogmaals de standaard-eis van De Gildetrom: in de praktijk zijn alleen 'echte' foto's bruikbaar. Gerasterd drukwerk zoals bidprentjes voldoet per definitie niet aan die eisen. Digitale fotocamera's worden in snel tempo beter, maar de printers die de afbeelding zouden moeten leveren blijven hopeloos achter. Daarom: stuur alleen 'echte' foto's in.

Voor onze jeugd...

Sinds steeds meer jeugdige gildebroeders de gelederen komen versterken, groeit ook de vraag naar een 'eigen plekje' in De Gildetrom. De redactie wil ook deze jonge gildebroeders en -zusters op hun wenken bedienen en bij wijze van proef in de afleveringen 2 (juni) en 4 (december) van dit jaar een bladzijde speciaal reserveren voor bijdragen van, voor en over de jeugd. Daarom: graag jullie / hun bijdrage over hun belevenissen, indrukken, wensen, behoeften, plannen, mooiste foto's of tekeningen. En verras ons gerust met nog meer fraais! Jullie deken-schrijver of hoofdman kan zeker vertellen, hoe je dat kunt doen!

Sluitingsdatum inzenden kopij redacteuren afl. 2 2001

9 april 2001 (verschijnt juni 2001)

Medewerkers aan dit nummer

J. Aarts, W. Adams, H. van Alebeek, J. Beekmans, M. Bloemers, C. v.d. Boom, H. v.d. Eikhof, J.A. Geelen, Joke v. Gils, H. Gooren, R. van Hal, W. Hammers, Th. Hanegraaf, Th. Van Hattum, H. v. Helvoirt, Bep v.d. Heuvel, M. Horst, M. Hulsen, A. Jacobs, C. Janssen, B. van Kaathoven, J. Klerks, L. Konings, C. Philipsen, H. de Rooij, Th. v.d. Sande, H. v.d. Sanden (foto), G. v.d. Schoot, T. Smits, J. Vera (foto), E. Vincent, C. v.d. Voort, J. v.d. Vorst, F. Vriens, R. Weijtmans, A. van Zutphen,

Met een vlaggenparade begint het feest. Gildebreders uit Haaksbergen (Gld), Huisseling en Tongelre vertegenwoordigen Nederland

EGS-REPORTAGE

Bijna perfect Europees Schutterstreffen in Garrel BRABANDERS EN LIMBURGERS DELEN IN GELDERSE VREUGDE

Na negentien jaar heeft Nederland weer een Europa-koning geleverd tijdens het dertiende Europees Schutterstreffen in Garrel (D). Zijn naam: Harry Ketels en hij komt uit het Gelderse Nieuw-Dijk. Vreugde alom in het Nederlandse kamp. In Duitsland was het feest perfect georganiseerd. Een smetje op het megafestijn vormde het uit de hand lopen van de optocht op zondag. De deelnemers vanuit Noord-Brabant werden er de dupe van.

door Kees van der Bruggen

De spanning is af te lezen op de gezichten van de Brabantse koningen tijdens het wachten op hun beurt

Volgens de president van de Europese Gemeenschap der Historische Schuttersgilden (EGS), Juan graaf t' Kint de Roodenbeke uit België, was dit het mooiste schuttersfeest wat hij mocht meemaken. Klopt. Het Duitse Garrel had alles uit de kast gehaald. Vanaf donderdag 24 augustus tot en met zondag 27 augustus 2000 was het één groot verbroederingsfeest. De organisatie was prima. Geen of amper fouten bij inschrijvingen voor het koningschieten. Lekker weer. Vrolijke muziek. Gemoedelijke mensen uit zes Europese landen gezellig bijeen.

Bedeavaart

De echte gildefanaten waren al op donderdag afgereisd. Om de bedevaart mee te maken naar Bethen. Veel belangstelling bestond er van de regionale televisie. Kringsecretaris Jo van den Biggelaar (Kwartier van Oirschot) werd verschillende keren geïnterviewd. De tocht besloeg vijf kilometer. Biddend en zingend door bossen en langs velden is boetedoening gedaan. Om nooit te vergeten. Aan deze bedevaart deden 2000 gildebroeders mee. Indrukwekkend. Ook veel prelaten in de lange stoet. Keurig in hun waardig pak. Met als sluitstuk een mis in de openlucht. De beschermheer van de EGS, zijne keizerlijke en koninklijke hoogheid aartshertog dr. Otto von Habsburg

Keizerlijke en koninklijke hoogheid aartshertog dr. O. von Habsburg, beschermheer van de EGS

Harry Ketels (47) uit Nieuw-Dijk, na negentien jaar weer een Nederlander als Europa-koning

De vijf finalisten uit Nederland (v.l.n.r.): Hans van Doremalen (Goirle), Jan Mullink (Etten), Harry Ketels (Nieuw-Dijk), Jan Timmermans (Middelbeers) en Wim Aarts (Oostelbeers)

burg, was er ook bij. Veel waardering had inmiddels het Sint Barbaragilde uit Ravenstein. Zij hadden de zondag vóór het feest hun tenten al opgeslagen in Garrel. Onder leiding van Wout Heesen was dit gilde al enkele dagen opgenomen in de dorpsgemeenschap. Zij waren bij het plaatselijke koningschieten en brachten verschillende keren een vendelgroet.

Feestje met duizenden

Op vrijdag kwam het EGS-bestuur bij elkaar om zakelijke besprekingen tijdens een zgn. plenaire vergadering af te hameren. Hierbij was ook een ruime afvaardiging van de federatie. Besproken werden o.m. nieuwe richtlijnen inzake de Europese Orde van de Heilige Sebastiaan. 's Avonds was er vertier in een reusachtige feesttent met 2400 bezoekers. Ook Nederlanders die in de voorverkoop een kaartje wisten te bemachtigen. Een muziek-, zang-, show- en dansspektakel van vier uur stond op het programma. Degenen die geen kaartje hadden, vonden hun aangename verpozing in een aparte tent. Daar was volop gelegenheid voor internationale verbroedering. Langzaam maar zeker namen de duizenden deelnemers aan het Europees Schutterstreffen (EST) bezit van het Duitse plaatsje.

Pechvogel wordt geluksvogel

Hoogtepunt van het EST vormt het koningschieten op zaterdag. Met deelname van ruim 250 koningen uit Duitsland, Nederland, België, Frankrijk, Oostenrijk en Polen. Verdeeld over vijf schietkasten waarin een prachtige, uit hout gesneden adelaar was bevestigd. De Nederlanders schoten allemaal op dezelfde vogel in de voorronde. Daarna ging de winnaar, evenals de twee koningen voor hem en na hem, naar de finale. In tegenstelling tot Krakau was de

inschrijving tot in de puntjes geregeld. Vlotte doorstroming en de formulieren bleken meest in orde.

VLOTTE DOORSTROMING AANMELDEN KONINGEN

Behalve voor ene Harry Ketels van schutterij Sint Antonius uit Nieuw-Dijk (gemeente Didam). Hij was pas koning geworden en derhalve stond zijn naam niet op de lijst. Vervolgens kreeg hij een leeg doosje waarin eigenlijk de herinneringsmedaille moest zitten. Zou dit 13e Europees koningschieten voor hem een ramp worden?

Niets bleek minder waar. Allereerst schoot hij als eerste de landenadelaar uit de kast. Hij mocht naar de finale met nog vier Nederlanders. En alsof dit nog niet genoeg was, schoot hij in de finale ook de koningsadelaar uit zijn 'adelaarsnest'. Leuk applaus, maar ook lichte verontwaardiging in het verhoudingsgewijze immense Duitse kamp. Limburgers en Brabanders deelden in de Gelderse feestvreugde. „Eindelijk weer eens een Nederlander”, verzuchtte menig een.

'EINDELIJK WEER EEN EEN NEDERLANDER'

Spontaan werd op de wijs van 'Anton aus Tirol', 'Harry uit Nieuw-Dijk' gezongen. Een liedje wat het de overige dagen nog prima heeft gedaan. Zo werd een pechvogel alsnog een geluksvogel dankzij de koningsvogel.

Onwezenlijk

Toen de adelaar eenmaal was gevallen, ging het allemaal snel voor Harry (47) en zijn vrouw Thea (44). Ze werden door

de organisatie snel in een caravan afgevoerd en daarna werden ze de volgende uren en dagen min of meer geleefd. Ketels beseft nu nog amper wat er toen allemaal gebeurde: „Het was zo onwettelijk.

HARRY KETELS LEVERT HUZARENSTUKJE

Eerst wist ik nog niet goed of ik nu werkelijk de Europa koning was. Ik schrok

Het Koningsbal wordt geopend door Harry en Thea Ketels

Gildebroeders uit Sint Michielsgestel nemen het koningspaar op de schouders

Het ijs is gebroken. Het Gelders koningspaar zit gebroederlijk tussen oud- Europa-koningen Wilfried Stammerman (r) en Wilhelm Lienen (l) aan een pot bier

ervan. Daarna sta je met je vrouw volop in het middelpunt van de belangstelling. Mensen scanderen je naam of ze je al jaren kennen”.

Hoogwaardigheidsbekleders namens de kerk en de Duitse schutterijen nemen vanaf de ere-tribune het defilé in ontvangst

Kroningsmis en koningsbal

Nadat EGS-president Juan graaf t' Kint de Roodenbeke de nieuwe koning had voorgesteld ging het in optocht naar de Petrus- en Pauluskerk voor de kronings-

mis. Hier werd afscheid genomen van de vorige koning Wilhelm Lienen en werd Ketels plechtig geïnstalleerd.

Daarna volgde in de feesttent het koningsbal en dat moesten Thea en Harry natuurlijk openen. Terwijl het protocol rondom verschieting en installatie van de Europese majesteit goeddeels perfect geregeld bleken, moest het het koningspaar van het hart, dat niet het Wilhelmus op enig moment werd gespeeld.

Daarvoor in de plaats kregen ze de Europahymne te horen. Ook anderen is het opgevallen dat geen eerbetoon aan de Nederlandse winnaar met het volkslied werd gebracht. Zoals Jan, een gildebrouder uit Hilvarenbeek opmerket: „Duitsers verdommen 't, het Wilhelmus te spelen”.

'DUITSERS VERDOMMEN 'T, HET WILHELMUS TE SPELEN'

Goed doel in Oekraïne

De zondag werd begonnen met een openluchtmis, gecelebreerd door drie bisschoppen, waaronder mgr. Marcján Trofimiak uit Luck in de Oekraïne. Hij was alle dagen eregast en tijdens de misviering werd hem een cheque overhandigd van DM 125.000. Dit als resultaat van een collecte onder alle deelnemende gilden, schutterijen, overkoepelende organisaties en giften van particulieren. Het geld is bedoeld voor de kinderen die nog steeds de naweën ondervinden van de ramp met de kernreactor in Tsjernobyl.

Optocht van een bosbouwer

Na het onvermijdelijke Frühschoppen, stond dan eerst tegen 13.00 uur de grote optocht op het programma. Honderden

EGS-president Juan graaf t' Kint de Roodenbeke (l) en bisschop Marcján Trofimiak uit de Oekraïne

gilden en schutterijen namen deel.

Duizenden deelnemers in totaal. Plus ruim 25.000 bezoekers langs de kant. Wat de organisatie niet had voorzien, was de spontane komst van meer dan honderd Duitse schutterijen. Zonder zich tevoren ingeschreven te hebben, waren zij met grote aanhang naar Garrel

Koningspaar Hans en Jolanda van Doremalen van het Sint-Jorisgilde uit Goirle in de (lange) optocht

gegaan om er een leuk dagje van te maken. Met als gevolg dat het uren

Het schemert en het publiek is al naar huis als de Brabantse gilden de urenlange optocht besluiten. Desondanks verzorgen zij een waardige presentatie, zoals hier het Sint Barbaragilde uit Dinther

duurde, voordat de laatste groepen (en dat waren de Brabanders) uit de startblokken konden. Eerst tegen half zes, het begon al te schemeren, vertrokken de eerste Brabantse groepen. Wat een ellende. En dan al die gaten in de optocht. Ook de Duitse deelnemers hadden hierop kritiek: „Het lijkt wel of er een bosbouwer verantwoordelijk is voor de opstelling”, zei een Duitse schuttersvriend. „Eerst een stukje bos, dan een enorme brandgang en dan weer wat bomen. En dat eindeloos herhaald”. Bovendien liep de optocht veel vertraging op doordat de plaatselijke bevolking erg royaal bleek in het verstrekken van Schnaps, bier en andere geneugten. Ook dit veroorzaakte onnodig oponthoud.

PUBIEK ROYAAL MET BIER EN SCHNAPS

Uit als een nachtkaaars

De Brabantse schuttersgilden werden bewust aan het eind van de optocht ingedeeld met het oog op de zgn. Brabantse opmars. Maar tegen de tijd dat deze manifestatie een waardige afsluiting van het 13e EST moest worden, was het al haast donker, regende het dat het goot en was er van publieke belangstelling geen sprake. Het welhaast perfecte feest ging derhalve als een nachtkaaars uit.

Oordopjes bestellen

Het volgende Europees Schutterstreffen wordt over drie jaar in het Oostenrijkse Vöcklabruck gehouden. Van 29 tot en met 31 augustus 2003. De Brabantse schuttersgilden die willen deelnemen, zullen er ongetwijfeld een vakantietrip van maken. Het is een grote afstand. Eenmaal in Salzburg is het nog tachtig kilometer rijden. Tot slot alvast een tip: de Oostenrijkse gildebroeders, verenigd in het zgn. Oberösterreichische Prangerschützenverband, knallen er met kruit uit hun twintig kilo zware geweren lustig op los. Neem daarom van thuis een goed humeur, maar vooral oordopjes mee. ■

Annette v.d. Brand en koning Herman van Heesewijk van Sint Joris uit Sint Oedenrode krijgen als beloning voor het lange wachten een Hollandse neut van een inwoner van Garrel

GARREL DOOR VROUWENOGEN

Hoe komt een Europees Schutterstreffen (EST) over bij gildezusters? De redactie vraagt het aan Joke van Gils (Sint Ambrosius - Loon op Zand) als actieve deelnemster en Bep van den Heuvel (Sint Joris - 's-Hertogenbosch) als toeschouwer.

Beide gildezusters zijn accoord met hun relaas in de Gildetrom. De teksten komen uit hun hart. Zij vertellen hun eigen verhaal.

Joke: Geen spatje agressie

„Ik ben een door de wol geverfde gildezuster met ervaring in het bijwonen van gildewedstrijden en dus heel wat gewend. Ik was voor de vierde keer present bij het EST. Het feest op zaterdag was groots. Het feestterrein was afgeladen vol. De muziek was op zijn Duits, het genre hoempapa-house. Der 'Anton aus Tirol' en 'Die Hande in der Höhe' waren populair. De drankmetsel was gigantisch. De gildekoning uit Esch wilde walsen, maar op één voorwaarde: zowel rechtsom als linksom. Sommige vrijgezelle gildebroeders gingen (na een hoeveelheid drank durven ze) op zoek naar gildezusters om mee te dansen of te sjansen. De jeugdleden raakten uit het zicht van hun ouders.

De zondagmiddag was een echt kijkfeest. Alle Duitse verenigingen zijn groen, protserig en behangen met veel medailles. Het onderscheid zit hem in de dames en in de petten. Je kunt kiezen uit een pet met veer of een pet met een eikel. De dames zijn zogenaamd mooi. Het maakt niet uit of ze vierkant zijn of broedmager, ze zijn hetzelfde gekleed. Ze dragen lange zuurstokkleurige jurken, ze hebben hun borsten geëtaled, geld gespendeerd aan de kapper en de make-up. De Poolse gilden vallen op in hun 'Middeleeuwse' kleding gemaakt van gordijnstof, tafelkleden en hondenvachten.

Onze jeugdvendeliërs en tamboers hadden bekijks met een spontane demonstratie. Onze jonge-dames-tamboer (14 lentes) lag in de armen van een jonge tamboer uit Diessen. Onze bordjesdrager lag verveeld tussen een berg lege bierfusten. Onze koningin kreeg een huwelijksaanzoek van een gildebroeder uit Sint Michielsgestel. Onze vrijgezellen keken hun ogen uit naar de zuurstokken. We liepen bijna achteraan in de optocht. We zetten de wave in, de handen gingen de hoogte in, we deden de kruispas, we dronken de klaargezette neutjes en Remco deed of hij Sinterklaas was. Dat was leuk. Maar weet je wat ik het leukste vond? Er waren tienduizenden mensen op de been en er was geen spatje agressie. Kortom, een echt verbroederingsfeest. De volgende keer ga ik weer!”

Bep: Regen absoluut niet verdiend

„Wij zijn zondag 27 augustus met z'n tie-

nen voor dag en dauw vertrokken. We kwamen precies op tijd om das Feierliche Pontifikalamt mit dem Apostolischem Nuntius in Deutschland, Erzbischof Dr. Giovanni Lajolo in de openlucht bij te wonen. Na de H. Mis en een flinke bak Erbsensuppe in de feesttent, waar het overigens gezellig was, begon om 13.00 uur de optocht. De Nederlandse gilden stonden gepland als nummer 15. Niet wetende, dat eerst alle Duitse Schützenvereine (misschien wel ruim 300) aan de beurt kwamen, zijn we keurig op tijd langs de rand van de stoep, niet ver van de startplaats, neergestreken. Na de opening van de stoet, keurig op tijd, begon het met groene uniformen (af en toe even afgewisseld met schitterend uitgedoste Polen) en bleven de groene uniformen komen met hun dames in baljurken, alsof ze naar een debutantenbal gingen. In het begin was dit wel aardig, vooral voor onze dames om die sommige prachtige creaties te zien, maar op den duur werd het toch wel saai, totdat we het Cloveniersgilde uit Grave in het vizier kregen. He, he, eindelijk zou dan toch ons wachten beloond worden en zouden we onze eigen gilden kunnen bewonderen. Toch, al snel bleek, dat Grave zich er heel slim had tussengevoegd. Zij hadden het vermoedelijk wel door, dat ze anders tot circa (schrik niet) 17.30 uur hadden moeten wachten totdat alle 'Grünen' voorbij waren. Achteraf bleek, dat er meer dan vierhonderd groepen waren, terwijl er zich ruim 100 groepen niet hadden aangemeld en toch waren gekomen. Wat een organisatie!

Rond 17.30 uur begonnen de Brabantse schuttersgilden aan hun optocht, terwijl men de hele middag vanaf één uur op het opstelrein heeft gewacht. Wij ook, maar dan langs de weg, hetgeen we graag overhadden voor onze mede-gildebroeders en -zusters, die het overigens ook erg wisten te waarderen, gezien de leuke reacties toen men ons groepje opmerkte. Nadat we 'onze' mensen hadden zien voorbijtrekken, zijn we naar de feesttent gegaan.

Het was daar ontzettend gezellig, maar dat kun je van de Duitsers ook niet anders verwachten. We wilden ook nog even de Brabantse opmars bijwonen. Heel jammer, dat net toen deze opmars moest beginnen, het begon te hoven. Dit hadden ze absoluut niet verdiend. Tegen 19.00 uur hebben we de thuisreis aanvaard, waarbij we alleen maar regen en in Noord-Duitsland een vervelende file hadden”. ■

INTERVIEW

*Frank van der Maden (Brabants Film Archief)
pleit voor duurzaam conserveren:*

VAN ELKE FILM OF VIDEO MOET EEN DUPLICAAT ZIJN

Gilden let op uw zaak. Deze waarschuwing is zeker van toepassing als het aankomt op het bewaren en conserveren van dia-, foto-, video-, geluid- en filmmateriaal. Dat meent Frank van der Maden van het Brabants Film Archief. Hij betreurt het dat historisch waardevol materiaal door onachtzaam beheer, opslag bij onjuiste temperatuur of door onverschilligheid verloren gaat. „Voor het Brabants Film Archief is de gouden regel dat de originele films op een goede manier moeten worden opgeborgen en dat er van elke historische film een duplicaat moet zijn.”

door Kees van der Bruggen

Frank van der Maden is coördinator Brabants Film Archief (BFA), een onderdeel van de provinciale 'Brabant-Collectie', die in het beheer is bij de Katholieke Universiteit Brabant (KUB) te Tilburg. Het BFA stelt zich tot doel als informatiecentrum voor zowel de bewaarders als de gebruikers van (historisch) beeldmateriaal te fungeren. Zo bouwt het BFA aan een centrale catalogus van Brabants filmmateriaal. Sinds december vorig jaar is daar een nieuwe dienstverlening bijgekomen in de vorm van een filmdatabank die via internet toegankelijk is. Via de website van het BFA (<http://www.kub.nl-dbi/bfa/>) kun-

nen ruim honderd unieke films thuis rechtstreeks op het scherm worden bekeken.

Beeldmateriaal belangrijk

Op de Hoofddierendag 2000 in Den Bosch liet Van der Maden niet alleen een aantal filmfragmenten zien, ook vroeg hij aandacht voor het beeldmateriaal dat bij veel schuttersgilden in bezit is. Het BFA wil graag weten welke films er nog zijn en waar deze zich bevinden, gelijktijdig vestigde Van der Maden de aandacht op de risico's die het duurzaam behoud van filmmateriaal bedreigen en adviseerde hij de gilden om

Een schenking aan het BFA: verzameling films plus omroller

vooral zorgvuldig met hun films om te gaan. Dit om te voorkomen dat het materiaal door onjuist gebruik en beheer voor volgende generaties verloren zal gaan.

Filmmateriaal is van essentieel belang om ook in de toekomst een beeld te kunnen geven van de geschiedenis en de ontwikkeling van het gildewezen in Noord-Brabant in de twintigste eeuw. In het verleden en ook nog niet zo heel lang geleden is er al veel waardevol materiaal verloren gegaan. De komst van de video heeft de situatie er niet beter op gemaakt. Reden om drs. Frank van der Maden om een toelichting te vragen.

Unieke films

Allereerst, zo zegt Van der Maden, is het belang vast te stellen wat voor materiaal men in huis heeft. Betreft het een filmverslag van een gildebijeenkomst gemaakt door een van de gildeleden of gaat het om een videokopie van een journaal dat is opgenomen van de televisie (bijvoorbeeld Omroep Brabant) omdat het plaatselijke gilde erin voorkomt. Het zal duidelijk zijn dat het verloren gaan van de eerste, het filmverslag, een groter verlies betekent dan het tweede; het filmverslag is uniek en het origineel van het journaal is aanwezig in het archief van Omroep Brabant. Van der Maden: „Zo

zijn in het verleden films in zwart-wit opgenomen, gemonteerd en van titels voorzien. Vaak betreft het unieke exemplaren, waar slechts één film, het origineel, beschikbaar is. Gaat deze film verloren dan ben je alles kwijt”.

„GAAT HET OORSPRONKELIJKE MATERIAAL VERLOREN DAN BEN JE ALLES KWIJT”

Zelf bewaren is riskant

Bovendien is het projecteren van oude films riskant uit oogpunt van archivering. Om de filmbeelden te kunnen bekijken kan de film het best worden overgezet op video. Enkele bedrijven zijn hiervoor speciaal uitgerust en tegenwoordig hoeft dat niet eens meer zo duur te zijn. Het BFA zal de gilden daarbij graag advies geven. Een videokopie van een film kan zonder al te veel risico dagelijks gebruikt worden. „En ondertussen kan het originele filmmateriaal onder de juiste klimatologische condities duurzaam worden opgeborgen en bewaard. Het BFA werkt daarvoor zoveel mogelijk samen met de regionale en lokale archiefdiensten die onze provincie rijk is” zegt Van der Maden. Zo beschikken de archiefdiensten van Bergen op Zoom, Breda en Eindhoven over speciale filmdepots. In deze depots worden de films bij een constante temperatuur en een constante relatieve vochtigheidsgraad bewaard.

Nergens goed opgeborgen

Over dit bewaren meldt Van der Maden: „Oude zwart-wit acetaatfilms blijven in de beste conditie bij een temperatuur van 10 °C en 50% relatieve luchtvochtigheid. Oude kleurenfilms vragen nog meer zorg. Die moeten geconditioneerd

Frank van der Maden: „Beeldmateriaal uit de kast halen en niet onder het bed laten liggen”

worden bij 5 °C en een relatieve luchtvochtigheid van 30%. Magneetbanden, audio en video, zijn wat dat betreft min-

der gevoelig: zij kunnen het best worden opgeslagen bij 16 °C tot 18 °C en een relatieve vochtigheid van 50%. Geen enkel woonhuis of gildekamer voldoet

„GEEN ENKELE GILDEKAMER VOLDOET AAN BEWAAREISEN”

aan deze normen.

Met als gevolg dat het materiaal regelmatig bloot staat aan temperatuurschommelingen; denk alleen al aan zomer- en wintertemperatuur. Voor de films betekent dat onder meer het krimpen van het filmmateriaal en het loslaten van de lussen, met alle nadelige gevolgen van dien tijdens het projecteren. Bij voorbaat durf ik derhalve te stellen dat geen enkel gilde zijn films goed heeft opgeborgen.”

Videobanden kwetsbaar

„Daarnaast moeten video- en geluidsbanden minstens een keer per jaar worden omgespoeld om vervorming van beeld of geluid te voorkomen. Anders wordt de informatie 'doorgedrukt' op de vorige of volgende winding en gaat de kwaliteit van het beeld en/of geluid ach-

Technische ruimte van het Brabants Film Archief op de Katholieke Universiteit Tilburg. (Foto's: BFA)

teruit of helemaal verloren. Zeer spijtig als het dan het enige exemplaar is en er geen duplicaat bestaat". Videobanden volgens het VHS-systeem zijn prima voor het dagelijks gebruik, maar niet geschikt voor duurzame bewaring.

„Het verdient aanbeveling om beelden die alleen op dit type banden staan en die toch voor de toekomst behouden dienen te blijven, over te zetten op een hogere norm. Bijvoorbeeld op digitale tape. Gelet op de kosten, moet men zich dan wel afvragen of de beelden echt de moeite en kosten van het bewaren waard zijn", aldus Van der Maden.

Collectieve aanpak

Zoals gemeld, pleit de coördinator van het BFA ervoor de films te laten omzetten op video door een professioneel bedrijf. Hij geeft het advies om van tevoren verschillende offertes op te vragen. „Onderling zijn er nogal grote prijsverschillen". Ook ziet hij mogelijkheden in een collectieve aanpak door de federatie. Die zou, voor de gilden die daar behoefte aan hebben, tot (gereduceerde) prijsafspraken kunnen komen. Hij acht samenwerking tussen de NBFS, de Brabantse archiefdiensten en het Brabants Film Archief in dit opzicht van groot belang. „Een gezamenlijk project be-

„GEZAMENLIJK PROJECT NBFS EN BFA IS GEWENST"

hoort tot de reële mogelijkheden. Anders ben ik bang dat er de komende jaren nog veel interessant en waardevol materiaal onnodig verloren gaat", zegt de coördinator van het Brabants Film Archief.

Filmformaat 16 mm (zwart-wit) met beschadigde perforatie

Taak voor SAT-commissie

Bij voorkeur ziet Frank van der Maden dat er vanuit de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden een inventarisatie wordt gemaakt van hetgeen de gilden bezitten aan beeldmateriaal.

Allereerst ten aanzien van film en video. „Ik zie graag dat er eerst in kaart wordt gebracht wat er her en der nog ligt. Een globale inventarisatie kan volstaan. Aangegeven moet worden: bij welk gilde, wat is de inhoud, uit welk jaar of welke periode en de aard van het beeldmateriaal.

Betreft het een video via het VHS-systeem, is de film van acetaat en welk formaat heeft de film? Dat kan zijn 35 mm, 16 mm of 8 mm. Het formaat van de film is van groot belang. Niet alleen vanwege het verschil in kwaliteit van de beelden, maar ook vanwege het grote verschil in de kosten voor conservering", aldus Van der Maden.

Schermafbeelding van de filmdatabank van het BFA met een beeld van de film 'De Tilburgse parochie Loven' (1939)

Reactie federatieve SAT

Voorzitter Tonnie Vaessen van de federatieve SAT-commissie zegt desgevraagd dat er hieromtrent al een enquête is uitgezet. De reacties zijn tot nu toe redelijk. Hij verwacht in de loop van dit jaar tot een afronding te komen. Op basis van de uitkomsten zullen verdere plannen worden gemaakt om de toekomst van de gildefilms veilig te stellen. ■

Leuk om terug te zien

Oude films zijn altijd leuk om terug te zien. Wie wat bewaard heeft wat. Zo bleek ook op de Hoofddierendag 2000.

Het Brabants Film Archief vertoonde filmfragmenten uit onder meer de nu al historische films over gildegebeurtenissen in:

Gemert

Titel: Noord-Brabantsche Gildefeest. Defilé der Brabantsche Boerengilden. Een film uit de jaren '20. Bij de viering van het 650-jarig bestaan van het gilde Sint Antonius - Sint Sebastiaan op 4 en 5 juni 1922. Met o.m. het Servatiusgilde uit Lieshout, het 'rode' en 'groene' gilde uit Gemert en een gildedeputatie uit Oirschot.

's-Hertogenbosch

Titel: Herdenking 750-jarig bestaan 's-Hertogenbosch. Juli 1935 (film met geluid). Een uitgebreid verslag van alle festiviteiten t.g.v. het 750-jarig bestaan, inclusief toespraken e.d.. Met onder meer het bezoek van de Noord-Brabantse Gilden aan Oud-'s-Hertogenbosch.

Heeze

Titel: Kermisdag gilden Heeze 26 augustus 1946. Zwart-wit, zonder geluid met Nederlandse titels. Een verslag van een kermisdag zoals die in die tijd op veel plaatsen tot het jaarlijks ritueel van de gilden behoorde. Met het Sint Jorisgilde en het Sint Agathagilde uit Heeze.

Vught

Titel: Landjuweel ter gelegenheid van het 475-jarig bestaan van het Sint Catharina gilde Vught, 12 juni 1949. Zwart-wit, zonder geluid met Nederlandse titels. De stoet trekt door Vught voor het gemeentehuis langs (waar allerlei hoogwaardigheidsbekleders op het bordes staan) en gaat dan richting kasteel Maurick, waar het landjuweel zich afspeelt.

Appingedam

Titel: Landbouwtentoonstelling Appingedam 1938. Zwart-wit, zonder geluid, zonder titels. Met een optreden van de vendeliers van een Catharinagilde met in hun midden kampioen A. Hendriks. Plaats van herkomst van dit Brabantse gilde is onbekend.

's-Hertogenbosch

Titel: Den Bosch 800, videojournaal juni 1985. Kleur, met geluid, Nederlandse titels en commentaar. Kort verslag van de gildedag Oud hertogdom Brabant op zondag 23 juni. Defilé en koningschieten op de Markt. Interview met comité-voorzitter jhr. Bib van Rijckevorsel van het gilde Sint Barbara - Sint Sebastiaan uit Vught.

Wie (oud) filmmateriaal over het Brabantse gildeleven in bezit heeft en/of dit al dan niet in bruikleen of als gift af wil staan, kan zich schriftelijk melden bij het secretariaat van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, Wapendragerstraat 40, 5641 GT Eindhoven.

FEDERATIE-NIEUWS

VOORBEREIDINGEN LANDJUWEEL HELMOND 2001 IN EINDFASE

Over enkele maanden is het zover. Helmond staat dan in het teken van het Landjuweel. De organiserende stichting is eind januari druk bezig met de diverse voorbereidingen. Over de opzet en de organisatie van het Landjuweel spraken we met de volijverige secretaris Harrie de Rooij. „Toen het Sint Catharinagilde de toewijzing voor de organisatie van het Landjuweel ontving werd al gauw contact gelegd met de overige drie Helmondse gilden. Daar werd enige terughoudendheid bespeurd. Vooral ten aanzien van de financiële risico's.” Omdat bleek dat er bij de gemeente een serieuze interesse bestond werd door het bestuur van het Sint Catharinagilde besloten een stichting op te richten. „Burgemeester van Elk, overigens ereleden bij het gilde, is een warm pleitbezorger geweest.” In de stichting hebben naast secretaris Harrie de Rooij nog drie bestuursleden van dit gilde zitting: oude deken Eef Luyben, penningmeester Jan Verspaget en bestuurslid Leo Verhofstadt. Er werd gezocht naar een onafhankelijk voorzitter. Die werd gevonden in de persoon van Sjeff Jonkers, die inmiddels gestopt was als wethouder van de gemeente Helmond.

Om mogelijke financiële teleurstellingen te voorkomen door dat een te hoge opbrengst aan horecagelden moest worden begroot, trok de stichting Landjuweel Helmond 2001 de stoute schoenen aan en benaderde slechts een handvol potentiële sponsors. „Die garant zouden moeten staan voor het merendeel van de benodigde geldmiddelen”, vertelt de gedreven gildebroeder. Bijna een jaar werd hieraan druk gewerkt. En met succes. Naast vijf hoofdsponsors Bavaria,

Eindhovens Dagblad, Obragas, Gamma Holding en Rabobank Helmond en twee nevensponsors EDAH en Bouwfonds Woningbouw Eindhoven vanuit het bedrijfsleven staan de gemeente Helmond, de provincie Noord-Brabant en ook het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant inmiddels garant voor het welslagen van het Landjuweel. „Toen de fondsenwerving in 1999 afgerond was werden begin vorig jaar een aantal bekwame vrijwilligers buiten het gildenwezen gevraagd om hun kwaliteiten ten dienste van de stichting te stellen. „En ook hier kon al gauw genoeg op de spontane medewerking van velen worden gerekend. Zo geeft bijvoorbeeld de ondercommandant van de Helmondse brandweer leiding aan de werkgroep Gildenfestiviteiten. In deze werkgroep zijn vier commissies werkzaam: de commissie Buiten-gebeuren, de commissie Eucharistie onder de bezielende leiding van Leo Verhofstadt, de commissie Gildenwedstrijden met Eef Luyben, Colvenier John Raymakers en gildenvriend Jan Andriessen. Met een jarenlange ervaring als toeleverancier van gildezilver in als zowel ver buiten de federatie van Noordbrabantse Schuttersgilden. Een commissie die nauw samenwerkt met de technische commissie van de federatie en de commissie Optocht. De werkgroep Culturele Week vervolgens is verantwoordelijk voor de activiteiten in de aanloopweek. In deze week staat op het programma een korenavond, fanfare- en harmonieavond, jongerenavond, Brabantse avond en ook de ouderen worden tijdens een middagprogramma niet vergeten. „De leiding van deze werkgroep is in handen van gildebroeder Piet-Hein van Thiel van de Colveniers en Harrie Hopstaken. Zij weten zich op hun beurt gesteund door een waar legertje van belangeloos meewerkende koptrekkers van zo'n acht commissies met vertegenwoordigers uit het Helmondse verenigingsleven,” laat de trotse medeorganisator weten. De derde werkgroep is verantwoordelijk voor de Marketing en Onderhoud. Er zijn enerzijds contacten met het reclamebureau Vormgevers. Anderzijds met een grote diversiteit aan mediaorganisaties zoals het Eindhovens Dagblad (een van de hoofdsponsors), het Brabants Dagblad, vele weekbladen, regionale en landelijke omroepen. Voorzitter van deze werkgroep is gildebroeder Wim van Asten. Hij zorgt samen met Lambert van der Meulen en Michiel van de Weyden, eveneens Colveniers, en de actieve de Rooij voor het maken en bewaken van een omvangrijk communicatieplan. „Een van de deeltaken hierin

is het vervaardigen van een internetsite, waaraan Jasper Nijenhuis uit Geldrop, een enthousiaste leek op gildegebied, momenteel de laatste hand legt." De Rooij werkt met hem samen. „Vanaf maart is deze site te bezoeken, die vanaf dat moment frequent zal worden „ge-update”.

Tot slot de werkgroep Financiën, bestaande uit de gildebroeders Jef Soeterboek van het Stiphoutse Sint Antoniusgilde en Jan Verspaget. Het opstellen, bijstellen en vooral bewaken van een verantwoorde begroting maakt deel uit van hun takenpakket. „Ook het aanbesteden van de enorme hoeveelheid herinnerings- en prijzenzilver, waarbij kwaliteit en prijsverhouding de hot items zijn, behoort tot hun verantwoordelijkheid.” Ook enkele gildebroeders van het Sint Anthonius Abtgilde uit Mierlo-Hout werken mee aan de realisering van het Landjuweel. „Voor een accurate en gedetailleerde verslaglegging van de vele tientallen vergaderingen van stichtingsbestuur, coördinatieoverleg en werkgroepen met commissie wordt op sublieme wijze zorg gedragen door Hennie de Gooijer.” Hierbij wil Harrie aantekenen dat tijdens het eerste jaar van voorbereiding deze taak was weggelegd voor zijn echtgenote Ria. „Die moest echter in verband met een toenemende werkdruk deze taken begin vorig jaar spijtig genoeg neerleggen.” Onlangs werden door de gilden binnen de federatie van Brabantse Schuttersgilden de inschrijfformulieren ingevuld en geretourneerd. Momenteel wordt door de Rooij druk gewerkt aan een eerste inventarisering als voorbereiding voor detailgesprekken met de diverse technische commissies. „Maar liefst 140 gilden uit de federatie hebben toegezegd op 17 juni naar Helmond te komen. Aangevuld met zo'n tien gilden buiten de federatie zullen naar verwachting een kleine 5.000 geüniformeerde gildeleden dan acte de presence gaan geven. Gelet op de enorme hoeveelheid deelnemers zal er nog flink gestoeid moeten worden met de toelatingsnormen voor de diverse wedstrijden in nagenoeg alle disciplines binnen de federatie. Waarbij de kanttekening dat het meer en meer duidelijk wordt om bij het volgend Landjuweel, over minimaal 7 jaar, te streven naar een andere opzet. Dan zal het accent meer komen te liggen bij de verbroedering dan bij zo'n enorm scala aan wedstrijden,” aldus de gildeman in hart en nieren. Op zondag 17 juni wordt het programma geopend met een plechtige eucharistieviering, gecelebreerd door de bisschop van Den Bosch, Mgr. Antoon Hurkmans. Deze viering vindt in de openlucht plaats. Het altaar wordt ingericht op het drijvende Caratpaviljoen in stadspark de Warande. Na een eenvoudige maaltijd ('broodje uit het vuistje') en de aanbidding van de erewijn door Burgemeester en Wethouders gaan om twaalf uur de optocht en ook de wedstrijden van start. „Middels het clusteren van telkens 25 groepen moet een synchroon verloop van beide onderdelen gewaarborgd worden. Na de optocht zal het een meer dan fraai en imposant gebeuren zijn om de enorme hoeveelheid gildebroeders en

–zusters aan de massale opmars te zien deelnemen, gevolgd door een minstens even zo indrukwekkende slangendéfilé”, vertelt Harrie enthousiast. Een dag eerder, op zaterdag 16 juni wordt 's avonds, via een receptie, aandacht besteed aan het jubilerende Sint Catharinagilde (600-jarig bestaan), gevolgd door een gildebal. Enkele bijzondere activiteiten vinden eerder op die dag plaats. Met als hoogtepunten een indrukwekkende demonstratie van de drie defensieonderdelen rondom de vernieuwde kanaalzone in de tweede helft van de ochtend. En een sfeervol middeleeuws feest, met een heus ridderspel en ook specifieke ambachten van honderden jaren terug. Een activiteit die zich rondom het Helmondse kasteel gaat afspelen.

Overigens worden de activiteiten rondom het Landjuweel Helmond 2001 al op zondag 10 juni opgestart. Een gildemis in de Sint Lambertuskerk, opgeluisterd door een aantal buurtgilden, het Vendelconcertato van het Sint Servatiusgilde en harmonie Sint Cecilia, beiden uit Lieshout, een concert van Landmacht-, Luchtmacht- of Marinekapel en de opening van een twee weken durende tentoonstelling staan dan op de rol. De organisatoren van het Landjuweel vinden het bijzonder jammer dat het binnen het toewijzingstraject van de federatie voorkomt dat twee gildenfeesten elkaar binnen een week opvolgen.” Op 10 juni vindt de kringdag van Kempenland plaats. Nota bene onder de rook van Helmond, waar die dag al de nodige gilde-activiteiten gepland staan. Gezien het feit dat kosten noch moeite gespaard zijn en worden om het Landjuweel Helmond 2001 tot een waar Brabants feest te doen uitgroeien, is een dergelijk samenvallen niet echt wenselijk te noemen,” besluit de stichtingssecretaris zijn verhaal.

Vanaf begin maart vindt u het Landjuweel op internet: www.landjuweel2001, e-mailadres: info@landjuweel.com ■

DANKWOORD ROME-PELGRIMAGE

Van de Rooms-Katholieke Bisschoppenconferentie werd volgend schrijven ontvangen op het secretariaat van de NBFS. Het spreekt vanzelf dat alle lof toekomt aan de organisatoren verenigd in de Stichting Pelgrimage en aan de deelnemers.

Namens de Rooms Katholieke bisschoppen van Nederland dank ik uw vereniging en de aangesloten gilden voor hun inzet tijdens de vieringen en bijeenkomsten ter gelegenheid van de Nederlandse Dag in Rome in het Jubileumjaar. Ik denk daarbij vooral aan de vieringen in de Sint Pieter en de H. Paulus buiten de Muren. ■

w.g. Adrianus Kardinaal Simonis

WISSELING VAN DE WACHT IN HET FEDERATIEBESTUUR

Op zaterdag 27 januari tradt C.W.J. Baron de Weichs de Wenne terug als kringvoorzitter. Hij heeft deze functie 34 jaar vervuld. Zijn opvolger is mr. O.P.M. Bouwmans, burgemeester van Boxmeer en beschermheer van diverse buurtgilden. Als kringvoorzitter is hij qualitate qua eerste afgevaardigde van Kring Land van Cuijk in het Dagelijks Bestuur van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden.

In de Algemene Vergadering van het federatiebestuur met de kringafgevaardigden op 10 april aanstaande treedt Reinier Haase terug als federatiesecretaris. Hij heeft deze functie dan 13 jaar vervuld. Zijn opvolger Ton de Brouwer zal uit bindende voordracht van het federatiebestuur door de Algemene Vergadering worden gekozen. Ton de Brouwer is hoofdman van het Sint Annagilde Nuenen-Dorp en momenteel nog tweede secretaris van de Bond van Schuttersgilden Kring Kempenland. In zijn laatste burgelijke functie bij de gemeente Nuenen, hij heeft vorig jaar van de VUT-regeling gebruik gemaakt, was hij beleidsmedewerker voor Cultuur, Sport en Welzijn. Als federatiesecretaris gaat Ton deel uitmaken van het Dagelijks Bestuur van de federatie. ■

HET ONDERWIJSPAKKET OVER GILDEN

Alle bestelde 250 exemplaren zijn inmiddels afgeleverd aan de gilden en scholen. De instructiebijeenkomst in het provinciehuis op 13 december had een goede opkomst. Het is de bedoeling om over ruim een jaar - als de pakketten op scholen in gebruik zijn geweest - een evaluatiebijeenkomst te houden en zo nodig de pakketten inhoudelijk bij te stellen. Bestellingen die nu nog binnenkomen worden voorlopig "in de wacht" gezet. Bij voldoende nabestelling zal er een tweede oplage komen. ■

WIE WAREN EN ZIJN ONZE GILDEBROEDERS?

Het gildenproject 'Brabantse gilden; hun identiteit en samen-

stelling in verleden en heden' is ondergebracht bij de Katholieke Universiteit Brabant (KUB) in de Stichting Volkskunde Leerstoel Brabants Heem. Dit project dat zal lopen tot december 2004 beoogt een sociaal-historisch onderzoek naar de leden van de schuttersgilden tussen 1600 en 2000 in een tiental plaatsen, teneinde inzicht te krijgen in de samenstelling van de gilden, de achtergronden van de gildebroeders en de betekenis van de gilden in de lokale samenleving in Staats- en Noord-Brabant. Dit onderzoek wordt mogelijk gemaakt door subsidies van het Prins Bernhard Cultuur Fonds Noord-Brabant en van de Provincie Noord-Brabant in het kader van de nota 'Cultuurhistorie is een werkwoord'. Voor dit onderzoek is een begeleidingscommissie in het leven geroepen, die tot taak heeft de uitvoerder (mevrouw drs. Jette Beij) en de begeleider (prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld), beiden van de KUB, met advies bij te staan en de voortgang van het project te bewaken. In deze commissie hebben vertegenwoordigers zitting van Stichting Brabants Heem, de Historische Vereniging Brabant, de Stichting Brabantse Regionale Geschiedbeoefening, de Brabant-Collectie van de KUB, het Noordbrabants Museum en de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden. De NBFS-vertegenwoordigers zijn Tony Vaessen en Gerard Steyns van de Studie- Archief- Tentoonstellingscommissie. Het onderzoek vangt in eerste instantie aan met een heel eenvoudige enquête onder de gilden ter peiling. Het enquêteformulier kan door de eenvoudige opzet op Algemene Kringvergaderingen door de aanwezige gildevertegenwoordigers snel worden ingevuld. Uit de resultaten van de invulling wordt een tiental gilden geselecteerd voor het verdere onderzoek. Gilden, gaarne uw medewerking voor deze unieke kans. ■

HET GILDEVAANDEL EN HET EERBETOON AAN DE VORST

Aanleiding voor het advies

In dit voorjaar van 2000 bracht Hare Majesteit Koningin Beatrix met haar gasten, het koninklijk paar van België, in het kader van hun staatsbezoek aan Nederland ook een bezoek aan de hoofdstad van onze provincie, 's-Hertogenbosch. Bij die gelegenheid was ook een deputatie van de Brabantse gilden uitgenodigd, met name om daarmee op gepaste wijze de koninklijke gasten eer te bewijzen. Er is toen de beslissing genomen om niet alleen Hare Majesteit, maar ook koning Albert over een op de grond uitgespreid gildevaan te laten treden, als zijnde een specifiek en bijzonder eerbetoon aan onze vorstin en haar koninklijke collega.

Volgens degenen die daarop hadden aangedrongen was dat een gebruikelijk gebaar bij gelegenheid van zulke koninklijke intredes in de provincie en kon dat gebaar ook gemaakt worden naar een daarbij aanwezige gast van gelijke rang en status. Zo dat niet gebeurde, dan zou dat als een affront kunnen worden opgevat ten opzichte van de gast en bijgevolg ook van de gastvrouw.

Zowel voor als na deze gebeurtenis is binnen de Federatie een discussie gevoerd over de juistheid van dit optreden en de daaronder liggende redenering. Het federatiebestuur heeft aan de S.A.T.-commissie gevraagd om over dit onderwerp haar licht eens te laten schijnen. Deze wil dat doen in het hiernavolgend advies.

Overweging vooraf

Eerst en vooral dient nog eens benadrukt te worden, dat elk gilde in de grond voor zichzelf volkomen vrij is om met zijn attributen die handelingen te verrichten die het goed dunkt. We hebben nu eenmaal met elkaar afgesproken, dat elk gilde

in Noord-Brabant zeker als het de eigen specifieke tradities betreft, niet kan of mag gedwongen worden tot verandering of nivellering naar een van bovenaf opgedrongen norm. Maar dat wil niet zeggen, dat gilden niet gebaat zouden kunnen zijn bij vriendelijke en collegiale adviezen waardoor zij die tradities, waarvan in de loop der tijden de juiste betekenis wat versluierd is geraakt, of die aan slijtage onderhevig zijn geweest, weer beter verstaan, ze naar waarde kunnen schatten en er op de juiste wijze mee om kunnen gaan. Dat dient te meer zo te zijn, als bepaalde traditionele handelingen min of meer uit naam van alle Brabantse gilden en in een representatief zeer gevoelige situatie plaats vinden. Die situatie deed zich in Den Bosch voor. Daarom is het billijk, dat de Federatie als overkoepelend orgaan haar verantwoordelijkheid neemt en tracht eenheid van inzicht en handelen te bevorderen.

Historische achtergrond

De schuttersgilden en met name ook de Brabantse schuttersgilden zijn ontstaan op een moment in onze geschiedenis, dat er nog vaak een vrij rechtstreekse relatie was tussen de landsheer en zijn onderdanen. In feite zijn ze een product van een tijd waarin die landsheer te maken kreeg met een sterker wordende burgerij, die hem of haar liet blijken, dat zijn gezag dan wel van God gegeven kon zijn, maar dat hij de middelen om dat gezag uit te oefenen en zich dus als soeverein in de praktijk te handhaven van zijn loyale onderdanen moest krijgen. Zij moesten de belastingen in geld of natura opbrengen, en hem gewapenderhand terzijde staan als het 'gemene' land in gevaar was of als de orde moest worden gehandhaafd. In ruil daarvoor kon van hem verwacht worden, dat hij bescherming en veiligheid zou bieden, de rechtsorde handhaven en in het algemeen liefst alles zou nalaten dat de tijdelijke en eeuwige belangen van de onderdanen kon schaden. Pas in de 18e eeuw is die theorie van het contract tussen vorst en onderdanen met betrekking tot het in stand houden van de staat definitief vormgegeven en is ze in feite de basis geworden voor de in de eeuw daarna tot ontwikkeling gekomen staatsvorm gebaseerd op een grondwet en meer in het bijzonder de constitutionele monarchie.

Het oudste geschreven stuk waarin al vroeg de wederzijdse rechten en plichten van vorst en onderdanen is vastgelegd is de 'Magna Charta' uit 1215, in feite nog steeds de grondwet van het Britse Koninkrijk, waarin koning Jan zonder Land onder andere moest beloven, dat geen vrij man zonder deugdelijke rechterlijke uitspraak van zijn vrijheid mocht worden beroofd. Een grondrecht zouden we nu zeggen.

Dergelijke afspraken of beloften werden meestal vastgelegd op het moment, dat de vorst zijn functie aanvaardde en zijn 'blijde intrede' maakte, soms letterlijk door in de voornaamste stad of steden van zijn vorstendom met veel feestelijkheden binnen te trekken. Ook en vooral in het hertogdom Brabant is dat tot een telkens terugkerend ceremonieel, tot een instituut geworden. Het meest bekende Brabantse voorbeeld van zo'n ceremoniële vorm van de vernieuwing van een contract tussen vorst en onderdanen is in 1356 de 'inkomste' van hertogin Johanna van Brabant geweest. Er was voor haar een moeilijke situatie ontstaan toen zij na de dood van haar vader bij gebrek aan mannelijke opvolgers door de drie standen (adel, steden en geestelijkheid) als hertogin moest worden aanvaard. Zij was gehuwd met hertog Wenceslaus van Luxemburg en moest met name beloven dat zij de belangen van haar eigen onderdanen niet zou verkwanzelen aan die van een vreemde heerser. Vandaar dat zij gedwongen werd om voor haar 'blijde intrede' een algemeen 'Brabants Charter' uit te vaardigen, waarin ze alle rechten die door haar voorgangers in eerdere zogenaamde 'landcharters' waren verleend nog eens plechtig bezwoer. Dit stuk is door haar opvolgers bij hun aantreden telkens opnieuw bevestigd, ook door de Bourgondische hertogen en zelfs door Philips II, die het echter in de ogen van zijn onderdanen niet heeft gerespecteerd. In de kern was de

schending van met name het 'Brabants Charter' en andere soortgelijke plechtig vastgelegde beloften in ander gewesten de formele reden voor de opstand der Nederlanden tegen Philips II van Spanje. De 'Acte van Verlatinge' van 1581, het stuk waarin aan de koning het vertrouwen werd opgezegd, was niets anders dan een confrontatie met een vorst, die de afspraken die zijn voorgangers met de vertegenwoordigers van het volk (de standen of staten) hadden gemaakt niet was nagekomen.

De naam 'Blijde Inkomste' ging na 1356 over op het charter van dat jaar zelf, maar bleef ook wel in bredere zin gebruikelijk voor elke ceremoniële eerste intrede van een heerser in zijn of haar gebied of een deel daarvan. Zelfs werd de term wel gebruikt voor de plechtige eerste ontvangst van een lagere heer in zijn heerlijkheid of dorp. En nu nog onlangs werd de term 'blijde inkomste' of 'joyeuse entree' gebruikt bij de reis langs de provinciale hoofdsteden van de Belgische kroonprins (met de titel van Hertog van Brabant!) waarbij hij zijn verloofde aan het volk voorstelde en zij zich nadrukkelijk presenteerden als de te verwachten toekomstige soevereinen. Natuurlijk had dat geen echte staatkundige betekenis meer. Maar in wezen bleef dat toch hetzelfde: een plechtige en feestelijke betuiging van aanvaarding van wettig gezag, gebaseerd op de verwachting van wederzijds respect voor rechten en plichten.

Bij gelegenheid van zo'n eerste bezoek na de aanvaarding van een vorst of ook wel lagere heer of vrouwe, werd in het verleden door de burgers van de stad of het gezagsgebied of door hun vertegenwoordigers als erkenning van het gezag in ruil voor de dan bevestigde of nieuw verkregen rechten op symbolische wijze de onderwerping aan dat gezag verbeeld. Stadsleutels werden overhandigd en andere symbolen van de stedelijke privileges met betrekking tot het zelfbestuur werden letterlijk aan de voeten van de vorst gelegd om ze vervolgens weer plechtig terug te mogen ontvangen.

Uiteraard was het vroeger, gezien hun belangrijke maatschappelijke rol en dan met name hun taken met betrekking tot handhaving van orde en veiligheid, vanzelfsprekend dat de schuttersgilden bij zulke intredeceremonies een letterlijk vooraanstaande rol vervulden. Zij werden door de plaatselijke bestuurders uitgenodigd om de onderwerping aan het wettig en geaccepteerd gezag tot uitdrukking te brengen door het symbool van hun identiteit, het vaandel, voor de nieuwe machthebber op de grond uit te spreiden, en het als teken van hun wederzijdse aanvaarding te betreden. Hij trad letterlijk in zijn rechten!

Dit historisch gebruik is in de loop der tijden tegelijk met het in de versukkeling raken van de Brabantse gilden wel in de vergetelheid geraakt en zeker niet meer overal in ere gehouden. Feitelijk zijn er van recentere tijden maar heel weinig getuigenissen van. Maar de herontdekking van onze gilden als kleurrijke en ceremoniële representanten van het Brabantse volk voor en kort na de Tweede Wereldoorlog heeft ertoe geleid, dat het gebruik bij gelegenheid van de troonswisseling in 1948 weer is opgepikt door de toenmalige provinciebestuurders en de zeer met hen vertrouwde bestuurders van de Federatie. Met name Jan van de Mortel had zich erg verdiept in de betekenis van veel soms inmiddels in onbruik geraakte of niet meer begrepen attributen en gebruiken. We citeren hier uit zijn 'Schets over het gildewezen':

„Toen in 1949 Hare Majesteit de Koningin officieel Noord-Brabant voor de eerste maal zou bezoeken zou zij aankomen in de hoofdstad van de provincie. De eerste schreden zou zij richten naar het gouvernementsgebouw, waar de Commissaris van de Koningin haar zou ontvangen. De provincie zou haar inhuldigen en daarom werden de aloude gildegebruiken saamgebundeld, werden alle bij de Federatie aangesloten gilden uitgenodigd. 48 Gilden gaven gehoor, er werden toen op provinciale grond binnen het afgebakende terrein van het gouvernementshuis 48 gildevanen op de grond uitgespreid. H.M. de Koningin ging daarover tesamen met de Prins der Nederlanden. Naar oud gebruik werd H.M. door deze

daad ingehuldigd in Noord-Brabant met de betekenis: de nieuwe Koning is bekend en wordt erkend door het volk. Vooral het feit, dat een dergelijke daad alleen voor een regeringshoofd zou kunnen geschieden was mede oorzaak dat toen H.M. over de vanen ging, dit zo'n enorme indruk maakte op het overgrote deel van de gildebroeders. Bij zeer velen rolden de tranen van aandoening over de wangen. De woorden van H.M. na afloop 'dit zal ik nooit vergeten', sprak boekdelen."

Aldus het onomstotelijk bewijs, dat toen uitdrukkelijk aangeknoopt is bij een traditie, die stoelt op de hierboven geschetste historische ontwikkeling. Het diepgemeende gebaar en de opgeroepen emoties moeten ook gezien worden tegen de achtergrond van de nog niet zo lang voorbij bezetting, waar er geen sprake was van wettig en aanvaard gezag. Dat maakt het op dat moment heringevoerde gebruik nog kostbaarder en dus waard om voor misbruik te behoeden. In die goede zin is het gebaar dan ook in 1980 bij de intrede van Koningin Beatrix herhaald en daarmee dus tot een nieuwe traditie geworden.

Aangezien het hele gebeuren rond het koningschieten een soort van intern naspelen van de maatschappelijke werkelijkheid was en is, wordt ten opzichte van de gildekoning bij gelegenheid van zijn aantreden bij heel veel traditionele schuttersgilden nog steeds dezelfde ceremonie toegepast als bij de landsheer. Ook hij wordt, uitdrukkelijk ná de plechtige bezwering van wederzijdse rechten en plichten, als teken van aanvaarding door zijn broeders uitgenodigd om het vaandel te betreden. Een serieus en zinvol gebaar, weliswaar met een knipoog naar de echte wereld, maar dat daarvoor zeker geen devaluatie betekent. Nogmaals, het gildeleven is nu eenmaal een afbeelding op kleine schaal van dat wat waarde heeft in de grote samenleving! En daarom kon ook omgekeerd een mooi maar wat versleten symbool, dat echter een serieuze historische achtergrond had en dat ten opzichte van de gildekoning nog steeds gebruikelijk was, in 1949 opnieuw als betuiging van respect voor de landsvrouw worden heringevoerd.

Conclusie en advies

Wat onlangs in Den Bosch gebeurde was een wellicht goedbedoelde, maar toch verkeerde handeling. Het abusie berustte op een lichtvaardige interpretatie van de tradities, die toch zo respectvol in 1949 waren hersteld. Als we het in een aantal punten mogen samenvatten dan is ons advies aan het Federatiebestuur en daarmee aan alle aangesloten gilden:

- Reserveer het gebaar van het uitspreiden en laten betreden van het vaandel alleen voor de gildekoning en voor het juist ingehuldigde nieuwe staatshoofd bij gelegenheid van zijn of haar eerste intrede in de provincie of bij hoge uitzondering de gemeente. Er moet nog een directe relatie gelegd kunnen worden tussen het tijdstip van de eed op de grondwet (onderdeel van de inhuldigingsceremonie in de Nieuwe Kerk) en die eerste intrede, aldus aansluitend bij het toch zwaarbeladen historische begrip 'Blijde Inkomste'.
- Geen ander dan de eigen soeverein komt dit recht toe. Geen gasten dus en eigenlijk zelfs de gemaal of gemalin van de vorst niet. Hoeveel respect we ook voor een beviend staatshoofd mogen hebben hem komt niet die hulde toe die in feite gezagsonderwerping inhoudt. Met hem hebben wij geen 'contract' gesloten. Onze Koningin zal, indien zij goed wordt geïnformeerd, de eerste zijn, die deze werkelijke betekenis zal kunnen begrijpen. Ook representanten van lagere overheden of afstammelingen van vroegere plaatselijke heren komt dit recht dus niet toe. Er is in Nederland maar één soeverein en de heerlijke rechten zijn al lang afgeschaft.
- Het gebruik stamt uit een burgerlijk-staatkundige sfeer. Daar hoort het dus ook thuis. Daarom is het tegen de geest van de traditie om de vanden te spreiden voor en te laten betreden door geestelijke overheden of tijdens de

Sacramentsprocessie door de priester die het Allerheiligste draagt. Het vaandel nijgen, knielen en het hoofd ontbloten om gezegend te worden zijn dan meer bij deze situatie en de kerkelijke tradities passende gebaren. Omgekeerd zal niemand immers op het idee komen om de laatste handelingen ten opzichte van de koningin te verrichten. Zelfs aan de paus kan uit de aard der zaak niet op deze wijze respect betuigd worden; we hebben met hem geen staatkundige afspraken gemaakt die bevestigd moeten worden. Zijn gezag is, indien aanvaard, van een andere orde.

- Tenslotte zij opgemerkt, dat bij plechtigheden waarbij de gilden worden uitgenodigd een zogenaamde 'traditionele functie' te vervullen, niet het draaiboek van de organisatoren - op hoe hoog niveau ook vastgesteld - maar het eigen inzicht van de gilden zelf in laatste instantie bepalend is voor vorm en inhoud van hun inbreng.

Namens de commissie Studie Archiven en Tentoonstellingen van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, Gerard Steyns.

Advies Federatiebestuur

Het Federatiebestuur onderschrijft volledig bovenstaand advies aan de gilden, om uiterste zorgvuldigheid te betrachten in het gebruik van het gildevaandel voor ceremoniële handelingen. Voer geen drogredenen aan om het onjuiste gebruik van het gildevaandel te rechtvaardigen!

EGS-NIEUWS

EGS-VERGADERINGEN

Op vrijdag 20 april vinden in het Limburgse Provinciehuis te Maastricht de vergaderingen plaats van het EGS-bestuur, van de Algemene Vergadering van de EGS en van het Kapittel van de Ridderorde van de Heilige Sebastiaan van Europa. De gouverneur van Limburg, mr. B.J.M. baron van Voorst tot Voorst, zal in de Europazaal de afvaardigingen van de Europese gilden en schutterijen ontvangen.

De volgende dag is er een Hoogmis in de Huiskapel van het Museum Afrika Centrum te Cadier en Keer nabij Maastricht. De dienst wordt voorgedaan door de hulpbisschop van Roermond mgr. dr. E.J. de Jong. Tevens vindt de plechtige investituur plaats van de nieuwe leden van de Ridderorde van de Heilige Sebastiaan van Europa.

INGEZONDEN

SCHUTTINGTAAL

Hiermee willen de gildebroeders van het St. Catharina Gilde te Vught met kracht protesteren op het taalgebruik in de 'Gildetrom', 47e jaargang 2000 afl. 1, pagina 8.

Wij zijn altijd nog van mening dat de gildebroeders het goede voorbeeld moeten geven naar de samenleving toe, ook in het taalgebruik. Wij betreuren het dan ook dat op deze pagina zodanige "schuttingtaal" (shit, shit, shit) wordt gebruikt, die o.i. niet bij het gilde thuishoort. Wij hopen dat hier in het vervolg rekening mee wordt gehouden.

Met vriendelijke gildegroet,
Henk Heessels
secr./penningmeester

NIEUWS UIT DE KRINGEN

Kwartier van Oirschot

Bijvogels voor burgemeester en pastoor

Koning Jan Daemen

Op 25 september 2000 was het weer zover. Het Sint Willibrordus Gilde was weer toe aan het driejaarlijks koningschieten. Na het uithalen van de hoofdman en de regerend koning vertrok het gilde naar het schietterrein. De burgemeester en pastoor openden het koningschieten door een schot te lossen op de bijvogels, waarna de zeven kandidaten op de koningsvogel begonnen te schieten. Bij het tachtigste schot schoot Jan Daemen het laatste stuk naar beneden.

Kringoorkonde voor Jan Paridaans

Kringoorkonde voor Jan Paridaans

Op de jaarlijkse teerdag van het Gilde Sint Sebastiaan uit Lage-Mierde werd eerst de koning afgehaald om vervolgens in optocht naar de kerk te trekken. Tijdens de korte vergadering na de H. Mis in het gildehuis reikte het kringbestuur een oorkonde uit aan Jan Paridaans. Jan was 50 jaar lid van het gilde en dit kon niet ongemerkt voorbijgaan. Voordat Jan lid werd is hij tijdelijk standaardruiter geweest en is pas daarna lid geworden. Hij heeft diverse functies in het gilde bekleed, waaronder vaandrig. Nadien heeft hij 11 jaar

deel uitgemaakt van de overheid en heeft hierdoor zijn grote bijdrage geleverd aan het gilde.

Vat bier na inzegening schietbomen

Het gilde Sint Sebastiaan uit Lage-Mierde heeft van de gemeente een nieuw schietterrein toegewezen gekregen. De oude schietbomen stonden op het sportterrein van voetbalclub SDO '39. Dit gaf problemen tijdens wedstrijden en trainingen. Wegens de gevaarlijke situatie moest het gilde wijken. Het nieuwe terrein is gelegen aan de Broekkant achter het sportpark van Lage-Mierde. Tijdens de teerdag op 7 september 2000 ging het gilde met vliegend vaandel en

Inzegening van de schietbomen

slaande trom naar het nieuwe terrein met in zijn midden pastor Loosdts, die de inzegening van de schietbomen zou verrichten. Na driemaal rond de schietbomen te hebben getrokken was het de beurt aan pastor om beide bomen na een gebed te zegenen. Hierna moesten de bomen worden ingeschoten. De pastor schoot als eerste, die toestemming van zijn deken had gekregen om een vat bier te schenken als hij de wip zou raken. Het gilde schiet met de handboog op wip, wat voor onge oefenden niet meevalt. Bij het eerste schot ging de pijl rakelings naast de wip, maar bij de tweede boom was het een voltreffer tot groot genoegen van de gildebroeders. Na terugkeer in het gildehuis werd het vat aangeslagen en werd de inzegening nog eens dunnetjes overgedaan.

Jubilarissen bij Sint Sebastiaan & Barbara Moergestel

Het gilde Sint Sebastiaan & Barbara uit Moergestel huldigde op 11 december twee jubilarissen: Frans van der Sanden sr. en Jan van Elderen. Beiden werden gehuldigd vanwege hun 50-jarig lidmaatschap. In aanwezigheid van familie en gilde overhandigde kringvoorzitter Hans Schreuder de bij het 50-jarig lidmaatschap horende oorkonden en bood het gilde een passend cadeau aan.

Dat het gildewezen in families verweven zit, is geen onbekend gegeven. De vader van Jan was keizer, zijn broer gildeheer, zijn zoon en kleinzoon zijn beiden lid en zijn vrouw Fien zorgt tijdens de schietavond voor de inwendige mens. Frans heeft twee zonen bij het gilde, zijn zoon Frans is de huidige koning. Verder zijn er twee kleinzonen bij het gilde en zit zijn kleindochter als schatbewaarster in het bestuur. Na de plechtigheden en felicitaties volgde nog een gezellige avond.

De twee jubilarissen:
Frans van der Sanden sr.
en Jan van Elderen

Kempfenland

Heiligen en de Geldropse gilden

Enkele jaren geleden werden de beide Geldropse gilden Sint Catharina en Barbara Geldrop en Sint Joris Zesgehuchten betrokken bij het beheer van de oudheidkamer. Afsproken werd toen dat de verschillende betrokkenen bij toerbeurt een thema-tentoonstelling zouden verzorgen. En nu is de beurt aan de gilden. Uit de titel blijkt al dat de nadruk ligt op de heiligen en niet op de gilden. Het wordt dus geen tentoonstelling van gildeattributen, foto's van kringgildedagen, enz.

De commissie van voorbereiding, al twee jaar bezig, ging op zoek naar kunst. Het is opmerkelijk hoeveel objecten aanwezig zijn bij gilden, parochies, particulieren en in musea. Het is ook opmerkelijk hoe groot de bereidheid tot bruikleen is. Daardoor kan een zeer gevarieerde collectie van hoog gehalte worden tentoongesteld. De tentoonstelling wordt gehouden in het kasteel van Geldrop van 28 april t/m 17 juni a.s. De periode is zo gekozen, dat zowel de kringdag van Kempfenland te Geldrop als het landjuweel van Helmond binnen deze periode vallen.

Staf koningsdeken Sint Joris
Zesgehuchten

Verwacht mag worden dat veel gildebroeders, die de laatste weken in en rond Geldrop zullen zijn, er dan ook de tentoonstelling komen bezoeken. Behalve op zaterdag en maandag is het kasteel alle dagen geopend van 14.00 tot 17.00 uur.

Kringgildedag 2001 **Expositie 'Het belang van water'**

Gilden zijn van oudsher dienstbaar aan de gemeenschap. In dat kader verzorgt het gilde Sint Catharina en Barbara uit Geldrop een tentoonstelling om het belang van water onder de aandacht van de mensen te brengen. Bij de keuze van onderwerpen voor de expositie ligt voor de hand, dat deze op het water van de Dommel viel. In de tijd van jagers en verzamelaars lag een moerasachtig gebied van 100 ha. ingesloten tussen de Kleine Dommel en de Beekloop. Dit gebied heette de Gelle. Hieruit ontstond Geldrop. De inwoners van het dorp hebben altijd geleefd van de rivier, die zo belangrijk voor hen was. Zo leverde de rivier drinkwater en voedsel: vis, watervogels, otters, bevers, de vruchten van bomen en struiken langs de rivier gaven voorraden en brandstof voor de winter. Als de rivier overstroomde zorgde een laagje afzetting van zand en klei voor de vruchtbaarheid van de grond.

In latere tijd leverde de rivier door haar stroming de kracht voor watermolens. Stroomopwaarts waren de 'schone' industrieën, stroomafwaarts de meer vuile industrie, zoals leerlooierijen. Zo kreeg de buurman de vuile was. In deze tijd is het niet veel anders: Frankrijk en Duitsland voeren via de rivieren hun afval af, dat weer in ons land voorbij komt.

Schoon water is onmisbaar voor leven. Hiervan is het gilde zich erg bewust en benadrukt dat in een expositie, welke zij in voorbereiding heeft, die haar hoogtepunt krijgt tijdens de kringgildedag Kempenland in juni. Het comité stelt de directe aanschouwelijkheid primair. Zo wordt in de sporthal aan de Linze de rivier de Dommel 'uitgelegd' van het Belgische Peer tot 's-Hertogenbosch. Langs de beide 'oeveren' wordt uitgebeeld hoe het water van de rivier gebruikt werd en zo ook van levensbelang was.

Behalve voor voedsel en drinkwater was er langs de rivier klei en leem, hiervan werd en wordt aardewerk en baksteen gemaakt. Bij de Dommel was zandoer de grondstof voor ijzer, waarvan werktuigen werden gemaakt. Het wit zand was nodig voor het schoonmaken. Het gilde wil op deze wijze laten zien het belang van water voor de gemeenschap, niet alleen voor het vervaardigen van grondstoffen en gereedschappen, maar nog steeds ook voor voedsel en drinkwater in het verleden, maar zeker ook voor de toekomst.

Hoera voor de nieuwe koning

De dekens Harrie en Wick van het Sint Catharinagilde Eindhoven-Stad hadden weer de nodige voorbereidingen getroffen. Het feest kon beginnen. Tijdens de gildemis riep pastor Kees van Bavel de leden op om, gelijk Jezus van Nazareth, de aandacht te richten op mensen, die vergeten worden. Na de Mis en het samenzijn met koffie en worstenbrood in gildelokaal Het Stadspaviljoen nam om 2 uur het koningschieten een aanvang.

Pastor van Bavel mocht de boom vrijen, nadat de aftredende koning Lex van Lith het gilde verrijkt had met zijn koningschild, waarop het gedicht:

*Voor de eerste keer met kruisboog
endat in het milleniumjaar
schoot ik mijn kapitein tot koning
haast ongelooflijk maar waar.*

Al tijdens de eerste ronde moest de vogel rake klappen incasieren. Henk Luiten schoot zich tot zilverdrager door de koning te onthoofden, gevolgd door Jan van der Meulen en Jos de Haan Czn. In de tweede en derde ronde werd de vogel alsmal kleiner en het aantal missers groter. De strijd werd steeds spannender. Bij veel gildebroeders waren de zenuwen

sterker dan de handvastheid bij het richten van de boog. Het werd steeds stiller rond de schutsboom in het stadswandelpark. Voorbijgangers bleven staan toekijken. En dan bij het 144e schot...

Een gejuich verbreekt de spanning.

Een glunderende Theo Verschuieren schiet de laatste restjes naar beneden en is voor de tweede maal koning. De eerste keer was in 1982, toen Eindhoven zijn 750-jarig bestaan vierde en de tamboer bij de stadskerk onthuld werd.

Theo Verschuieren voor de tweede keer koning

In een korte vergadering stemden de leden over de toelating van aspirant gildebroeders, die tijdens de patronessedag op 26 november kunnen toetreden. Het koningsdiner sloot de dag af.

Het Brabantkruis voor de 26e maal

Het is zondag 26 oktober en al vroeg in de morgen melden zich de eerste schutters bij het schutterslokaal van het Sint Jorisgilde Gestel te Eindhoven. De wedstrijd begint om negen uur. Ondanks dat het de hele dag regent en waait, blijven vele schutters enthousiast. Ieder is er op gebrand het kruis te bemachtigen. Na de laatste wedstrijd op de vierde zondag, blijkt dat er zes schutters moeten kampen voor het Brabantkruis en twee schutters voor het veteranenschildje. Dit laatste wordt gewonnen door Martien van der Heijden. Bij de senioren wordt het na vier ronden een onderonsje van het Lambertusgilde uit Meerveldhoven. Erik van Hout wint de finale, legt voor de derde keer beslag op het Brabantkruis. Tot slot de prijsuitreiking, ook van de vleesprijzen met wat gezellige napraat. De volgende wedstrijden voor 2001 zijn op 28 oktober, 4, 11 en 18 november. De schietcommissie ziet weer graag veel schutters terug!

Brabantkruis winnaars Erik van Hout (l) en Martien van der Heijden

Kermisprinses in Bladel

Op 26 augustus rond half vier verzamelde zich de overheid van het Sint Jorisgilde uit Bladel, tien damesschutters met aanhang op het terras voor het onderkomen op Schuttersoord. De strijd om de titel kermisprinses 2000 zou om vier uur losbarsten. Dit gebeurde nadat de stoet driemaal om de

boom getrokken en op de trom geofferd had. De stukken gips vlogen weldra in het rond en de vogel werd langzaam gefileerd: alleen wat graat en restjes gips bleven over. Er kwamen kansen voor iedereen, maar slechts één profiteerde voor 100%. Anke Claassen schoot de laatste brok met een goedgericht schot naar beneden: zij was Kermisprinses 2000. Het was het 68e schot, waarvan 45 treffers. Felicitaties, bloemen, woorden van de hoofdman, de wisselboog en een vendelhulde volgden, waarna nog gezellig nagebuurt werd.

Anke Claassen tussen de vendelier en tamboers

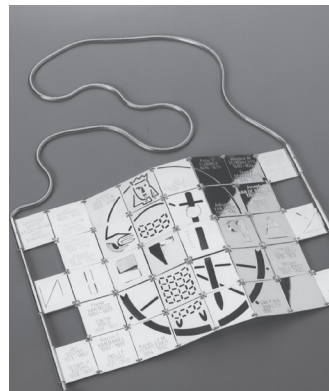
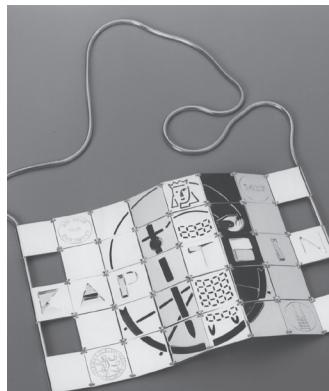
Een nieuw kapiteinsteken voor het Sint Catharinagilde Eindhoven-stad

Tijdens de voorjaarsvergadering van het gilde in april 1999 werd het besluit genomen om het oude kapiteinsteken uit 1559 te vervangen door een nieuw eigentijds teken. Hiertoe werd vanuit het gilde een comité gevormd om, aangevuld met twee externe adviseurs, de heren Peter Thoben (directeur en conservator van museum Kempenland te Eindhoven) en gildebroeder Tony Vaessen, voorzitter van de SAT-commissie van de Federatie, tot een ontwerp te komen. De commissie had niet stil gezeten en in de zomervergadering van juni 1999 kreeg de commissie de goedkeuring van de gildebroeders en werd aan de beeldend kunstenaar Jos Reniers uit Mierlo-Hout opdracht verstrekt, tot een definitief ontwerp te komen.

Het spel van het zonlicht op de koningsschilden: de inspiratie van het ontwerp

Tijdens de intocht van het gilde bij de gildemis op haar patronessedag 21 november werd Jos Reniers getroffen door het opblinken van het koningszilver door het zonlicht dat erop weerkaatste. Dit opblinken van het zilver werd essentieel voor het ontwerp, waardoor Jos tot een 'vaandel' van 36 vierkante zilveren plaatjes gekomen is, bijeengehouden door twee 'vendelstokken'. De 36 plaatjes staan tevens symbool voor de Brabantse vlag. De plaatjes worden bijeengehouden door kruislings geplaatste ringetjes. Midden op het schild staat in een ovaal de uitgesneden beeltenis van de patrones van het gilde Sint Catharina van Alexandrië met haar attributen. Midden op het schild de tekst 'KAPITEIN' in gegoten zilveren plaatjes, met de letters deels opgelegd, deels verzonken, waarbij de letter 'i' opengelaten is, deel uitmakend van het zwaard van Sint Catharina. Aan de voorzijde linksboven de tekst met de hand uitgestoken 'DIE SCUT VAN EINDHOVEN' en rechtsboven het jaartal 1437, jaar van oprichting. Aan de voorzijde linksonder eveneens met de hand uitgestoken het oude stadszegel van Eindhoven, waarvoor door B&W officieel met een oorkonde toestemming is verleend. Rechts onder de Catharinakerk, waarmee het gilde nauw is verbonden. Aan de achterzijde staan de namen gegraveerd van de kapiteins van het gilde sinds 1638 met hun jaartallen.

Op advies van de ontwerper Jos Reniers en de directeur van het zilvermuseum uit Schoonhoven de heer Ger Boonstra, tevens directeur van de hogere beroepsopleiding tot zilversmid, is de vermaarde zilversmid Wouter van Baalen te

Het nieuwe kapiteinsteken van Sint Catharinagilde Eindhoven-Stad

Schoonhoven benaderd het kapiteinsteken te vervaardigen. Deze was enthousiast over het ontwerp en aanvaardde de opdracht.

Tijdens de plechtige gildemis op 26 november 2000, met het gemengd koor en orkest 'Een van Zin' uit Son, werd het nieuwe kapiteinsteken gezegend en in gebruik genomen, met als eregasten Jos Reniers en Wouter van Baalen en een deputatie van het gilde Sint Sebastiaan uit Eindhoven. Ook de beide adviseurs van de commissie waren aanwezig. Om de presentatie compleet te maken, had archivaris Theo Verschuuren een tentoonstellinkje verzorgd, waardoor eenieder het nieuwe kapiteinsteken kon bewonderen.

Twee leden van Heilig Kruisgilde uit Gerwen Koninklijk onderscheiden

Op vrijdag 28 april 2000 zijn ter ere van Koninginnedag 2000 in de Theaterzaal van het Klooster in Nuenen enkele Koninklijke Onderscheidingen door de burgemeester van de gemeente Nuenen c.a., drs. H.J.A.M. Terwisse, uitgereikt. Bij de onderscheidenen bevonden zich twee gildebroeders van het Heilig Kruisgilde uit Gerwen.

De huidige kapitein Nol van Baardwijk werd onderscheiden vanwege zijn lidmaatschap vanaf 1977, bestuurslidmaatschap vanaf 1983, deken-schrijver vanaf 1985 en kapitein vanaf 1994, lid van de kringcommissie S.A.T. vanaf 1985, plaatsvervangend raadsheer van District Noord vanaf 1994. In 1982 was Nol koning van het Heilig Kruisgilde en in 1999 vijftig jaar getrouwd. Betrokkene is overigens niet alleen onderscheiden vanwege zijn verdiensten voor het gildewezen. Ook op ander maatschappelijk gebied was en is nog steeds actief.

Gildebroeder Piet Schuts werd onderscheiden vanwege zijn vele verdiensten en lidmaatschappen van veel Gerwense verenigingen. Voor het Heilig Kruisgilde met name betekende dit o.a. in 1983 de zilveren speld voor het feit dat hij 25 jaar lang de oudste dieptetrom (uit 1572) heeft geslagen.

Ook heeft hij in zijn rijke loopbaan als gildebroeder reeds een drietal Kringgildedagen mee helpen organiseren.

Het bestuurslidmaatschap (en o.a. vice-voorzitter) van 1966 tot 1983 en in deze functie zijn veel evenementen georganiseerd om de kas te spekken, zoals de vlooiemarkt en de antiekmarkt. Momenteel is Piet verantwoordelijk voor het totale onderhoud van het gildeterrein. Het moge duidelijk zijn, dat in Piet een waardevolle gildebroeder steekt. In het jaar 2001 zal Piet 40 jaar gildebroeder zijn. Zijn verrichtingen op de trom in het verleden en nu ook nog zijn eveneens een punt van waardering.

Zowel Nol van Baardwijk als Piet Schuts zijn benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau.

Nieuwe koning voor het Heilig Kruisgilde uit Gerwen

Op 16 september verzamelden zich om 9.00 uur de gildebroeders om in optocht naar de Sint Clemenskerk te trekken voor het bijwonen van de speciale Eucharistieviering als begin van de teerdag. Zoals gebruikelijk werden de voorbe-

den gelezen door leden van het gilde. Na de hernieuwing van de eed van trouw en de vendelhulde stond in het gildehuis aan het Lankveld de traditionele koffietafel met warme worst en koude ribben klaar.

Het was de bedoeling dat tijdens deze koffietafel door de sponsor van de nieuwe bierpullen, de firma Bouw Totaal Onderhoud uit Gemert, officieel aan het Heilig Kruisgilde zouden worden overgedragen, maar dit kon helaas niet doorgaan vanwege ziekte van de heer Bouw.

Om 13.00 uur kon de 'oude' koning het eerste schot lossen. Wegens de weersomstandigheden werd de wedstrijd voor enige tijd gestaakt, zodat om ca. 13.30 uur met het echte koningsschieten begonnen kon worden.

Geteisterd door regenbuien werd het een langdurige strijd tussen 20 gildebroeders, die pas bij het 269e schot beslist werd in het voordeel van Piet Schuts.

Na het voorlezen van het protocol en de verklaring van de nieuwe koning dat hij het koningsschap wilde aanvaarden, kon de traditionele installatie beginnen en de koning 'ingedronken' worden met de nieuwe bierpullen voorzien van naamsinscriptie.

De jaarlijkse teerdag werd besloten met een gezamenlijke avondmaaltijd met gildebroeders en -zusters in het gildehuis.

De nu 70-jarige Piet Schuts werd in april 2000 gedecoreerd werd door onze koningin als Lid in de orde van Oranje-Nassau en hoopt dit jaar zijn 40-jarig gildebroederschap te vieren.

Vrede getekend tussen Brabant en Limburg

Het was een verhitte strijd, die onder een brandende zon werd gestreden op de grens tussen Noord-Brabant en Limburg. Om precies te zijn bevond het strijdtoneel op zondag 13 augustus van het vorige jaar zich aan de Geuzendijk precies op de grens tussen Budel en Weert. Het verhaal wil dat het er tussen die van Budel en Weert in het verleden nogal eens heftig aan toeging. Tal van verhalen doen hierover de ronde. Het meest tot de verbeelding spreekt de strijd die zich zou hebben afgespeeld zo'n 500 jaar geleden. Bij deze strijd waar de wederzijdse schuttersgilden bij betrokken zouden zijn kwamen de dames tussenbeiden en stuurden de kemp-hanen uiteen. Weert zou een vlag hebben buitgemaakt (er bevinden zich nog resten van een vaandel in het Weerter museum die worden toegedicht aan deze strijd), en Budel op zijn beurt veroverde een signaalhoorn op de Weerter partij. Deze hoorn, bekend als de 'weerterhoorn' hangt tot de dag van vandaag nog steeds in de kamer van de burgemeester van Budel, thans Cranendonck. Het monument aan de Geuzendijk geeft in acht taferelen de verhalen rond de Geuzendijk weer. Uiteraard komt de eerder genoemde strijd ook terug op dit monument. Het leek de schuttersgilden uit beide plaatsen een goed idee om dit eeuwenoud verhaal van strijd tussen beide plaatsen in het nieuwe millennium om te zetten in een vredesverdrag. Onder de naam 'Vrede van de Geuzendijk' werd een programma opgesteld. Op de bewuste zondag maakte aan beide zijden van de grens de weerbare

Een overzicht Vrede van de Geuzendijk. De genodigden bij het monument met koningen en keizers

partijen zich op voor de strijd. Aan Brabantse zijde waren dat het Sint Jorisgilde en de Verenigde Schuttersvrienden Sint Nicolaas en Sint Antonius. Aan Weerter zijde was de Stadsgilde van Sinte Catharina 1480 die zich op de strijd voorbereide. De uitgebreide belangstelling die vooraf al was besteed aan dit evenement door zowel lokale als regionale media had ondanks de grote hitte vele belangstellenden naar de woeste omgeving bij het monument aan de Geuzendijk gelokt. Bij het monument stond een vijftal vlaggenmasten met naast de nationale driekleur, ook de beide provincie- en gemeentevlaggen. Blikvanger was de mooi versierde tafel met daarachter de genodigden. Van beide zijden marcheerden de schuttersgilden op naar het strijdtoneel. Geweer-schoten klonken in de bosrijke omgeving, en een treffen tussen beide kampen bleef dan ook niet uit. Het ontastte net als eeuwen geleden in een handgemeen (overigens zeer netjes van beide zijden vanwege de kostbare uniformen). Ook nu weer kwamen de vrouwen in actie en joegen beide partijen uiteen. De 'kopstukken' werden er uitgepikt en naar de tafel gestuurd, of onvrijwillig gebracht. Daar lagen een tweetal met de hand gekalligrafeerde oorkondes met vredestekst gereed. Het was aan de burgemeesters Jorritsma en Majoor van respectievelijk Cranendonck en Weert om de voorgenomen vrede te bekrachtigen middels het ondertekenen van de Vrede van de Geuzendijk. Het goede voorbeeld werd gevolgd door de voorzitters van de drie schuttersgilden, de voorzitter van de Noordbrabantse federatie van Schuttersgilden, Th. van der Weijden, en de president en oud-president van de Oud Limburgse Schuttersfederatie, drs. F. Wolters en L. Stals. Het interprovinciale karakter werd onderstreept door medeondertekening van de vrede door de gedeputeerden van Harten en Eurlings.

Voorzitter Weert, Bert Adriaens, tekent het verdrag onder toezicht van de voorzitters OCS, NBFS en Budelse gilden

De burgemeesters wisten op ludieke wijze nog een link te leggen met de hoorn en vlag door elkaar een 'miniatuur' van deze attributen aan te bieden. Uiteraard moest de vrede nog beklonken worden. Hier boden de marketensters van de Budelse schutterij de helpende hand met hun met cognac gevulde vaatjes. Bij het Blaakven werd de verbroedering gevierd met een breugeliaans eet- en drinkfestijn dat tot de kleine uurtjes werd voortgezet. Wat bleef na deze bijzondere dag was een vriendschap tussen drie schuttersgilden, de speciale gelegenheidspul die werd uitgegeven om de broederschap te beklinken en de twee oorkondes. Deze werden beiden fraai ingelijst en onlangs tijdens de nieuwjaarsrecepties aangeboden aan de burgemeesters.

Staatje van vakmanschap siert voortaan Budels gildekoning

Het was een diepgekoesterde wens geweest van menig van zijn voorgangers, maar het was koning Jos van Esch van het Budelse Sint Jorisgilde die actie ondernam na de aanvaarding van zijn koningschap in 1999. Ook hij werd geraakt door de staat waarin de vogel zich bevond. Hij trok de stoute

schoenen aan en benaderde de directie van de Budelse Bierbrouwerij. Hij vond daar gehoor en mocht de lokale zilversmid U. Wyczisk een ontwerp voor een nieuwe koningsvogel laten maken. Het voorstel kreeg aller instemming. Met veel enthousiasme en vakmanschap ging de zilversmid aan de slag, die eerder zijn vakmanschap al had bewezen in de vervaardiging van twee ambtsketens voor de gemeente Budel en de nieuwe gemeente Cranendonck.

Op de avond van de derde mei werden de voltallige overheid van het gilde en de zilversmid vorstelijk ontvangen bij de familie Arts op de binnenplaats van de Budelse Bierbrouwerij. Harrie Arts sprak namens zijn familie de genodigden toe. Na de uitleg over de koningsvogel waarin in driefvoud het

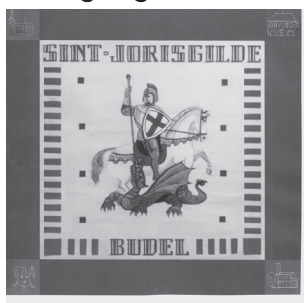

Koningsvogel Sint Joris Budel

thema Meesterwerk gesymboliseerd is, sloot hij af: „Dit is in het medaillon gesymboliseerd op de volgende wijze. Sint Joris en de draak worden gedragen door een anker. Het anker is nauw verbonden aan de Budelse Brouwerij. Door het anker wordt de hoop gesymboliseerd. Met de toevoeging van het anker wordt de hoop op veel geluk en een succesvolle toekomst voor het Sint Jorisgilde tot uiting gebracht. Dit wenst de Budelse Brouwerij het Sint Jorisgilde van harte toe!”

Na deze woorden kwamen twee brouwersknechten de trappen af uit het brouwhuis. Zij droegen een speciaal vaatje uit de brouwerij naar de kring van genodigden. Er werd uit dit vaatje eens iets anders getapt dan een glaasje bier. Via een speciaal luik werd een pakketje uit het vaatje gehaald en aangeboden aan regerend deken Jèn Adams. Toen deze het pakketje opende zag de nieuwe koningsvogel van het gilde het eerste daglicht en mocht de meester een waardierend applaus in ontvangst nemen. Tijdens de viering van het patroonsfeest werd de vogel samen met het nieuwe vaandel en de zwaaiendels door pastoor Roes gezegend. Het was pastoor Roes die de vogel vervolgens bij een trotse koning Jos van Esch mocht omhangen. De koning werd die dag terzijde gestaan door twee zilverdragers met gloednieuwe zilvervesten. Ook het koningsvest was vervangen door een nieuw exemplaar en laat de vogel goed tot zijn recht komen.

Nieuwe vaandel geeft Sint Joris uit Budel een eigen gezicht

Het nieuwe vaandel van Sint Joris Budel

en ging omkijken naar een ontwerp. Uiteindelijk kwam met een voorstel vanuit de eigen gemeenschap. Mevrouw Netty Govers-Lammers uit Budel had een eigentijds ontwerp gemaakt voor een nieuw vaandel. Na overleg met de leden en vervolgens enige aanpassingen ging het ontwerp naar het atelier van Joke Willigers in Liessel. Wat haar ogen zien kunnen haar handen maken, en zo geschiedde het. Een prachtig vaandel rolde uit de bus. Bovendien had de vaandrig Jos van Bree een fraaie stok met ornament laten vervaardigen om het

geheel compleet te maken. En alsof dat alles nog niet genoeg was kregen de vendeliers ook nieuwe vlaggen welke in uitvoering en ontwerp een duidelijke overeenkomst vertonen met het vaandel.

In het vaandel komen de kleuren rood, geel en groen van het gilde terug. Naast de afbeelding van Sint Joris komen op de hoeken de wapenschilden van Budel en Cranendonck terug, alsmede het Schepenhuis (oude raadhuis) en de grote kerk uit Budel. Deze laatste als symbool van verbondenheid met kerkelijke en burgerlijke overheid. Voor ieder mannelijk lid van het gilde vinden we een rode blok terug in het vaandel. De groene blokken staan voor de vrouwelijke leden op het moment dat voor dit ontwerp gekozen werd.

Het ontwerp van de Sint Joris is reeds doorgevoerd in de presentatie naar buiten toe. Zo komt hij terug in het nieuwe briefhoofd van het gilde en ook op het medaillon bij de nieuwe koningsvogel prijkt de nieuwe afbeelding van Sint Joris. Bij de patroonsviering op 7 mei 2000 trok het gilde met het oude vaandel en vendels de kerk in en kwam met de gezegende nieuwe exemplaren de kerk weer uit.

Sint Catharinagilde Son en Breugel huldigt haar jubilarissen

Op 21 oktober 2000 werden in Son en Breugel liefst 4 jubilarissen gehuldigd. Op de eerste plaats was het Marius van Wijk, die een vendelhulde in ontvangst mocht nemen vanwege zijn 50-jarig lidmaatschap.

Tijdens de receptie in café De Zwaan ontving hij een 'bijzondere' onderscheiding in goud, welke hem werd uitgereikt door de hoofdman Gerard Swinkels. Marius is meer dan 25 jaar tamboer geweest.

Jan Lammers en Theo ven Eck kregen de gildeonderscheiding in zilver vanwege hun 25-jarig lidmaatschap.

Hierna was hoofdman Swinkels zelf aan de beurt: hij ontving van ere-hoofdman Karel van de Ven de zilveren gilde-onderscheiding. Hij is 40 jaar lid waarvan hij meer dan 25 jaar tamboer is geweest. Hij is reeds 20 jaar bestuurslid en nu ruim 2 jaar hoofdman. Natuurlijk waren er ook vertegenwoordigers van Kring Kempenland aanwezig op de drukbezochte en gezellige receptie en wel in de personen van Kringvoorzitter Johan Oomen en Districtsraadsheer Tonny Schönhoff. Marius van Wijk ontving van hen het Gouden Schild van Kring Kempenland en Gerard Swinkels het Zilveren.

De jubilarissen van Sint Catharinagilde Son

Voor de vierde keer koning

Vogelmaker Thieu Verstappen, tevens afgaande koning, had weer eens zijn best gedaan. Een beste vogel, die wel wat kogels kon 'hebben', vooraleer hij zou moeten aangeven, wie voor de komende twee jaar de koningsvogel van het Sint Martinusgilde Waalre zou mogen dragen. Een trotse vogel bovendien, die tot 2 schoten voor zijn einde schijnbaar onaangeroerd neer bleef kijken op zijn belagers. Een splijtend schot leek hem definitief van het stokje te hebben gestoten, maar met zijn laatste splinter hield hij zich vast en trotseerde zieltogend zelfs nog het laatste schot van zijn maker. De volgende schutter was

Harry van Breugel, die al twee vogels uit eerdere periodes op zijn naam had staan. Zijn schot bleek het genadeschot en zo verliet ook het laatste stukje de hoge spil. Harry van Breugel zal dus de koning zijn, wanneer het Sint Martinusgilde in 2002 de Kringgildedag Kempenland verzorgt.

Voor de 4e maal koning bij Sint Catharinagilde, Son

Marinus van Dinter

De 71-jarige Marinus van Dinter, die reeds 53 jaar lid is van het St. Catharinagilde, is op zaterdag 12 augustus 2000 opnieuw koning geworden. Na een spannende finale met Wim van Rijssel haalde hij met het 82e schot de vogel naar beneden. Het was overigens voor het eerst sinds mensenheugenis dat het koningsschieten niet met de Sonse kermis werd gehouden. Dit vanwege het feit dat men de kermis heeft vervroegd: van de 2e week van augustus naar de 2e week van mei. Het gilde kan hier

niet in meegaan en handhaaft de 2e week van augustus. Er wordt nu geschoten op zaterdag in plaats van op maandag.

Peelland

Jubilaris bij Bakelse gilde

Op 11 november vond de teerdag plaats van het gilde Sint Willibrordus Bakel. Vanaf de schutskamer trok het gilde allereerst naar het gildehuis Van der Horst.

Na de heilige mis, waarin pastor van Lamoen voorging, stonden de koffie en broodjes gereed in het gildehuis. Op het schietterrein werd vervolgens op vijf klosjes geschoten. Daarna volgde in het gildehuis een korte vergadering, waarin Maaike Vermeer als nieuw lid werd gekozen. Voordat het diner een aanvang nam heette de kapitein een aantal aanwezigen speciaal welkom. Nelleke en Rob Koppens, burgemeester en mevrouw van Maasakkers, pastor van Lamoen en

Jubilaris Jan Beekmans

de familie Beekmans. Jan Beekmans werd namelijk gehuldigd omdat hij een kwart eeuw lid is van het gilde. Jarenlang was hij standaardruiter op het paard Volvo van Driek Slegers. Op het gildefeest in Asten wist Jan zijn eerste schild te halen met een eerste prijs. Als cornet heeft hij ook jarenlang deel uit gemaakt van het bestuur. De kapitein memoreerde tijdens zijn toespraak de vele verdiensten van de jubilaris. Want ook als piekenier bleef zijn betrokkenheid bij het Bakelse gilde.

Als blijk van waardering werd hem een tinnen bord aangeboden. Na de felicitaties van de gildebroeders werd hem een vendelgroet gebracht. Burgemeester van Maasakkers feliciteerde de jubilaris, maar stond ook stil bij het overlijden van Jeroen Schalk. Na de maaltijd werden er nog foto's gemaakt van Jan Beekmans op het paard. Ook de burgemeester besteedde het edele dier. Namens Nelleke Koppens spelde de kapitein de pastor, de burgemeester en Rob Koppens een speldje op. Nelleke Koppens en mevrouw van Maasakkers kregen een bloemetje aangeboden. Op de daarop volgende feestavond waren speciale gasten aanwezig. De heer Berghs had tijdens het jaarfeest de vogel naar beneden gehaald en was daarom met echtgenote uitgenodigd. Een koud en warm

buffet, dansen, buurten en borrelen maakten de feestavond extra gezellig.

Gilden bij installatie nieuwe pastoor

De beide Lieropse gilden Sint Antonius Abt en Onze Lieve Vrouw van de Zeven Weeën luisterden op zondag 10 december de installatie op van pater Jan Zwirs tot pastoor van de Lieropse parochie. Pater Zwirs, vicaris van Meijgaarden en aftredend administrator van de parochie pastoor Sanders werden door de gilden vanaf de pastorie naar de kerk begeleid. De vicaris begroette de nieuwe pastoor voor aanvang van de eucharistieviering: „Ik had niet verwacht nog eens in Lierop te komen om een nieuwe pastoor te installeren. Maar gelukkig voor de parochie is die verwachting niet uitgekomen.” De vice-voorzitter van het kerkbestuur Harrie van Lieshout las de bisschoppelijke benoemingsbrief voor. Daarna volgde de aanvaarding en overdracht. Het gildeceremonieel bestond uit de hernieuwing van Eed en Trouw aan het kerkelijk gezag in de persoon van pastoor Jan Zwirs. De vaandrig van het gilde Sint Antonius Abt Harrie Berkers legde de hernieuwde eed af. In zijn toespraak op het einde van de viering vertelde de nieuwe pastoor zeer blij te zijn met zijn benoeming in het kerkdorp.

De nieuwe pastoor geflankeerd door de koningen van de beide gilden, v.l.n.r. Willie Donkers (O.L. Vrouw Zeven Weeën), pastoor Jan Zwirs, Jos en Ine van Lieshout (St. Antonius Abt) (foto: Harrie van der Sanden)

„Een levende parochie met veel werkgroepen die hetzelfde doel hebben. Het welzijn van de Lieropse parochie. Daar voel ik mij thuis.” Met een vendelhulde en een druk bezochte receptie werd de installatieplechtigheid afgesloten.

Nieuwe koning bij Beekse schut

Op kermismaandag 10 september vond het koningsschieten plaats van het gilde Sint Antonius Beek en Donk. Bij gildebroeder Chris Verhoeven kwamen de gildebroeders 's morgens samen. Vandaar werden voor het laatst in deze regeerperiode koning Geert-Jan van den Boom en koningin Anita afgehaald voor een gezamenlijk gildeontbijt. In de kapel van bejaardenhuis de Regt werd vervolgens een gildemis opgedragen. Op 't Wipke, de gezamenlijke schietaccommodatie van de Beekse en de Donkse schut, stond een uitgebreide koffietafel gereed. Hoofdman Piet Swinkels heette iedereen welkom. Met name de vertegenwoordigers van de geestelijke en wereldlijke overheid pastor Engels en burgemeester van Beers. Na de openingsceremonie vertelde de commandant waaraan de nieuwe koning en zijn eventuele koningin moesten voldoen. Het eerste schot

Het koningspaar Chris en Jo Verhoeven

werd gelost door pastor Engels. Het tweede (rake) schot door burgemeester van Beers. Na twee rondes zou het gezelschap schutters worden uitgedund. Er bleven maar liefst dertien schutters over die het koningschap ambieerden. Na ruim zestig schoten begon de vogel slijtagesporen te vertonen. Bij het 65ste schot lukte het Chris Verhoeven de laatste restjes van de vogel uit de boom te schieten. Hij aanvaardde het koningschap en echtgenote Jo werd de nieuwe koningin. Beiden zijn steunpilaren voor de 'Beekse schut'. De koning heeft binnen het gilde zijn sporen al verdiend. Ook als schutter die al heel wat prijzen heeft behaald. In de periode 1994-1997 waren Chris en Jo Verhoeven ook al het koningspaar. Ze werden opgevolgd door schoonzoon Geert-Jan van den Boom en dochter Anita. Het koningschap is bij de 'gruun schut' bijna een erfelijke aangelegenheid geworden. De inwijding werd afgesloten met een vendelgroet van Joshy Gevers die een schitterend staaltje van acrobatisch vendelen bracht. Begeleid door tamboer Marinus van Horik. Na het koningschieten werden er wedstrijden gehouden om het felbegeerde zilveren kruis. De kruisen waren voor Gerrit Swinkels, Quirien van Roesel en Ad Appeldoorn. Op het einde van de warme zomerdag waren de Beekse gildebroeders het over een ding eens: „ok de komende drie jaar hi de Bikse schut ne skonne kunning en un skon kunningin!”.

Koning op het 'rode schutplein'

Op 9 september was het gilde Sint Margaretha aanwezig tijdens het 25e Pleinfeest in Aarle-Rixtel. De bewoners van het 'rode schutplein' organiseerden deze activiteit. Allereerst werd de koning van het 'rode schutplein' van vorig jaar Toon van Alem met echtgenote door het gilde afgehaald. Daarna trok men driemaal rond de schutsboom. Na deze traditie had het gilde iets in petto voor de bewoners. In alle vroegte was er namelijk een granieten zuil op het plein geplaatst. Hier stonden de namen van de vorige koningen (24 in totaal) en het embleem van het gilde ingegraveerd. Deze zuil werd officieel onthuld als aandenken aan de voorgaande kwart eeuw. De nieuwe koning werd Cor van de Ven. Hij mag zich een jaar lang de koning van het "rode schutplein" noemen. Na een vendelhulde werd er door de gildebroeders en de bewoners in de feesttent verder nagepraat over de feestelijke dag.

Sint Willibrordus uit Bakel naar Rome

Ook 41 leden van het Bakelse Sint Willibrordusgilde maakten begin november de reis naar Rome. Deken-schrijver A. Jacobs doet hiervan verslag:

Zaterdag 4 november - Om zes uur kwamen we bijeen in de schutskamer. Een half uur later stapten we in de bus op weg naar onze eerste slaapplek in het Oostenrijkse Ebbs. Pastor van Lamoen opende de reis met een reisgebed. Na enkele stops onderweg en rijdend door een mooie omgeving kwamen we om half zes in ons hotel aan. Nadat we ons hadden opgefrist was het tijd voor een goed smakend diner.

Zondag 5 november - Om zeven uur vertrokken we richting Rome. Op de Brennerpas werd kort gestopt omdat enkele gildebroeders sneeuwballen wilden gooien. Om negen uur reed de bus Italië binnen. Na de passage van Florence werden we 's middags opgeschrikt door een flinke klap. Een automobilist reed achter op de bus. Ook een andere auto raakte bij het ongeval betrokken. Gelukkig waren er geen gewonden. De beschadigde bus kon haar reis wel voortzetten. Na flink wat oponthoud arriveerden we om half zes in het hotel in Montecomprati. Het Italiaanse eten en de wijn stonden al klaar. In het hotel bevond zich ook het gilde uit Dinther.

Maandag 6 november - Om negen uur vertrokken we richting Rome. Hier zouden we een rondrit en wandeling gaan maken. Bij de Sint Paulus buiten de Muren werden we afgezet. Daarna gingen we in de regen oud Rome bezichtigen. In de bus met het nummer J4 (J staat voor Jubileum) werden we teruggebracht naar de Sint Pauluskerk. In de bus werd ons gildelied gezongen. Na een voortreffelijk diner werd er

's vonds veel gezongen.

Dinsdag 7 november - De Nederlandse dag begon met typisch Nederlands weer: regen. In de bus las de pastor een reisgebed voor de aankomst in Rome. Voor iedereen was er een sjaal, video en wat boekjes. Om kwart voor negen kwamen we aan in de parkeergarage in de Sint Pieter. Daarna vertrok men gezamenlijk naar het Sint Pietersplein. Hier werd een groepsfoto gemaakt.

Gezamenlijk met de andere gildebroeders vertrokken we naar de Sint Pieter.

De tamboers voorop gevolgd door de koningen en koninginnen. Daarna de vaandrags en gildebroeders. Als laatsten trokken de vendeldragers al draaiend de Sint Pieter binnen. De dienst met gilde-eer werd voorgedaan door Kardinaal Simonis. Tijdens de consecratie draaide onze vaandrig Willem Royackers tweemaal het vaandel driemaal rechts en driemaal links. Een hele eer voor ons gilde. Na de dienst was er de pauselijke audiëntie. De paus werd onder applaus binnen gereden en heette alle aanwezigen in het Nederlands welkom. Er waren vijftig mensen uitgenodigd om bij de paus te komen. Buiten werd door de fotograaf van de Telegraaf een groepsfoto gemaakt.

Het Bakelse gilde in Rome

In negen groepen vertrokken we voor de pelgrimstocht langs drie verschillende kerken. Hier werd gebeden en gesproken door de bisschoppen. In de Sint Jan van Lateranen kwamen de pelgrims weer bij elkaar. Na het diner werd er nog 'nagebuurt' over deze indrukwekkende dag.

Woensdag 8 november - Om half zes werden we gewekt voor de lange terugreis naar Ebbs. Onderweg hadden we verschillende stops. Bij hetzelfde hotel als zaterdag arriveerden we om kwart voor zeven. Het eten daar was heel anders dan in het hotel in Italië. Eerst kregen we onverwacht bezoek van de bekende Pavarotti met een mooie voordracht. Na het eten werd er nog gezellig geborrel tot in de late uurtjes.

Donderdag 9 november - Na het vroege ontbijt reden we richting Nederland. De laatste lunchstop hadden we in Speijer. Na het eten bezochten enkele gildebroeders de Domkerk. Onderweg kwamen we twee keer in een file terecht. Onze kapitein bedankte de chauffeur voor zijn goede zorgen en ging met de hoed rond. Om negen uur arriveerden we moe maar voldaan in Bakel. Het was een zeer mooie en interessante reis.

Inhuldiging eredeken als pastoor nieuwe parochie

Op zondag 17 september was het Sint Catharinagilde Helmond in vol ornaat aanwezig voor het opluisteren van de feestelijke installatie van eredeken pastoor A. Smulders als pastoor van de recent ontstane nieuwe parochie H. Lambertus. Voortvloeiend uit de fusie van drie Helmondse parochies (Sint Lambertus, Sint Jozef en De Goede Herder). Tijdens een plechtige eucharistieviering in de Sint Lambertuskerk oogstte het Catharinagilde veel waardering voor het extra tintje waarvoor de gildebroeders wisten zorg te dragen. Pas-

Bisschop Antoon Hurkmans bedankt vendelier Frank Koolen voor de zojuist ontvangen vendelgroet

toor Ard Smulders werd door het Catharinagilde in Helmond warm onthaald toen hij daar zijn eerste heilige mis in de Lambertuskerk mocht opdragen. Sindsdien is er een hechte vriendschap tussen hem en de gildeleden ontstaan. Die na korte tijd al uitgroeide tot het installeren van hem als eredeken van het gilde. Behalve als geestelijk raadgever ontpopte pastoor Smulders zich als scherpschutter. Hij wist zich als zodanig enkele jaren geleden tot erschutter tijdens het stadskoningsschieten te laten huldigen. In 1999 volgde zijn titel als erekoning van het Sint Catha-

rinagilde tijdens het jaarlijkse koningschieten. De installatie vond in een overvolle kerk plaats door bisschop Mgr. A. Hurkmans. De bisschop mocht na afloop van de viering buiten de kerk een vendelgroet in ontvangst nemen.

Jubilaris bij Catharinaviering in Helmond

Op maandag 20 november stond de jaarlijkse patroonsdag van het Helmondse Sint Catharinagilde in het teken van enkele bijzondere mijlpalen. In de Gaviolizaal waren ook de beide kleinkinderen van staande deken Martien en gildezuster Bets van Santvoord, Berit en Jasper, en ook Mies Sijbers en Jan Huijbers van het kringbestuur van de partij.

Voor de feestvergadering voegden zich nog vier bestuursleden van kring Peelland aan het gezelschap toe, alsmede een aantal gildezusters, die allen op speciale uitnodiging de huldiging van Martien van Santvoord voor zijn 50-jarig gildebroederschap en lidmaatschap van het Catharinagilde bijwoonden.

Oude deken Eef Luyben vroeg een moment stilte voor hen die het gilde in de 50 jaar sinds de heroprichting ontvielen en stond even stil bij een belangrijke activiteit voor het nieuwe jaar: het Landjuweel Helmond 2001. Vervolgens werd de belofte van trouw hernieuwd door de gildebroeders. In volgorde van toetreding als lid van het Catharinagilde. Koning Jan Verspaget bood een fraai zilveren schild aan, met daarop een brandweerwagen als symbool voor zijn hobby die uiteindelijk ook zijn beroep werd. Nadat secretaris Harrie de Rooij zijn lijvig en kleurrijk geïllustreerd jaarverslag had voorgelezen was het de beurt aan eredeken pastoor Ard Smulders, die zich in 1999 tot erekoning had weten te schieten en daarom nu een belofte had in te lossen. Met trots lichtte hij de keuze voor het ontwerp toe van het fraaie zilveren schild dat hij zou gaan aanbieden:

et wapen van eredeken pastoor Smulders

Foto: Martien van Santvoord

”gedeeld van groen en goud; in het schildhoofd naast elkaar op het groene veld een zilveren aanziende schaapskop en in het gouden veld een zwarte aanziende schaapskop; in de schildvoet een molenijzer van het een in het ander; het schild overtopt door een zwarte prelatenhoed met aan iedere zijde van het schild ahangend één zwarte kwast; wapenspreuk: NOLI TIMERE PUSILLUS GREX (=Weest niet bevreesd, kleine kudde)”.

Met veel verve lichtte de eredeken de betekenis uitgebreid toe, met als kernachtige samenvatting: Vreest niet, kleine kudde (goede schapen en zwarte schapen op grazig groen en vergeeld goud = de parochie(s);

ik, pastoor Smulders zal goed voor u zorgen uit naam van Christus. Hij en ik willen dat doen als de minsten onder u.

Het schild bevat verder een gedicht:

1967 kwam ik in deez' wereld kijken

Erekoning werd toen pastoor Rijken

Bij mijn doop kreeg ik Adrianus' naam,

Als kind hoorde ik van Catharina's faam

Jozef leert ons het goede werk

Alsook Lambertus: Voor God en zijn kerk!

Met vreugde ben ik gildebroeder

Onder de voorspraak van Gods Moeder

Na een bloemlezing over 50 jaar Sint Catharinagilde door secretaris Harrie de Rooij richtte oude deken Eef Luyben het woord tot staande deken Martien van Santvoord. Hij wist met enkele markante eigenschappen en uitspraken van Martien de nodige spontane reacties los te maken.

Een cadeau was er nog niet voor Martien. Hij had namelijk pas zéér recent een passende wens geuit. Op korte termijn zal echter een Catharinabeeldje, compleet met haar attributen aan Martien overhandigd worden.

Kringvoorzitter Mies Sijbers richtte hierna het woord tot de jubilaris ('driemaal is scheepsrecht, echter zou het te gek zijn om driemaal hetzelfde te vertellen') wiens wapenfeiten zoals het jarenlang deel uitmaken van de S.A.T.-commissie, mede samenstellen van het jubileumboek 50 jaar Gilden Kring Peelland en het vervaardigen van ontelbare foto's en dia's, de laatste jaren aangevuld met fraaie video-opnames, al door de oude deken en in de diverse verslagen werden geroemd. Daarom kon hij de jubilaris de kringonderscheiding 50 jaar gildebroeder met bijbehorende oorkonde opspelden en overhandigen.

Echtgenote en gildezuster Bets werd tussen de bedrijven door overladen met bloemboeketten van oude deken, kringvoorzitter en de gildezusters.

De jubilaris op zijn beurt was zéér in zijn nopjes met z'n huldiging, dankte iedereen en bood vervolgens zelf een verrassing aan: een fraai vervaardigde nieuwe zilveren draagketen voor de koningsvogel met daarin de symbolen van het gilde afgebeeld. Een passend attribuut als vervanging van de oude ketting waarvan de schakels regelmatig verward raakten!

De jubilaris leidde zelf de verpachting van de gildeattributen.

De opbrengst daarvan moet de kosten van de Catharinaviering in het volgend jaar dekken. Het aantal liters dat werd geboden overschreed royaal dat van vorig jaar: 1.300 liter! Een receptie en diner sloten de avond af.

Korte tijd na de Catharinaviering ontving Martien in Mierlo uit handen van burgemeester Nellie Jacobs-Aarts als blijk van waardering voor zijn activiteiten binnen zijn woonplaats een fraai zilveren draagmedaille.

Gemertse Grûn Skut viert 325 jaar jubileum

Welgeteld 325 jaar gildetrouw werd tijdens de jongste optrek/teerdag van het Gilde van Sint Antonius en Sebastiaan Gemert op 20 januari j.l. gevierd. 325 jaar is de optel-

Een optrekdag met sneeuw, want 'tussen Antonius en Sebastiaan trekt de winter aan'

som van de officiële jubilea. Voor de huldiging moet je dan veel tijd uittrekken als ieders verdiensten moeten worden genoemd. Dat was de reden voor een echt wel korte jaarvergadering en het laat vertrek naar het nieuwste lid. Het was ook nogal wat: Jan van den Elsen 70 jaar ('briljant') lid. In januari 1931 werd hij tot nieuwe deken van het gilde gekozen. Na de drie stadia nieuw, regerend en afgaande deken, bleef hij het gilde actief dienen als standaardrijder tot zijn huwelijk in 1941. Mét de vrijgezellenstatus moest hij toen het actieve gildeleven vaarwel zeggen, maar bleef op vele gebieden actief. Hij beleefde het genoeg, dat twee zonen tot nieuwe deken werden gekozen, een unicum in de schuts-geschiedes. En op de dag van zijn 70-jarig jubileum werd de oudste kleinzoon Joep tot nieuwe deken gekozen. Voortzetting van de naam Van den Elsen in het gilde is dus gewaarborgd. Peter Goossens werd gehuldigd voor 60 jaar trouw. Sjaak Huijbers, de gouden jubilaris, is nog steeds actief. Hij was van 1961 tot 1992 luitenant, koning gedurende de jaren 1992-1994. Op hem kan het gilde rekenen. Jan van de Laar vierde 40 jaar lidmaatschap. Jan van den Berg draagt al 40 jaar de kapiteinsstok en Piet Verbakel slaat even zo lang de trom. Op het door hem geslagen ritme werd in de eerste jaren van zijn functie nog gedanst. Harrie van Zoggel was 25 jaar schutslid.

Zes van de zeven jubilarissen, v.l.n.r.: Piet Verbakel, Jan van de Laar, Sjaak Huijbers, Jan van den Elsen, Peter Goossens en Johan van den Berg

De grote zaal van het gildehuis was te klein om alle familieleden van de jubilarissen te bevatten, zo leeft het gilde binnen de families.

Nieuwe deken

Het kan niet anders of het grote feit van een optrekdag is de keuze van een nieuwe deken, het nieuwe lid, dat volgens de oude Karte uit 1699 in zijn eerste jaar het besturen van het gilde moet leren om de opgedane kennis en kunde in het volgende jaar aan zijn opvolger door te geven. De kandidaatstelling hield een grote verrassing in toen de naam van Joep van den Elsen op het bord werd geschreven, waarna iedere gildebroeder en -zuster het turfje kon komen plaatsen.

Lange dag

De optrekdag bij het Gemerts gilde vraagt veel tijd. Om half acht in de morgen was het kapiteinsontbijt in 'de herd' van de boerderij van Jan van den Berg. Als dank voor zijn functioneren wordt daarna de vendelgroet gebracht om dan naar de kerk op te trekken. Deze was voor het eerst versierd met groene sluiers, zodat het ook daar een echte 'grüne' dag was. Vendelgroeten aan de kerkelijke en burgerlijke overheid volgden daarna. Even leek het er op, dat de burgerlijke overheid verstek zou laten gaan op basis van het collegebesluit om gedurende de verbouw van het gemeentehuis geen ontvangsten toe te staan. De bijzondere positie van het gilde in de gemeenschap deed de burgemeester een uitzondering maken. In de voormalige zusterstuin werd de groet gebracht op een maagdelijk witte sneeuwondergrond. In de refter smaakte de

erewijn net zo goed als in de trouwzaal van het gemeentehuis. Pastor Hogema en burgemeester Van Maasakkers kregen het jaarverslag van het gilde, voor het eerst opgesteld door secretaris Wout Brouwers.

Ook de jubilarissen werden geëerd met een vendelgroet, zoals in de middag eredeken Lau Huijbers deze eer ook ten deel viel.

Installatie nieuwe deken

In de namiddag trok het gilde op naar het huis van de nieuwe deken, dat getooid was met veel groen en voorzien van het bord 'Hulde aan de nieuwe deken'.

Volgens de traditie zorgde de buurt ook nu weer voor dat eerbetoon. Na de kennismaking en het zingen van het patroonslied vond de inhuldiging plaats aan de voordeur waar familie, vrienden en buurtgenoten getuigen konden zijn. Buurmeisjes vervulden de traditionele taak en zetten de nieuwe deken de hoed op zijn hoofd, overreikten de pijp en staken er de brand in. Het gilde verwelkomde de nieuwe functionaris met een vendelgroet. Daarna trok het gilde op naar het gildehuis, een meer dan 5 km. lange tocht, met telkens weer een stop om aanwonenden gelegenheid te geven deken en gilde te feliciteren en hen met een drankje te vereren. De vrienden van de nieuwe deken maakten er een feest van. Op plaatsen, waar geen huizen stonden, waren zij aanwezig met hun 'rijdende bar', waar telkens de glaasjes schutsdrank op het dak van de auto werden geplaatst. Het was een bijzonder originele hulde aan hun vriend, waarvoor het werken aan de carnavalswagen was opgeschort. Dertig maal moest het gilde halt houden om handen te schudden en drankjes tot zich te nemen.

Bij het gildehuis werd aan de hospes de traditionele vendelgroet aangeboden. Iedereen ging toen graag naar binnen om de verkleumde ledematen te verwarmen. De maaltijd en daarna de gildeavond besloten een drukke dag en nacht. Het zuster-gilde was daarbij aanwezig om gelukwensen aan te bieden.

Bij het gildehuis werd aan de hospes de traditionele vendelgroet aangeboden. Iedereen ging toen graag naar binnen om de verkleumde ledematen te verwarmen. De maaltijd en daarna de gildeavond besloten een drukke dag en nacht. Het zuster-gilde was daarbij aanwezig om gelukwensen aan te bieden.

Offermis

Zondagmorgen waren de gildebroeders weer aanwezig om de overledenen van het gilde te gedenken in de offermis in de kerk. Zoals vroeger bij een begrafenis gebruikelijk was offerden de gildebroeders daarna in de open schaal, vooraleer de koffie werd gebruikt in het gildehuis van het zuster-gilde om tot slot in het eigen gildehuis de feestvieringen met een drankje te besluiten.

Buurtmeisjes assisteren bij de inhuldiging van nieuwe deken Joep van den Elsen. Het vuur wordt in de pijp gestoken

Maasland

Draaiboek met CD-rom kringdagen Maasland

Na jarenlange voorbereidingen is op de algemene ledenvergadering van kring Maasland op 7 november 2000 een compleet draaiboek voor het organiseren en uitwerken van een gildekringdag gepresenteerd. Het draaiboek (inclusief uitslagenlijsten) is ook op CD-rom beschikbaar. Het eerste exemplaar werd door commissievoorzitter Ton den Teuling aangeboden aan kringvoorzitter Jack Goudsmits. Vervolgens gaf Jeroen van de Ven, een van de samenstellers, een uitgebreide toelichting. Het draaiboek dient als een spoorboekje voor de gilden die verantwoordelijk zijn voor de organisatie van de jaarlijkse kringdag of een vrij gildefeest. Ieder kan, naar eigen

eer en geweten en afhankelijk van de plaatselijke omstandigheden, van het geschetste stramen afwijken. Het Maasland-draaiboek is een gedegen werkstuk. Door de meer dan 120 aanwezigen, vertegenwoordigers van de veertig van de 44 Maaslandse gilden, werd tijdens de vergadering het initiatief en de verwezenlijking ervan met een warm applaus ontvangen. De voltallige draaiboekommissie bestond uit: Theo van Hattum, Henk Heessels, Ton den Teuling, Jeroen van de Ven, Hans de Visser en Frans Vriens.

Bib van Rijckevorsel beschermheer Dommelgroep

De hoogwelgeboren heer jonkheer W.C.M.A.J.Gh. (Bib) van Rijckevorsel (58) uit Vught heeft de functie aanvaard van beschermheer van de gildekring Dommelgroep. Hierbij zijn aangesloten de negen gilden uit Sint Michielsgestel, Gemonde, Den Dungen, Schijndel, Vught, Liempde, Sint Oedenrode en Boxtel. Jhr. Van Rijckevorsel is ereheer, tevens gildebroeder, van Sint Barbara - Sint Sebastiaan in Vught. Hij volgt de in 1999 overleden mevrouw H.A.A.M. de Gruyter-Vehmeijer op.

Hoofdvendelier nieuwe koning in Erp

Het Erpse Onze Lieve Vrouwe- en Catharinagilde heeft op kermismaandag 10 juli 2000 het koningschieten gehouden. Bij het eerste schot door burgemeester A. Frankfort kwam al meteen de staart van de vogel naar beneden. Dit gaf hem voldoende motivatie om de strijd tot het einde toe mee te strijden. Helaas voor hem viel de eer te beurt aan een ander. Hoofdvendelier Gert-Jan van Dinther werd uiteindelijk, na 251 schoten, de nieuw koning. In 1994 wist hij eveneens beslag op deze titel te leggen. Zijn vrouw Angelic wordt koningin.

Geslaagde open dag Sint Hubertus Berkel

Het Sint Hubertusgilde uit Berkel kijkt terug op een geslaagde open dag op zondag 13 augustus 2000. Na de plechtige H.Mis met de inzegening van het Sint Hubertusbeeld in de Sint Willibrorduskerk en de koffie met broodjes in het gildehuis, werd op het gildeterrein aan De Kraan voor de tweede keer een open dag gehouden. Na een vendeldemonstratie en het welkomstwoord door de hoofdmann, werd begonnen aan de wedstrijden handboog- en gewerschieten, jeu de boules en voor de jeugd het ballonschieten. Ondanks de tropische temperaturen werd er toch nog door 127 deelnemers op de diverse onderdelen gestreden voor prachtige wisselbepers en medailles.

Sint Ambrosius Haarsteeg heeft nieuwe koning

Het schuttersgilde Sint Ambrosius uit Haarsteeg heeft sinds 19 augustus 2000 in T. van Os een nieuwe koning. Aspirant koning werd mevr. R. Mommersteeg.

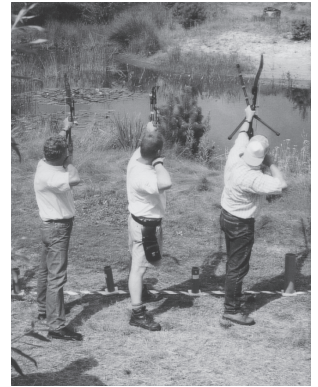
Bewoners in hun nopjes met gilde-activiteiten

Zaterdag 19 augustus 2000 organiseerde het Berkelse gilde Sint Hubertus koningschieten en jeu de boules voor de bewoners van Torentjeshoef. Deze keer brachten ze een worst naar de zusters Clarissen om verzekerd te zijn van stralend weer. Er was bij de 'oudjes' veel animo om deel te nemen en de middag werd dan ook druk bezocht en enkele familieleden kwamen flink aanmoedigen. De uiteindelijke winnaars kregen een beker en een plaatselijke bloemist zorgde ervoor dat niemand met lege handen naar huis ging.

Cloutschieten bij Sint Ambrosius Loon op Zand

Gilde Sint Ambrosius uit Loon op Zand heeft op zondag 20 augustus 2000 een wedstrijd cloutschieten gehouden. De wedstrijd was op het terrein van hoofdmann Jan van Riel. De organisatie van de dag was in handen van Rob van Meetelen. Bij het cloutschieten schiet men op een vlag in het open veld. De cirkel rond de vlag (clout) heeft een middellijn van 24 Engelse voet. De cirkel is verdeeld in vijf concentrische ringen, tellend vanaf de vlag in punten van 5, 4, 3, 2 en 1. De

deelnemers schoten met recurveboog of compoundboog en hadden de keus uit drie afstanden: 165, 125 en 100 meter. De jeugd tot en met 14 jaar schoot op 100 meter, de compoundschutters op 165 meter. De wedstrijd bestond uit zes proefpijlen en dertig wedstrijdpijlen, geschoten in series van drie pijlen per beurt. Er deden 33 schutters mee. Paul Nieuwenhuise werd jeugdkampioen. De kampioen compound-cloutverschietsing is Rob van Meetelen. Frans Basters was de beste schutter op de 125 meter. Sjef Verschuren haalde met 61 punten de eerste prijs op de 165-meterbaan en was daarmee ook de dagkampioen. Deelnemers én supporters genoten van de sportieve wedstrijd, het prachtige weer, de goeie sfeer, de onderlinge vriendschap en de mooie tuin van Jan en Marie-José van Riel. „Kortom: een prachtige dag”, zegt deken-schrijver Joke van Gils.

De Loonse cloutschutters in actie

John van Gompel: schutterskoning op doel

De schutters van gilde Sint Ambrosius uit Loon op Zand hielden op 9 september 2000 de jaarlijkse wedstrijd 'Schutterskoning op doel'. Het was een spannende wedstrijd. De schutterskoning van vorig jaar, Rob van Meetelen, deed zijn uiterste best om zijn titel te verdedigen. John van Gompel was echter vast van plan te winnen. Dat is hem ook gelukt, John van Gompel won met 536 punten met twee punten verschil van Rob van Meetelen.

Hans Cornelius wordt koning Broederschap Schijndel

Zondag 24 september 2000 hield de Broederschap der Sint Catharina en Barbara uit Schijndel het jaarlijkse koningschieten. Het was de achttiende keer dat de Broederschap om een nieuwe koning schoot. De dag werd begonnen met een mis in Huize Lidwina in aanwezigheid van het gilde Sint Anthonius - Sint Sebastiaan uit Gemonde. De vogel op de schutsboom bij de molen aan de Pegstukken werd vrijgemaakt door gildeheer pastor Van den Brand en burgemeester Opsteegh. De maker van de vogel, overdeken Harrie Vervoort, had er voor gezorgd, dat alle broeders ruim de gelegenheid kregen het laatste beslissende schot te lossen. Dat gelukte uiteindelijk Hans Cornelius bij het 275e schot. Hij was al koning in 1989. Daarna werd de nieuwe koning op het bordes van de pastorie aan de gildeheer gepresenteerd en werd er een vendelhulde gebracht. De koning werd vervolgens uitgenodigd, zonder schoeisel, lopend over het vaandel de pastorie te betreden. Hans Cornelius heeft besloten zijn koningstitel op te dragen aan de vorig jaar overleden gildebroeder en buideldrager Helmut Blaffert.

Koning Hans Cornelius

Essche gilde present bij jarig zorgcentrum Sint Jozef

Dinsdag 26 september 2000 werd herdacht dat vijftig jaar geleden de zusters van de Allerheiligste Verlosser (in Esch beter bekend als 'de zwarte zusters') het woon- en zorgcentrum Sint Jozef stichtten. De dag begon met een plechtige eucharistieviering in de parochiekerk met daarbij ook het Sint Willebrordusgilde. Bewoners en eregasten werden door het gilde bij het zorgcentrum afgehaald. Bij de pastorie sloten

mgr. Antoon Hurkmans en de pastores Smulders, De Beer en Luijkx, alsmede diaken Broeders zich bij de stoet aan. Na de H.Mis werd in optocht teruggegaan naar het zorgcentrum waarbij de kinderen van de basisschool een erehaag vormden voor de bewoners. Hier werd een vendelgroet gebracht aan de bewoners en de eregasten, in het bijzonder aan bisschop Hurkmans en de 87-jarige zuster Arnulfa, die reeds in de oorlogsjaren de wijkverpleging in Esch op zich nam en ook aan de basis stond van zorgcentrum Sint Jozef.

Mgr. drs. A. Hurkmans neemt vendelgroet in ontvangst

Subsidie voor restauratie standaard en nieuw gildeboek

Sint Ambrosius uit Loon op Zand krijgt subsidie van het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant voor de restauratie van zijn historische standaard en voor de aanschaf van een nieuw gildeboek. De Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds ondersteunt projecten, activiteiten en instellingen met als doel de cultuur en het natuurbehoud in Nederland te bevorderen. Informatie over de stichting is te verkrijgen bij het Provinciehuis Noord-Brabant, telefoon: (073) 68 122 14. Gilde Sint Ambrosius vroeg de subsidie aan op basis van twee richtlijnen: voorwerpen van kunst en cultuur en aanschaf van apparatuur en materialen. Het gilde krijgt een vergoeding van respectievelijk 40% en 25% van de kosten.

Geen beschermheer maar erelid door paus geëerd

Huub van Alebeek, deken-schrijver van het Sint Catharina-gilde uit Den Dungen, laat weten dat Cees Meijers erelid is bij dit gilde en geen beschermheer. Dit is foutief in de Gildetrom nr.3/2000 opgenomen. Wel blijft overeind dat hij op 11 juni vorig jaar de pauselijke onderscheiding Ridder in de Orde van Sint Gregorius de Grote heeft ontvangen.

Nieuwe diaken met gilde-eer ontvangen in Esch

Diaken Pieter Schevers (met evangelieboek) voor het eerst op weg naar het altaar

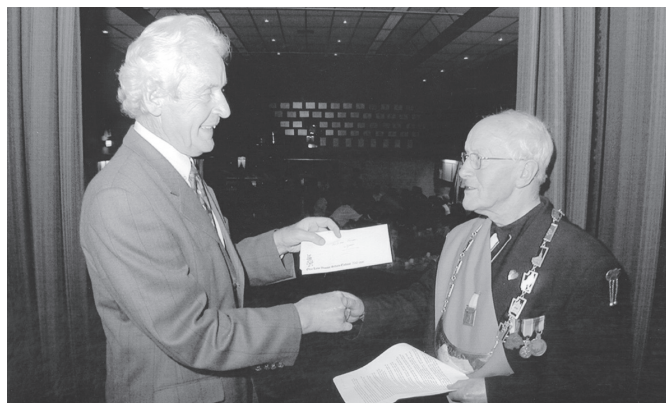
Zaterdag 30 september 2000 werden door bisschop Hurkmans in de Sint Jan in Den Bosch zeven mannen gewijd tot permanent diaken. Eén van hen was Esschenaar Pieter Schevers. Zondag 8 oktober assisteerde hij voor het eerst als diaken tijdens een plechtige eucharistieviering in de plaatselijke parochiekerk. Geheel volgens gildetraditie begeleidde het Essche Sint Willebrordusgilde de pas-gewijde diaken bij zijn eerste gang naar het altaar. Tezamen met de pastores Niessen, Smulders en Luijkx en diaken Peter Broeders werd Pieter door het

gilde afgehaald aan de deur van de pastorie en onder tromgeroef en bazuingeschal en met vliegende vendels naar het altaar begeleid. Na afloop van de mis werd door de vaandrig

van het gilde de eed van trouw hernieuwd aan de aanwezige geestelijkheid, inclusief de nieuwe diaken.

O.L.V. Schuts schenkt Liliane Fonds 1000 gulden

Zaterdag 7 oktober 2000 vierde de O.L.V. Schuts uit Elshout de jaarlijkse teeravond. Hoofdman Jos Klerks verwelkomde iedereen die maar iets met de Schuts te maken had, maar speciaal de heren Van der Heijden van het Liliane Fonds en K. van den Oord, schrijver van het boek 'Onze Lieve Vrouwe Schuts Elshout, de trots van Brabant'. Een gedeelte van de opbrengst (duizend gulden) van de receptie bij het 700-jarig bestaan van de Schuts in mei ontving Van der Heijden van het Liliane Fonds uit handen van de Hoofdman bestemd voor de vele goede doelen.

Hoofdman Klerks (r) geeft Van der Heijden van het Liliane Fonds de gift

Tevens vertelde hoofdman Klerks dat hij na drieëntwintig-eenhalf jaar zijn functie zal overdragen aan een waardige opvolger gezien zijn leeftijd en gezondheid. „Ik leg nog niet per onmiddellijke ingang mijn functie neer, maar er moet een andere hoofdman komen”, aldus Klerks.

Haarsteeg schiet Koning-van-de-Eeuw

Het Sint Ambrosiusgilde uit Haarsteeg heeft op 21 oktober 2000 geschoten om de titel: Koning-van-de-Eeuw. Hieraan mochten alle koningen meedoen van de voorbije eeuw. Tien waren er nog lid van het gilde. Herbert van Lent uit Vlijmen nam de titel mee naar huis. Om de overige leden niet werkeloos toe te laten kijken, konden zij op een andere vogel schieten om een troostprijs, die bij de uitreiking de titel 'poedelaar van de eeuw' als veelzeggende naam kreeg. De winnaar van dit zilveren halve koningskruis werd Theo Keetels. Als extra opfluistering van dit feestelijke gebeuren was er ook een barbecue, waarbij bleek dat er ook op 21 oktober (vanwege het goede weer) nog prima een buitenevenement georganiseerd kan worden.

Zilveren kasteleinspaar schenkt schild aan Erpse gilde

Op 25 oktober 2000 vierden Rien en Lamber v.d. Palen uit Erp hun zilveren kasteleinsjubileum in café 't Klökske. Aan gezien dit etablissement het gildehuis is van het Onze Lieve Vrouwe- en Catharinagilde, werd aan het zilveren kasteleinspaar een vendelhulde gebracht. Het verkeer in de Hezelstraat moest een paar minuutjes geduld hebben, toen de vendeliers van het gilde aan de jubilarissen hun kunsten vertoonden. Na afloop van de vendelhulde hadden Rien en Lamber v.d. Palen nog een verrassing voor het gilde. Als dank voor het eerbetoon en tevens als blijvende herinnering van hun zilveren jubileum, schonken zij het gilde een zilveren schild. Het halve maanvormige schild met de beeltenis van Onze Lieve Vrouw en Sint Catharina is bedoeld voor de deken-schrijver van het gilde. Thans is dat Cees v.d. Boom. Hij is er erg blij mee en belooft het waardig te zullen dragen.

Theo Verhoeven uit Drunen 40 jaar gildebroeder

Op de statiedag van het Sint Hubertusgilde uit Drunen,

zaterdag 28 oktober 2000, is Theo Verhoeven gehuldigd vanwege zijn 40-jarig lidmaatschap. Hij heeft van hoofdman Ton den Teuling de bijpassende gildespeld met robijn gekregen. Ook de overkoepelende kringoverheid van Maasland heeft Theo een versiering (kringonderscheiding in zilver) op de revers gedaan. Na een vendelgroet bij de Hubertuskapel, is op de laatste schuttersdag van het seizoen gestreden om de Bertus van Oosterhout- en Hubertusbeker. De winnaars zijn resp. Ton den Teuling (na afkampen) en Nico van Zwam, die als enige de tien schoten raak wist te volbrengen.

Theo Verhoeven (tweede van links) krijgt zilver van kringhoofdman Jack Goudsmits

Sint Joris Udenhout glansrijk in Vierbonden-toernooi

Bij de 'vierbonden-wedstrijden' 2000 heeft Sint Joris Udenhout vijf van de acht titels behaald. Deze wedstrijd komt voort uit de bondsconcoursen van de volgende bonden: Bond Langstraat, Bond Haaren, Bond Midden-Brabant en Bond Udenhout. De kampioenen van elke bond strijden om het kampioenschap vierbonden. Dit vindt plaats in de maand november. Tot de winnaars behoorden: Bert Vromans, Hanny Vromans, Bart Vromans Azn., Tonny Weijters en Marco Vromans.

Pelgrimage Rome wordt historisch hoogtepunt voor gilde Sint Antonius - Sint Sebastiaan uit Udenhout

Het deelnemen aan de pelgrimage 2000 naar Rome vormt voor het gilde Sint Antonius - Sint Sebastiaan een absoluut historisch hoogtepunt. Met zestien gildebroeders en -zusters werd biddend en zingend naar Italië vertrokken. Via sneeuw in de Alpen en de schoonheid van Florence kwam het gezelschap in Rome en Vaticaanstad. Een topper vormde de Nederlandse Dag op dinsdag 7 november. Het geheel was zeer indrukwekkend op het grote Sint-Pietersplein en de machtige kerk van het Vaticaan. Voor het gilde uit Udenhout was er nog een extra dimensie. Drie van de gildezusters mochten van Adrianus kardinaal Simonis de gave aanbieden, een gildebroeder mocht collecteren. Dit op zich al is zeer indrukwekkend. Het hoogtepunt was echter dat aan deken-

Deken-schrijver Frans Vriens brengt in de Sint Pieter de vendelgroet aan paus Johannes Paulus II. Foto: Servizio Fotografico Citta del Vaticano

schrijver Frans Vriens werd gevraagd om, als enige, het vaandel te presenteren aan paus Johannes Paulus II. Aan het einde van de pauselijke audiëntie zwaaide hij het mooi-geborduurde vaandel. Het was machtig. Via Pompeï en Sienna werd de thuisreis van deze schitterende trip volbracht. Bij thuiskomst bleek dat de media, zoals het NOS-Journaal en diverse kranten (waaronder De Telegraaf), het vaandel hadden getoond. Zelfs de Italiaanse krant Osservatore Romano bracht het vaandel op de voorpagina. Het gilde wist niet wat hen overkwam. Zovel aandacht en publiciteit was voor het moment prachtig en mooi en op korte termijn zelfs fantastisch. Op lange termijn is het een historisch hoogtepunt, dat zonder twijfel een stukje geschiedenis toevoegt aan de toch al rijke traditie van het gilde uit Udenhout.

Sint Willebrordusgilde bij inzegening H. Hartbeeld

De Essche gemeenschap heeft zondag 5 november de jaarlijkse Willibrordusviering gehouden. Sint Willibrord is de patroon van de Essche parochie, de fanfare en het gilde. Om elf uur trok het gilde met tromgeroffel en bazuïngeschal de kerk binnen voor een plechtige eucharistieviering. Na de H. Mis werd opgetrokken naar de voortuin van de pastorie waar reeds sinds 1936 een groot Heilig Hartbeeld staat. Het beeld was destijds een geschenk van de parochianen t.g.v. het zilveren priesterfeest van pastoor Van Duren. In de loop der jaren was het beeld echter in verval geraakt en vermoedelijk door baldadigheid van de jeugd miste het sinds een aantal jaren een hand. Door een gift van een parochiaan kon het beeld in oude luister worden hersteld. In aanwezigheid van het gilde en een aantal parochianen werd het beeld opnieuw ingezegend door pastoor Niessen.

Het Essche Sint Willebrordusgilde brengt een groet aan het gerestaureerde H. Hartbeeld

Dré Kemmeren Memorial

Het Sint Ambrosiusgilde (Loon op Zand) startte de wintercompetitie handboog op doel 2000-2001 met de Dré Kemmeren Memorial. Deze wedstrijd wordt gespeeld ter gedachtenis van de in 1994 overleden gildebroeder Dré Kemmeren. Dré was in zijn tijd de oudste actieve schutter maar modern in zijn opvattingen. Hij heeft lange tijd het gildecomplex onderhouden. Peter van Broekhoven en Petty Dankers wonnen de wedstrijd, zij waren het dichtst bij hun schietgemiddelde. Beiden met één punt (van hun gemiddelde) gewonnen.

Financiële actie aids-patiënten

Bij gilde Sint Ambrosius te Loon op Zand deed gildebroeder Jan Vera een oproep om dorpsgenoot Margot Jansen financieel te ondersteunen bij haar ondersteuning van aids-patiënten in Thailand. Zijn initiatief leverde een aardig geldbedrag op.

O.L.V. Schuts Elshout: Romeinen zijn haastig

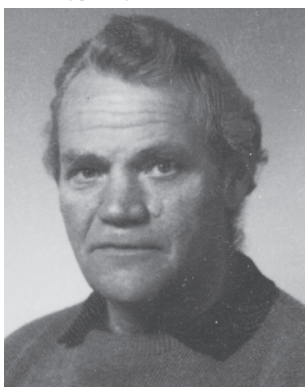
Op dinsdag 7 november 2000 heeft de O.L.V. Schuts uit Elshout met circa vijftig gildebroeders, -zusters en

-vrienden deelgenomen aan de Nederlandse Dag in Rome. Ook gildeheer kapelaan Schilder was aanwezig. Hij had de eer met de andere aanwezige priesters de H.Mis mee op te dragen. Oud-gildeheer pastor Van Dierendonck, die thans in Rome studeert, mocht de gilden begeleiden naar de kerk. Mirian van Sluisveld met gildebroeder Kees van Loon uit Loon op Zand roffelden onder de consecratie de trom. Na de middag waren er allerlei wandeltochten met telkens een Nederlandse bisschop als begeleider. De O.L.V. Schuts bezocht met kardinaal Simonis vier kerken met als einddoel de pauskerk Sint Jan van Lateranen. Hier was de slotviering. Iedereen zong uit volle borst het jubellied mee. De ruim tweeduizend oranje sjaltjes die elke pelgrim had ontvangen, gaven deze dag een feestelijk aanzicht en waren een goede bescherming in het verkeer, want die Romeinen hebben altijd haast.

De Onze Lieve Vrouw Schuts op het Sint-Pietersplein

Dertigjarig commissieschap beloond met kringspeld

Jan Schoenmakers

Tijdens de algemene ledenvergadering van kring Maasland op vrijdag 17 november 2000 te Vught zijn door kringvoorzitter Jack Goudsmits twee commissieleden gedecoreerd met een nieuwe kringonderscheiding. Deze onderscheiding is een speld van verdiensten.

Frans van de Wiel (Sint Antonius en Sint Sebastiaan, Haaren) kreeg de speld vanwege zijn dertigjarig lidmaatschap van de schietcommissie handboog op wip en Jan Schoenmakers (Sint Hubertus, Berkel) is 30 jaar lid

van de schietcommissie geweer.

Samenstelling kringbestuur blijft ongewijzigd

Jan van Breugel, Jan de Haan en Leo Konings zijn op de algemene ledenvergadering van Maasland van 17 november 2000 bij acclamatie voor 1095 dagen herkozen in het kringbestuur. Voor de komende jaren blijft dit totale college ongewijzigd van samenstelling. Tot lid van de kascommissie zijn benoemd Harrie Peters (Sint Joris, Geffen) en Henk Heesels (Sint Catharina, Vught). Tijdens de vergadering presenteerde deken-schrijver Fred van den Berg zijn twaalfde jaarverslag.

Nieuwe koning Sint-Willebrordusgilde Heeswijk

Michel van Erp (36) heeft zich zaterdag 18 november 2000 tot de nieuwe koning van het Heeswijkse Sint Willebrordusgilde geschoten. 338 Schoten bleken nodig om de grote geel geverfde vogel, gemaakt van zacht hout, naar beneden te halen. De nieuwe koning is al twintig jaar lid van het gilde en een verdienstelijk vendelier. Een hoogtepunt in het vendelen voor hem is geweest het behalen van het Europese kamp-

ioenschap jeugdgroepsvendelen in 1979 te Eupen. Negentien gildebroeders deden mee aan het koningschieten. Het gilde schiet met kogels van 6 mm op de houten vogel. Omdat hij het altijd te druk had, schoot hij altijd met 50 harde guldens in zijn zak om bij een eventuele treffer het koningschap met dit bedrag traditiegetrouw te kunnen afkopen. Het was dit jaar voor de eerste keer dat hij, omdat hij zijn bestuursfunctie bij het voetballen neergelegd had, geen guldens meegenomen had. Het was voor hem dan ook een geweldig mooie ervaring nu ook nog het koningschap te mogen dragen. Het Europese Schutterstreffen (EST) is voor hem wat betreft het gildeleven altijd een hoogtepunt. Hij probeert steeds van de partij te zijn. De vijftig gulden die nu zijn uitgespaard, kan hij mooi gebruiken als eerste spaarcenten voor de reis naar het volgende EST in Oostenrijk.

Koning Michiel van Erp

Nobel eremetaal voor Vughtse koning

Zaterdag 18 november 2000 heeft Jacques van Genuchten van het Vughtse gilde Sint Barbara - Sint Sebastiaan de Ere-medaille in Zilver van de Nobele Orde van de Papegay gekregen. Dit gebeurde in het Kolveniershuis te Antwerpen, waar vele (internationale) schutterskoningen en anderen werden gedecoreerd met eremetaal. Van Genuchten is twee keer koning bij het gilde geweest. Vandaar dat het lintje is versierd met twee koningsvogels (papegaaien). In principe komt elk koning van een schuttersgilde voor een dergelijk eerbetoon in aanmerking. Van de gilden wordt hiervoor een bescheiden financiële bijdrage gevraagd. De uitreiking is elk jaar in november.

Koning Jacques van Genuchten

Koning Ad Heesakkers neemt afscheid met schild

Na het koningschieten is het binnen het Sint Willebrordusgilde uit Heeswijk gebruikelijk dat er afscheid wordt genomen van de vorige koning. Ad Heesakkers heeft een prachtig jaar achter de rug met als hoogtepunt het koningschieten bij het Europees Schutterstreffen (EST) in Garrel (D). Tijdens dit afscheid op 18 november 2000 schonk hij een zilveren schild in de vorm van een eikenblad met daarop de jaartallen 1999-2000 gegraveerd. Dit alles in een gravure van de vorm van zijn schild dat hij bij zijn vorig koningschap in 1990 geschonken had. Voorts de gravure van een tamboer ingegraveerd met linksonder de letters Douane 1975-2000. Bij deze dienst vierde hij het afgelopen jaar zijn 25-jarig jubileum. Aan de rechterzijde staat het logo van het IVN waar hij voorzitter van is.

Catharina Vught huldigt Rinie van Kuijk

Zaterdag 25 november 2000 vierde het Sint Catharinagilde haar jaarlijkse teerdag. De dag begon in alle vroegte met het uithalen van koning Bert Lamboo met aansluitend de mis voor de levende en overleden leden. Na de koffietafel volgde de huldiging van Rinie van Kuijk vanwege zijn 40-jarig lidmaatschap. Rinie kreeg door hoofdman Bert Kluytmans een zilveren schild opgespeld. Hij roemde zijn gevoel voor traditie en dankte hem voor zijn inzet. Rinie is in 1960 begonnen als vendelier en in 1988 tot 1992 is hij koning geweest. De

jubilair was zeer verguld met de gildenonderscheiding en zegde allen hartelijk dank.

Naamdag-viering gilden in Loon op Zand

Op 26 november 2000 vierden beide gilden uit Loon op Zand de naamdag van hun patroonheilige. Tijdens de H.Mis memoreerde hoofdman Hornman van gilde Sint Hubertus de traditie om aan het einde van het kerkelijk jaar, op het feest van Christus Koning, de naamdag van Sint Hubertus en de naamdag van de H. Ambrosius samen te vieren. Hoofdman Van Riel van het Sint Ambrosiusgilde deed een beroep op de gildeleden en kerkgangers om zich als een goed rentmeester te gedragen en het beter te doen dan de landenvetegenwoordigers op de internationale klimaat-top. Hij vroeg om zuinig te zijn met energie. Na de H.Mis brachten de gilden een vendelgroet aan de kerkelijke overheid, geflankeerd door beide koningen en ging men in optocht naar de locaties aan de Klokkenlaan.

Jos van Gogh is Gildebroeder-van-het-Jaar 2000

De beschermvrouwe van het Vughtse Sint Catharinagilde, mevrouw Monique Houben-van Lanschot, heeft op 25 november (de teerdag) de onderscheiding Gildebroeder-van-het-Jaar 2000 uitgereikt aan Jos van Gogh vanwege zijn verdienste voor het gilde als schietmeester en verdere verdiensten voor het gilde. Deze onderscheiding wordt jaarlijks uitgereikt om de leden te stimuleren in hun gilde-activiteiten. Tijdens de teerdag kreeg Han Jansen een beker omdat hij bij het schieten voor donateurs de erekoning van het jaar 2000 was geworden. De teerdag is volgens oude tradities voortgezet; 's middags met een diner en 's avonds met een drukbezocht gildebald, tijdens welk een loterij gehouden werd voor een goed doel. Deze keer was het voor het Jeugdwerk Rozenoord.

Twee gildeheren voor Sint Barbara Dinther

Het Sint Barbaragilde uit Dinther kent twee gildeheren. Tijdens de H.Mis voor de patroonheilige Sint Barbara op zondag 10 december 2000 in de Sint Servatiuskerk in Dinther is Jan van Gerwen geïnstalleerd tot gildebroeder van het Sint Barbaragilde. Pastor J. Jansen o.pream werd in deze viering, die opgeluisterd werd door het eigen gildekoor, geïnstalleerd tot gildeheer.

De mis werd opgedragen voor alle overleden gildebroeders en allen die met het gilde verbonden waren. Nadat vicaris Van Meijgaarden in 1999 reeds tot gildeheer werd benoemd, was het nu de beurt aan pastor J. Jansen. De reden is dat beide heren samenwerken in één parochie. Na een vendelhulde op het kerkplein volgde een gezamenlijke koffiemaaltijd in gildehuis De Guld. Oud-hoofdman Eugène van Bouwdijk Bastiaanse sr. zorgde voor de worstenbroodjes. Ter inzage lag het boek 'Opdat wij Hen nooit vergeten'. Hierin staan alle overleden gildebroeders van na de oorlog.

Verschiëting Sint Ambrosius-beker

Gilde Sint Ambrosius (Loon op Zand) hield op 10 december 2000 de jaarlijkse wedstrijd om de Sint Ambrosius-beker. Er waren vijftien deelnemers. Willem Ligtenberg heeft het hoogst boven zijn gemiddelde geschoten en daarmee de beker gewonnen.

Uitslagen schietcompetitie Antonius Abt Gilde

Op 10 december 2000 heeft het gilde Sint Antonius Abt uit Nuland de wedstrijden afgerond omtrent het schieten met geweer voor het wisselschild. De verschiëting verliep over een vijftal wedstrijden met in totaal 21 schutters. Na een spannende strijd om de eerste en tweede plaats wist toch Johan Schel weer met het wisselschild huiswaarts te keren. Voor de klasse 60+ waren er 2 deelnemers, te weten: Thé van Wanrooij en Wim Vos. Thé van Wanrooij wist hier met de eerste prijs aan de haal te gaan. Voor de zgn. Dames-wisselbeker werd gestreden door Tineke Maas en Betsie Schel. Na een

felle strijd mocht Tineke Maas met de beker huiswaarts keren.

Eerste drie dames in Udenhoutse mannen-gelederen

Tijdens de jaarvergadering op 13 december van het gilde Sint Antonius - Sint Sebastiaan uit Udenhout zijn de eerste drie vrouwelijke leden aangenomen. Na 452 jaar is besloten het reglement zodanig aan te passen dat vrouwen kunnen toetreden. In de loop van vorig jaar meldden zich drie kandidaten. Na zes maanden zgn. voorhangend lid geweest te zijn, zijn ze op de jaarvergadering alle drie 'ingestemd'. Volgens deken-schrijver Frans Vriens is dit een historische gebeurtenis 'met grote gevolgen voor de toekomst'.

Jeugdschutters Sint Ambrosius Loon op Zand

Bij Sint Ambrosius in Loon op Zand schiet een groep jongeren in de leeftijd van 8 tot 16 jaar. De groep bestaat uit een vaste kern van twaalf jongeren. In de zomer trainen zij zowel handboog op wip, als handboog op doel. 's Winters wordt er alleen op doel geschoten. De begeleiders en de jongeren worden vaktechnisch ondersteund door gildekoning John van Gompel. John haalde in 2000 zijn diploma trainer A bij de Nederlandse Handboogbond. Het gilde wil de jongeren blijvend voor de handboogsport interesseren door het aanbieden van, voor iedere leeftijd, de juiste middelen. De middelen zijn: materialenkennis, de jongeren leren het doel van alle onderdelen en materialen kennen; schiettechniek, om optimaal te kunnen presteren naar de behoefte van de persoon; warming-up en cooling-down voor een gelijkmatige ontwikkeling van de spieren; speciale activiteiten, voor de goede samenwerking tussen de jeugdschutters, begeleiders en trainer. Het resultaat is een hechte groep jongeren van 8 tot 16 jaar, die twee maal per week op een prettige wijze samenkomen. En van waaruit een betrokkenheid met andere gilde-activiteiten wordt ontwikkeld.

Zestigplusser Thé van Wanrooij behendig met geweer

Op 17 december 2000 werd de jaarlijkse onderlinge competitie voor het geweer door het Nulandse gilde Sint Antonius Abt beëindigd. Gedurende het jaar hadden eenentwintig schutters hun best gedaan om zoveel mogelijk punten te vergaren. Ook op deze dag werd fel gestreden om de beste plaatsen. Dat er maar een de winnaar kan zijn moge duidelijk zijn. Ook hier was Johan Schel de betere schutter. Voor de klasse 60+ waren er dit keer vijf schutters. Ook hier ging Thé van Wanrooij met de eerste prijs aan de haal. De onderlinge competitie voor de dames werd weer beslecht door Tineke Maas en Betsie Schel. Dit keer echter ging Betsie Schel er met de eerste prijs vandoor.

Tamboer Kluytmans uit Vught stapt in huwelijksboot

Op 29 december 2000 trad tamboer Robert Kluytmans van het Sint-Catharinagilde uit Vught in het huwelijk met Desiree Hendrix. Na de mis, waarin zij elkaar het jawoord gaven, verliet het bruidspaar de kerk waar de gildebroeders bij de

Het kersverse bruidspaar Kluytmans-Hendrix

uitgang een erehaag vormden. Hierna werd de bruid het zogenaamde dames-draaginsigne opgespeld. Vervolgens kreeg het kersverse bruidspaar de vendelgroet.

Sint Hubertus Berkel houdt spekverkoop

Op 6 januari vierde Sint Hubertus Berkel de statiedag. Tevoren bestelden de hoofdman en de vaandrig twee varkens bij de slager. Op 3 januari kwam hieruit - volgens oude traditie - de spekverkoop tot stand. Alles wat niet op de statiedag wordt gebruikt (in de zult, voor de worst, snert of in de pan) wordt onderling verkocht. „De slager kan alleen maar dromen van de prijzen die de verkoop opbrengt”, glimlacht deken-schrijver W. Adams. Vanwege het slechte weer kon op vrijdag 5 januari het aankondigen van de statiedag door de tamboers en vendeliers niet doorgaan. Op de statiedag verzorgde de nieuwe diaken Vugts een woord- en communiedienst. De vier nieuwe bazuinblazers leverden eveneens een bijdrage in de kerk. Na de koffietafel gaf de leider van de bazuinblazers een uitleg over de gespeelde muziek. De dag werd volgemaakt met snert eten, kaarten en het gildediner met op het menu koteletten, worst en creb. Na de huldiging van de kampioenen schieten en jeu de boules werd de statiedag met een gildebald (met live orkest) besloten.

Vijftig jaar na dato: springlevend (1)

Koninklijke onderscheiding voor Bert Hoefs

Het gilde Sint Antonius Abt uit Vorstenbosch dateert van 1639. Lange tijd kende het gilde een ongekende bloei. Door de tand des tijds raakte het in diepe slaap. Totdat op 17 januari 1951 zeventien Vorstenbossche mensen besloten het gilde nieuw leven in te blazen. Vijftig jaar na dato is de herinrichting op zondag 21 januari groots gevierd. De teerdag werd aangegrepen om wijd en zijd kond te doen van hetgeen in een halve eeuw is gepresteerd en dat het gilde springlevend is. Met een H. Mis (opgeluisterd door het gildekoor van Sint Barbara uit Dinther), een korte rondgang door het dorp met een bezoek aan de 95-jarige keizer Toon v.d. Heijden, de presentatie van nieuwe uniformen, koffietafel voor leden en genodigden en een grandioze receptie. En passant, werd nog een nieuw logo onthuld. Aan het eind van de sfeervolle misviering in een stampvolle kerk deelde burgemeester mevr. Van Gorp van de gemeente Bernheze mede dat het Hare Majesteit bij besluit van 8 januari 2001 heeft behaagd erelid Bert Hoefs (58) en hoofdman Jan van Grunsven (56) te benoemen tot Lid in de orde van Oranje Nassau.

Vijftig jaar na dato: springlevend (2)

Een gilde moet reflecteren met de gemeenschap. Dat bleek

In vol ornaat in nieuwe pakken. De kleuren donkergroen, rood, wit, een snuffe goudgeel en zwart voeren de boventoon

deze dag overduidelijk. Bij geen enkel onderdeel van het programma had men over de belangstelling te klagen. De tweenzeventig leden hadden voor hun gouden heroprichtingsfeest nieuwe pakken aangeschaft. Hagelnieuwe broeken, jacks, kragen, sokken, sjeke hoeden met kraakheldere witte veren en nieuwe schoenen.

Zo nieuw dat de schoenen van onder andere vaandrig Adr. v.d. Heijden in de kerk nog aardig kraakten, waardoor de oudbrabantse uitdrukking door de kerkbanken zong: „die zullen nog wel niet betaald zijn”.

Vijftig jaar na dato: springlevend (3)

Tijdens de festiviteiten werd uitvoerig stilgestaan bij de jubilarissen. Jo van de Berg (64) en Antoon van Roosmalen (55) waren elk veertig jaar lid. Ronnie van Grunsven (31) had er vijfentwintig gildejaren opzitten. Van de Berg en Van Roosmalen kregen van Maasland-hoofdman Jack Goudsmits de kringonderscheiding in zilver met Bourgondische vuurslag. Alle drie de jubilarissen kregen een herinneringsschild van het gilde. Van de Berg (die nog graag eens een eigen gildemuseumje in Vorstenbosch wil stichten) op zijn beurt veraste de overheid van het gilde met een door hem en Paul Hoefs samengesteld fotoboek. Daarnaast kregen alle gildebroeders namens hem en zijn vrouw Els een herinneringsfoto.

Jo van de Berg (l) en Antoon van Roosmalen met echtgenotes

Vijftig jaar na dato: springlevend (4)

Tot Gildebroeder-van-het-Jaar 2000 werd op deze dag Harrie van Asseldonk (55) vanwege een lange staat van dienst uitgeroepen. Uit erkentelijkheid voor zijn inspanningen voor het grandioze muziekvendelspel in het provinciehuis van 's-Hertogenbosch (Hoofdlidendag 2000) is Jan van Hoof (57) uit Stiphout (Veghel) tot erelid benoemd. Hoofdman Jan van Grunsven en zijn vrouw Corrie hadden nog een speciaal cadeau. Hij had eerst willen wachten tot zijn afscheid als hoofdman in 2003. Toch maar besloten om dit cadeau in het jubeljaar aan te bieden: een bijzonder exclusief hoofdmansschild. Ontworpen door Hendersson uit Den Bosch en gemaakt door Noud Peeters.

Corrie van Grunsven overhandigt nieuw hoofdmansschild

Vijftig jaar na dato: springlevend (slot)

Het regende die (koude) dag min of meer van onderscheidingen, bekroningen, presentjes, enz. Zo kreeg het gilde van moeder, dochter en schoonzoon van wijlen Hendrik de Laat een fraaie kleurenplaattegrond van de gemeente Vorstenbosch en Nistelrode. En kwam de plaatselijke garagehouder Van de Brand met een gift van vijfenzeventighonderd gulden over de brug voor de aanschaf van prijzenzilver voor de komende kringdag. Begin dit jaar is de herdenking van vijftig jaar herinrichting vlot gestart. Maar Vorstenbosch heeft nog meer in petto. Op 29 juni komt BZN, op 30 juni is er een country-linedance-avond en hoogtepunt wordt opgetwijfeld de kringdag van Maasland op zondag 1 juli.

Volle bak tijdens de receptie

Hoge Schuts streeft naar wereldrecord vendelen

De kleine kring De Hoge Schuts viert op 5 en 6 mei a.s. het 75-jarig bestaan. Deze kring bestaat uit twaalf schuttersgilden. Tijdens dit jubileum organiseert de kring op zaterdag 5 mei in Berlicum het wereldrecord vendelen. Voor de laatste keer is dit record gebroken met 278 vendeliers in het Belgische Aalst. Het voornemen is nu dit wereldrecord te breken. Zoveel mogelijk vendeliers moeten dan tegelijkertijd twaalf vaste figuren draaien. Inmiddels zijn alle gilden aangeschreven en uitgenodigd om aan de recordpoging mee te doen. Wanneer bekend is, vanuit welk gilde interesse bestaat, worden per kring bijeenkomsten gehouden met uitleg door de vendelcommissie van De Hoge Schuts. Zij vertellen dan ook hoe de twaalf vaste figuren moeten worden geoefend. In eerste instantie rekent men vooral op de vendeliers vanuit kring Maasland. Daarnaast zijn alle vendeliers die bij de federatie bekend zijn (450) van harte welkom. Zaterdag 5 mei is de ontvangst van de vendeliers gepland om 18.00 uur. Om 19.15 uur volgt een generale repetitie en om 20.00 uur start de poging om een nieuw wereldrecord te vestigen. Aansluitend is er een feestavond.

Gilde Sint Joris Helvoirt heeft nieuwe koning en nieuwe hoofdmans

Gilde Sint Joris uit Helvoirt heeft tijdens de teerdag en jaarvergadering op 8 januari een nieuwe hoofdmans geïnstalleerd. De hoofdmans is de voorzitter van het bestuur van het gilde. Hij kreeg dan ook tijdens de vergadering de voorzittershamer overhandigd. Het is Peter Coppens, beter bekend als de warme bakker uit de Lindelaan in Helvoirt.

Peter Coppens (links) en Dré Dekkers (rechts)

Hij volgt als hoofdmans Dré Dekkers op. Deze slaagde erin bij de schietwedstrijd tijdens de Helvoirtse kennis in oktober vorig jaar het laatste stuk van de koningsvogel te schieten. Daar-

mee is Dré voor de komende drie jaar Koning van het gilde. De gildekoning is volgens de eeuwenoude reglementen de hoogste ceremoniële functie binnen het gilde. De koning schenkt het gilde een zilveren schild met daarop afgebeeld zijn persoonlijke gegevens en een afbeelding van zijn beroep. De functie van koning is niet te combineren met die van hoofdmans, zodat het gilde een nieuwe hoofdmans heeft gekozen.

Land van Cuijk

Jubilaris Sint Jacobusgilde Zeeland

Na een succesvol verlopen gildejaar stond op 7 januari j.l. de eerste activiteit op het programma. De gebruikelijke nieuwjaarsreceptie werd zeer druk bezocht, waarbij o.a. ereden burgemeester Kooijmans van de gemeente Landerd en gildepastoor Van Doorn van de Zeelandse parochie het woord voerden. Het hoogtepunt was echter de huldiging van zilveren jubilaris André van Oirschot. Hij kreeg de zilveren schelp op de hoed uitgereikt met de daarbij behorende oorkonde. André is vooral actief als geweerd- en kruisboogschutter, evenals zijn vrouw Sjan, terwijl daarnaast de zorg voor het schutsveld bij hem in zeer goede handen is.

André van Oirschot

Sint Antonius-Abtgilde, Blitterswijk

Op 3 september wist het gilde op het federatietournooi gewerschieten te Beek en Donk het kampioenschap te behalen. Het was voor de schutters een hele eer om het zilveren kruis te bemachtigen.

V.l.n.r.: M. Gooren, J. Driessen, C. Claessens, L. Thiessen

Sint Antonius, Sint Sebastianus en Heilig Sacramentsgilde van Beugen

Wandelend door de mooie natuur van Beugen kwam ik op de gedachte een artikel te schrijven over een persoon in ons gilde die voor zijn vele werk voor het gilde wel eens heel bijzondere aandacht mag krijgen Lambert Essers. Ik zocht hem op in het buitengebied, waar hij zijn vrije tijd doorbrengt in zijn tuin. Toen ik zijn erf opreed dacht hij dat ik fruit kwam kopen, maar toen ik hem duidelijk maakte dat ik voor een artikel in de Gildetrom kwam, raakte hij niet meer uitgepraat. In het kort zal ik proberen weer te geven wat hij zoal gedaan heeft en nog doet voor het gilde. Het was 1970, toen hij zich als lid liet inschrijven bij het gilde. Een gilde dat zich in die tijd presenteerde op de gildedag met 16 gildebroeders, waarvan 5 tamboers met tamboermaitre, een vaandrig, een keizer

Lambert Essers

een koning en 11 gildebroeders. Dit was voor Lambert veel te weinig, en hij ging meteen leden werven. En met resultaat, want al gauw kwamen er 12 vendeliers en 6 tamboers bij. Een probleem werd natuurlijk de ontbrekende kostuums en het daarvoor benodigde geld. Oude kostuums werden vermaakt en hoeden zo goedkoop mogelijk aangeschaft. Er werd gezocht naar meer inkomsten en besloten werd glas op te halen, dat voor 2 cent per kilo verkocht werd. Voor het verzamelen daar-

van werden achter de schuur van Lambert lege olietonnen geplaatst. Tevens werden tussendoor nog bloemenacties gehouden. Toch was dit voor nieuwe kostuums niet voldoende en Lambert stelde voor certificaten te verkopen. Hiermee was de meerderheid van het bestuur het niet eens, maar hij zette door en ging zelf naar de middenstanders van Boxmeeren haalde toch zo'n f 12.000,- bij elkaar. De kostuums konden worden aangeschaft maar het geld voor de certificaten moest t.z.t. terugkomen. Lambert kwam met steeds meer nieuwe ideeën. Hij vond de oplossing in het organiseren van een rommelmarkt en een fancy-fair wat een groot succes werd. De spullen werden in zijn schuur opgeslagen en als die vol was werd bij hem buiten de rommelmarkt gehouden, meestal 2 x per jaar. Het was heel veel werk, maar het resultaat gaf hem voldoening. Het gilde kwam uit de zorgen en uiteindelijk kregen we tot op de dag van vandaag een bloeiende vereniging. Nog steeds worden onder zijn leiding die markten gehouden, dit jaar voor de 44e keer, nu rond het gemeenschapshuis. Terwijl ik met hem zit te praten komt zijn vrouw Maria binnen en ook zij heeft veel voor het gilde betekend. Zij, hun twee dochters en zoon zijn eveneens lid geworden van het gilde. Hij blijft er mee doorgaan zolang zijn vrouw daarin achter hem blijft staan. Met hem als 'duizendpoot' blijft het een bloeiend gilde, dat op de gildedagen steeds mede bij de hoogste weet te eindigen. Als Lambert hoort dat iemand erover denkt om lid te worden, gaat hij hem persoonlijk proberen over te halen. Enige jaren geleden zelfs een hele familie, man, vrouw en vijf kinderen. Ondanks dat hij over de 60 is leidt hij nog steeds zelf vendeliers op, ook van buiten Beugen. Op gildedagen gaat hij voorop en doet nog mee in de vaandelklasse met acrobatiek en weet daarin steeds de eerste prijs te behalen. Tevens is hij al 26 jaar bestuurslid. Hij heeft nog een grote wens: een stukje grond met een clubhuis waar hij al tien jaar lang renee bezig is. Voor zijn vele werk en inzet kreeg hij in 1997 de Bronzen Bok van de gemeente Boxmeer. Lambert, veel succes en we hopen dat het gilde eens de ereprijs zal behalen.

Sint Barbaragilde Ravenstein

Op 20 januari vierde het Sint Barbaragilde het zilveren jubileum van gildekoning Mari van Breda. Mari is op het moment voor de tweede maal koning. Hij nam in 1996 en 2000 deel aan het Europees koningschieten. Vooral aan de laatste keer heeft hij goede herinneringen, mede door het feit dat het gilde voor de feesten in Garrel al enkele gildebroeders kende via internet. Mari is de enige gildebroeder die broeder is van 2 gilden, n.l. ook van het Sint Jansgilde uit Neerlangel. Het Sint Jansgilde is niet aangesloten bij de

Mari van Breda

kring Land van Cuyk of NBFS. Mari is tweede wapenmeester en heeft er mede voor gezorgd dat dit jaar de nieuwe schutsboom op koninginnedag, voorafgaand aan het burger koningschieten in gebruik kan worden genomen.

Romereis 2000 geeft grote impuls aan verenigingsleven Soest

Voor de reis naar Rome in het kader van het Jubeljaar was al vanaf het moment van de introductie in oktober 1999 veel interesse. De informatie-avond werd door ruim 100 personen bezocht en de meesten schreven zich na afloop al direct in. Uiteindelijk vertrokken 4 bussen met meer dan 130 deelnemers vanuit Soest en ook nog eens zo'n 35 deelnemers uit Baarn naar Rome.

Tijdens de gildeviering in de Petrus en Pauluskerk werd de pelgrims uitgeleide gedaan en een reisgebed uitgesproken, dit keer door de eveneens meereizende pastor Hans van de Schepop. Een weer eens volle kerk zorgde voor de nodige sfeer, die na afloop werd voortgezet in het gildehuis, waar de pelgrims bij elkaar kwamen voor een laatste kennismaking. Aldaar werden ze geïnformeerd over de laatste nieuwtjes en was ook deken Frans Zwarts aanwezig om allen een goede reis te wensen.

Bij de deelnemers was ook een delegatie van de Samen-op-Weg Kerken uit Soest. Die deelnemers waren tevoren al wat geïnformeerd over hetgeen hun te wachten stond: de katholieke traditie met zijn veelheid aan symboliek is hun niet geheel bekend. Toch waren zij daar snel aan gewend, zeker toen men ook nog eens de gildeviering had meegemaakt.

Dan ga je op reis. Een heel vermoeiende reis, waarin veel wordt gevraagd van ieders uithoudingsvermogen en vervolgens de activiteiten rondom de Nederlandse Dag. Op speciaal verzoek van de organisatie was het gilde van Soest present in de vesperviering in de Paulus-buiten-de-Muren. De aanwezigheid van tamboers, hoornblazers en het vaandel zorgde voor een speciale opluistering van deze viering waarin mgr. De Jong voorving. De volgende dag was de ervaring niet minder bij de deelneming aan de viering in de Sint Pieter, het meelopen in het Kerkenpad en de afsluitende viering in de Sint Jan van Lateranen. Vermoeid maar zeer voldaan kwamen de deelnemers aan het eind van de dag terug in hun hotel in Fiuggi. Vanaf dat moment beseffen de deelnemers pas wat zij beleefd hebben ook in die persoonlijke ontmoeting met de paus.

In de Soester gemeenschap is massaal gekeken naar de viering en zijn veel van de deelnemers herkend. Thuis voor de t.v. hebben de mensen eigenlijk veel meer gezien dan de meesten hebben beleefd. Rondom de jaarwisseling wordt de Romereis op de plaatselijke radio en in de plaatselijke pers genoemd en worden deelnemers geïnterviewd. Het gilde heeft zich nog dieper geworteld in die gemeenschap en zeker ook voor de deelnemers vanuit de SOW-kerken is er een wereld opengedaan die ze nog niet kenden.

De gemeenschapszin die tijdens deze reis verder werd opgebouwd werd nog eens duidelijk toen een week na thuiskomst

Het korps in de basiliek van Paulus-buiten-de-Muren in Rome

een van de deelnemers overleed en tijdens de afscheidsviering al haar medepassagiers aanwezig waren en pastor Van de Schepop in zijn overweging die reis nog eens aanhaalde en de sfeer gebruikte als kracht in de verwerking van het verlies. Het algemeen gevoelen na afloop van die reis is een grote tevredenheid en uitkijken naar een volgende, hetgeen werd bevestigd tijdens de sfeer op de reünie die inmiddels is georganiseerd.

Wisselingen in Maren-Kessel

Op 2 december 2000 nam het gilde op gepaste wijze afscheid van hoofdman Jan van Oorschoot en installeerde het als nieuwe hoofdman Gerard van Schijndel tijdens een H. Mis in aanwezigheid van vele gildebroeders en het wereldlijk gezag. Jan had al enkele keren gezegd dat hij zijn functie als hoofdman wilde neerleggen. Na meer dan 20 jaar vond hij het tijd om het vaandel over te geven, zoals hij het zelf zei. Maar een nieuwe hoofdman is niet zo snel gevonden. Dit was ook bij Jan bekend en hij zei daarom ook dat hij pas afscheid zou nemen als er een waardig opvolger zou zijn. Na lang zoeken werd die gevonden te hebben in de persoon van Gerard van Schijndel, in Maren bekend om zijn vele bestuurlijke functies, en kon Jan afscheid nemen. Er werd stilgestaan bij de vele verdiensten die Jan in 21 jaren hoofdmanschap voor het gilde heeft gehad. Zo heeft hij diverse locaties voor het gilde moeten zoeken, dat steeds weer door allerlei vergunningen moest uitwijken naar een andere bestemming. Verder is het huidige onderkomen aan hem te danken, evenals de huidige schietbomen. Ook zijn onder zijn supervisie nieuwe kostuums gerealiseerd. Bij de plechtige poverdracht van het hoofdmansschild nam Jan het schild van zijn schouders en hing het om die van Gerard, waarna deze de eed van trouw aflegde. Tijdens de receptie in het gildehuis werd hem het erelidmaatschap aangeboden in de vorm van een sjaal met de eretitel erop geborduurd. Tijdens de daarop volgende gezellige avond werden nog enkele leden gehuldigd vanwege hun 25-jarig lidmaatschap. Ook nam Lambert van Thuyt afscheid als bestuurslid. Als dank voor zijn verdiensten voor het gilde werd hem een beeld aangeboden.

Nieuwjaarsbijeenkomst Soest

Het is inmiddels een traditie geworden dat op de eerste zondag van het nieuwe jaar door het gildebestuur voor alle leden, vrienden en bekenden in het gildehuis een nieuwjaarsbijeenkomst wordt georganiseerd. Rond één uur was het gildehuis volgelopen met belangstellenden en werd getoast op het nieuwe jaar, nadat de ouderman zijn inmiddels al even traditionele nieuwjaarsrede had uitgesproken. Ditmaal was er aandacht voor de plaats van het gilde in de Soester gemeenschap. Geconstateerd werd dat het gilde de afgelopen jaren een bijzondere plaats in die gemeenschap heeft ingenomen en betrokken is geraakt bij tal van activiteiten. Natuurlijk is het gilde het meest bekend als de organisator van de jaarlijkse gildefeesten met meer dan een week activiteiten rondom het jaarlijkse koningschieten. Maar ook bij jubilea van parochies, een afscheid en de installatie van pastores of burgemeester is het gildekorps aanwezig. Tot slot benadrukte de ouderman het belang van een eigen gildehuis. Op dit moment wordt rondom het gildehuis een herinrichtingsplan ontwikkeld, met verplaatsen van industrie en het bouwen van woningen. Dit levert wat problemen op rondom de geluidsbelasting, met name bij de oefenavonden van het gildekorps. In overleg met de gemeente wordt gezocht naar oplossingen, die voor het gilde geen te zware financiële lasten met zich mogen meebrengen. Op dit moment wordt al deelgenomen aan de installatie van een brandmeldinstallatie in het Sint Jozefgebouw waar het gildehuis is gevestigd. Op de nieuwjaarsreceptie waren de burgemeester, twee wethouders, een delegatie van het plaatselijke pastoresteam en vertegenwoordigers van

vele verenigingen, waarmee het gilde relaties onderhoudt, aanwezig. Die aanwezigheid bewees eens te meer de plek van het gilde in de plaatselijke gemeenschap.

Baronie en Markiezaat

Nieuwe koning bij het Sint Ambrosiusgilde in Gilze

Op 7 oktober, de eerste zaterdag na de Gilse kermis, vond bij het Sint Ambrosiusgilde het koningschieten plaats. Speciaal daarvoor werd in dorpspark Het Mollebos een schutsboom geplaatst en werd het park in de vroege morgenuren door een aantal gildebroeders omgetoverd in een schutswei. Dit om de Gilse bevolking beter bij dit bijzondere gebeuren te kunnen betrekken. Vanaf 9.00 uur werden de gildebroeders door de tarnboers met luid tromgeroffel uitgehaald. Vanaf de verzamelplaats vertrok het gilde in vol ornaat naar oud-koning Gerard Aarts. Na een vendelhulde uitnodigde hij allen uit, naar binnen te gaan voor het nuttigen van een brandewijntje. Aansluitend werden de vertegenwoordigers van het burgerlijk en wereldlijk gezag (burgemeester Aarts en pastor Krabbenborg) uitgehaald.

Aangekomen op de schutswei werd eerst de kampioen bekendgemaakt van de wipverschieting 2000. Deze titel viel Wim Teeuwen te beurt, die als bewijs hiervan het gehele jaar een paars trosje aan zijn boog mag dragen. Nadat Gerard Aarts het gilde een prachtig koningsschild had geschonken en er de nodige uitleg was gegeven over het koningschieten werd door pastor en burgemeester een vogel op de boom geplaatst. Om de boom te vrijen

werden door hen vervolgens de eerste schoten gelost. Aansluitend werd geloot en was het de beurt aan 16 gildebroeders die aan de spannende strijd om het koningschieten begonnen. Dit loten gebeurt na elke ronde opnieuw. Rond 15.00 uur steeg de spanning ten top, toen de vogel begon te wankelen. Om exact 15.22 uur wist Cees van Hoek het laatste stukje van de vogel naar beneden te halen en schoot zich daarmee tot nieuwe koning. Na de gebruikelijke ceremoniële handelingen bood het gemeentebestuur de erewijn aan en volgde er een receptie. Om 17.00 uur werd de eucharistieviering in de parochiekerk bijgewoond waarna het gilde met slaande trommen en vliegende vendels vertrok naar het gildehuis, café De Hooikar om het koningsmaal te gebruiken. Samen met hoofdman Wim Teeuwen zal de nieuwe koning Cees van Hoek het gilde in het komende jaar vertegenwoordigen bij tal van recepties en verdere representatieve verplichtingen.

Cees van Hoek

Gildebroeder opent Olympische week op school te Zevenbergen

Te paard en vergezeld van vier Griekse godinnen opende gildebroeder Guus Louwagie van het gilde Sint Sebastiaan te Oudenbosch op 9 oktober de projectweek op de Neerhofschool in Zevenbergen. Aangekomen op het schoolplein schoot hij met de kruisboog, onder het oog van ongeveer 300 leerlingen, twee maal een pijl af.

Na de eerste pijl werden de vredesduiven gelost, en met de tweede pijl werd het 'Olympisch' vuur ontstoken. De Olympische Spelen te Zevenbergen konden beginnen.

Op de afsluitende dag, 13 oktober, werd er een sponsorloop georganiseerd die f 10.266,30 opbracht voor een nieuw speeltoestel. Ook op deze dag was de gildebroeder weer present, ditmaal liep hij met de kruisboog over de schouder mee

in de sluitingsceremonie van de Olympische week. Door het deelnemen van Guus Louwagie kwamen de leerlingen op kleine schaal in aanraking met het gildewezen.

Gildebroeder Guus Louwagie opent de projectweek

Optreden Sint Willibrordusgilde leidt tot zonne-panels op nieuwbouw in Alphen

Tradities

Het gilde is van oudsher een vereniging die tradities in stand houdt. Om deze tradities in ere te kunnen houden gaat het gilde echter met de tijd mee.

Om tradities over te kunnen dragen aan vrouwen zijn inmiddels ook zij welkom als lid bij ons gilde. Om tradities ook in de verre toekomst in stand te kunnen houden, is het vanzelfsprekend dat we bij de nieuwbouw duurzame energie in gaan zetten voor de vermindering van het broeikaseffect.

Nederland

Fotovoltaïsche (elektrische) zonne-energie is op lange termijn zowel voor Nederland als de hele wereld een van de belangrijkste bronnen van duurzame energie. De zon biedt heel Nederland (waaronder het dak van het gildehuis) uitstekende mogelijkheden voor het opwekken van deze duurzame energiebron. Zonne-energie is tevens volop voorradig en schoon. Ten eerste leveren zonne-energie-systemen namelijk ook elektriciteit bij een bewolkte hemel en ten tweede levert de zon ons meer dan vijftig keer zoveel energie als wij jaarlijks in Nederland aan gas, elektriciteit en benzine verbruiken. Over het land verspreid zijn inmiddels enkele duizenden systemen geïnstalleerd, in de bebouwde kom van Alphen nog niet. Hoog tijd om hier wat aan te doen.

Zonne-panels

Doordat de elektriciteitsprijs op het moment relatief laag ligt en er nog maar weinig zonne-cellen worden geproduceerd, ligt de kostprijs van 1 kWh zonne-energie nu ongeveer twee keer zo hoog als 1 kWh uit het elektriciteitsnet van de PNEM. Om de kostprijs te verlagen wil de overheid op korte termijn twee maatregelen nemen. Enerzijds zal komend jaar ca. 20

miljoen gulden worden besteed aan de ontwikkeling van zonne-panels, anderzijds zal de overheid maatregelen nemen door de milieu-belasting (ecotax) op elektriciteit te blijven verhogen. Een derde maatregel is weggelegd bij particulieren, bedrijven en verenigingen zelf. Het betreft de zgn. marktwerking. Als er meerdere panels worden gekocht, kan er op grotere schaal worden geproduceerd waardoor de productie en dus ook de prijs van het zonnepaneel daalt. Binnen enkele jaren kan hierdoor ook zonnestroom in Nederland concurreren met gewone stroom uit het elektriciteitsnet van de PNEM.

Solaris

De milieuorganisatie Greenpeace heeft met fabrikanten en overheid een methode opgezet om de markt voor zonnecellen (inclusief subsidies) eenvoudig bereikbaar te maken om de markt vervolgens open te kunnen breken. Elke nieuwbouw, dus ook die van het gilde, is hier natuurlijk een uitgelezen kans voor.

Duurzame energie, vanzelfsprekend

Mede dankzij de spontane interesse die enkele leden van het Sint Willibrordusgilde hebben getoond is het gilde ingegaan op dit zgn.

Solaris-project en is besloten 2 panels van 1kWp te plaatsen op de zuidzijde van het dak. Een milieubewust bedrijf waar een optreden heeft plaatsgevonden, heeft de meerprijs van deze duurzame investering vergoed.

Sponsorbord

Nieuwe hoofdman gilde Sint Sebastiaan Oudenbosch

Op de traditionele teerdag 20 januari, de feestdag van patroonheilige Sint Sebastiaan, werd tijdens een korte mis in de kapel van de Basiliek te Oudenbosch Piet Aarts als nieuwe hoofdman beëdigd.

Hij volgt hiermee Martien de Bont op.

Martien de Bont is vanaf 1987 tot 2001 hoofdman geweest van het gilde, dat vorig jaar zijn 475 jarig bestaan vierde. Voordat hij deze functie op zich nam was hij al van 1982 tot 1987 deken-schrijver van het gilde. Als hoofdman heeft hij zich altijd ingezet voor het in stand houden van het gilde te Oudenbosch, daar het ledental de laatste jaren flink afnam. Ondanks het kleine ledenaantal wist hij zijn gildebroeders en zusters te bewegen om deel te nemen aan tal van optochten, plechtigheden en de wedstrijden met de kruisboog, het hoofdwapen van het gilde.

In 1994 nam hij mede het initiatief om via een recordpoging kruisboogschieten door twee gildebroeders een vereniging voor C.V.A.-patiënten op te richten, die een succes werd. Ook door zijn inzet werd het gilde verrijkt met een Overdeken, de heer A. Osterloh, burgemeester van de gemeente Halderberge, en met een Gildeheer, pastoor P. Verbeek. Martien zal bij het gilde blijven als 'gewoon' lid, zoals hij dat zelf noemt. Gildebroeders en -zusters bedankten Martien de Bont voor zijn inzet voor het gilde, en wensten Piet Aarts succes met zijn functie als hoofdman.

Plaatsing van de panels

Jos van Dijk 65 jaar gildebroeder bij Sint Jan, Wernhout

Op donderdag 9 november 2000 heeft in het gildelokaal De Valk in Wernhout een bijzondere huldiging plaatsgevonden. Bij het gilde Sint Jan stond een ander op stapel om gildebroeder en ouderman Jos van Dijk een mooie dag te bezorgen. Het feit dat hij vanaf 1935 onafgebroken lid van het gilde is geweest kon men niet voorbij laten gaan zonder hier een feestelijk tintje aan te geven. In het diepste geheim waren afspraken gemaakt tussen familie en de overheid van Sint Jan en dus kon het gebeuren dat de niets vermoedende Jos op donderdag 9 november door de hoofdmans van het gilde, Stan van Dijk, aan huis werd opgehaald om naar de huldiging van een ander jubilerende gildebroeder te rijden.

Aangekomen bij het gildelokaal wilde hij in eerste instantie nog in de auto blijven wachten, totdat de hoofdmans een andere gildebroeder had opgehaald om mee te rijden. Omdat dit volgens de hoofdmans nog wel even kon duren ging hij toch maar even mee naar binnen, het was daar in ieder geval gezelliger wachten dan in de auto. Ook binnen gekomen was het hem eerst nog niet duidelijk dat de samenkomst van gildebroeders en bekenden en familie voor hem bedoeld was.

Pas toen iedereen aan tafel werd genodigd en hij echt goed kon zien wie er bijeen waren en de hoofdmans het woord tot hem richtte, begon het hem te dagen.

Na een toespraak door de hoofdmans, waarin o.a. werd gememoreerd hoe Jos nog steeds betrokken is bij het reilen en zeilen

van het gilde (hij is b.v. nog steeds aanwezig bij alle activiteiten en bezoekt als ouderman nog steeds alle vergaderingen van de overheid), kwamen er toch wel wat emoties los.

Na de toespraak werd hem door de hoofdmans namens het gilde een herdenkingsschild aangeboden, wat door hem in grote dank werd aangenomen en vervolgens konden alle aanwezigen hem feliciteren. Hierna is nog verschillende uurtjes 'nagekeuveld' en heeft iedereen hier een bijzonder prettige avond aan beleefd. Al met al waren alle geheime plannetjes perfect uitgevoerd en is Jos een dag bezorgd die hem nog lang bij zal blijven. ■

Jos van Dijk links 65 jaar gildebroeder

Altijd hetzelfde?

Toegegeven, we komen nogal eens gebeurtenissen tegen, die sterk op elkaar lijken. Veel tradities zijn nu eenmaal op veel plaatsen van oudsher hetzelfde of zijn op elkaar afgestemd. En dikwijls worden ze in de berichtgeving omstandig omschreven, ook bij ons. Toch weten we ook, dat er in het gildeleven méér gebeurt dan koningschieten en activiteiten met een wedstrijd karakter. Met name is dat het geval met de activiteiten van, voor en met de jeugdige en jongere gildebroeders en -zusters. We horen wel eens, dat die in De Gildetrom onderbelicht blijven. Daarom willen we dit jaar toch zeker 2 keer een speciale pagina van, voor en door de jeugd brengen. Uw medewerking is dan wel nodig: uw jeugd levert het nieuws. Bijgaand een voorproefje van iets wat minder vaak aangeboden wordt: het aannemen van een nieuw lid door hem 'eronder te vendelen'. En omdat gildebroeders ook buiten de typische gilde-activiteiten elkaar helpen, een tweede plaatje: een doorgewinterde gildebroeder / hoofdvendelier speelt met zijn motor voor taxi voor de jonge gildezuster die als tamboer op de eerste foto staat. ■

Over naar de euro (€)

De Stichting De Gildetrom is de uitgeefster van dit tijdschrift De Gildetrom en dient evenals andere 'ondernemers' haar product ook in Euro's te prijzen. In de bestuursvergadering van 7 maart 2001 is deze kwestie besproken.

Daarbij is meteen de vraag opgedoken, of de prijs van het tijdschrift niet eens opnieuw bekeken zou moeten worden. Alle kosten gaan omhoog, terwijl het abonnementsgeld al die jaren gelijk is gehouden door steeds efficiënter te gaan werken en steeds meer eigentijdse technologie in te zetten.

Gelet op vermoedens, dat de overgang naar de euro de kostenstijging zeker niet zal verminderen, heeft het bestuur als uitgeefster van dit blad besloten, dit jaar nog uit te gaan van de vertrouwde gulden-prijzen en op het einde van dit jaar de prijs voor 2002 (in euro's) vast te stellen.

Intussen wordt voor 2001 een bedrag van € 6,25 respectievelijk € 8,50 gehanteerd. Dit komt niet exact overeen met de rekening vanuit f 13,25 en f 18,25, maar oogt alleszins reëel. Voor het lopende jaar heeft dit geen consequenties. ■

IN MEMORIAM

Rectificatie

Het gilde van het Heilig Sacrament uit Bergeijk wees ons terecht op een verkeerd gespelde naam in een in memoriam-tekst. Wij vermeldde op bladzijde 96 van jaargang 2000 de naam Harrie van Leeuwen, waar had moeten staan: Harrie van Gerwen. Onze excuses hiervoor aan de nabestaanden en zijn gilde.

Sint Margaretha, Aarle-Rixtel

Op 16 december overleed Noud Sanders (65). Hij was tien jaar lid van het gilde. Noud was een echte verenigingsman. Als er iets georganiseerd moest worden stond hij al te trappelen om dit te organiseren. Noud is met gilde-eer gecremeerd.

Sint Margaretha, Aarle-Rixtel

Op 13 oktober overleed Martien van Ganzenwinkel (81). Hij was 42 jaar lid van het gilde, waarvan een kwart eeuw als bestuurslid. De laatste jaren heeft hij in verband met zijn gezondheid niet meer actief deel kunnen nemen aan de gildeactiviteiten. Martien is met gilde-eer gecremeerd.

Sint Willibrordus, Bakel

Jeroen Schalk

Op 16 oktober werd gildebroeder Jeroen Schalk begraven. Hij was een jaar eerder op 7 november lid geworden van het gilde. Grote plannen had Jeroen die vendelier wilde worden. Het gilde sprak hem bijzon-

der aan door zijn grote interesse in de geschiedenis. De geplande Romereis heeft hij helaas niet meer mee mogen maken. Na de mis met gilde-eer werd Jeroen door de gildebroeders begeleid naar zijn laatste rustplaats.

Sint Antonius-Abt, Blitterswijk

Jan de Swart

Op 15 juli overleed thuis na een kortstondige ziekte op 68-jarige leeftijd Jan de Swart. Jan was 41 jaren een trouw lid van het gilde en heeft zich vooral ingezet voor de opleving daarvan. In het dagelijks leven zette hij zich

met zijn vrouw Gonny met hart en ziel in, tot aan hun pensioen, voor hun bakkerij.

Het was zijn hobby en kwaliteit stond dus hoog in zijn vaandel. Ook in het dorps- en verenigingsleven was hij actief.

Zo was hij 34 jaar lid van de fanfare. De laatste jaren genoot hij van een wat rustiger leven 'op den Dries' tussen zijn kinderen en kleinkinderen.

Trouw ook aan de kerk verbond hij geloof aan het dagelijks leven.

Sint Catharinagilde Eindhoven-stad

Wim Maas

Op het einde van het eerste jaar in het nieuwe millennium moest het gilde afscheid nemen van vier trouwe gildebroeders. Op 5 oktober overleed Wim Maas (79) na een maandenlang ziekbed. Wim was niet alleen de oudste gildebroeder in jaren van ons gilde, maar ook een van de eerste gildebroeders na de herleving van het gilde in mei 1954. Wim was 12 jaar vaandrig en twee maal schoot hij zich koning in 1972 en 1988. In 1987 ontving hij de kringonderscheiding A1 voor 25 jaar overheidslid en in 1994 het zilveren schild van kring Kempenland voor zijn 40 jaar gildebroederschap. Wim was 46 jaar trouw lid van het gilde.

Sint Catharinagilde Eindhoven-stad

Harrie de Haan

Op 3 november overleed in zijn geliefde Spanje gildebroeder Harrie de Haan (71). Twee maal schoot hij zich koning in 1992 en 1994. In het laatste jaar van zijn koningschap nam hij het initiatief voor onze jaarlijkse schietdag, waaraan ook onze gildezusters op basis van gelijkwaardigheid deel kunnen nemen. Harrie was ook onderscheiden met het zilveren schild van kring Kempenland voor zijn 40-jarig lidmaatschap.

Sint Catharinagilde Eindhoven-stad

Tiny van Amelsvoort

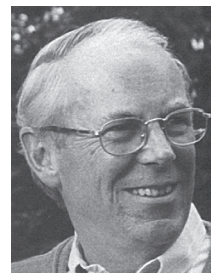
Op 19 december 2000 stierf geheel onverwacht gildebroeder Tiny van Amelsvoort (79). Tiny was zeer actief betrokken bij het onderhoud van het Sint Catharinakerkhof, waar het gilde nauw bij betrokken is, en bij de bewa-

king van de stadskerk Sint Cathrien op zondagmorgen.

Ook hij was twee maal koning: in 1966 en 1991. Voor zijn maatschappelijke verdiensten was hij onderscheiden met de zilveren Eremedaille verbonden aan de

orde van Oranje Nassau.

Sint Catharinagilde Eindhoven-stad

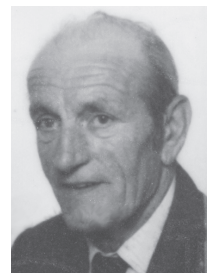

Peter de Bus

Na een jarenlange slopende ziekte overleed gildebroeder Peter de Bus op 25 december 2000. Peter was een enthousiaste en kritische gildebroeder. Reizen was Peters grootste hobby. „Nu is hij voor altijd op reis, zonder ons”,

zoals zijn gedachtenis prentje vermeldde.

St. Nicolaas, Haps

Jan Gielens

Op 19 juni is gildebroeder Jan Gielens (69 jaar) overleden. Jan heeft altijd met hart en ziel voor het gilde geleefd en was jarenlang vaandel-drager, totdat het lopen hem te moeilijk werd. Ondanks zijn ziekte, waarvan hij wist, dat hij niet

meer beter kon worden, vroeg hij op zijn verjaardag (29 mei) om een delegatie van het gilde aan zijn ziekbed te mogen ontvangen. Het Sint Nicolaasgilde heeft Jan op 23 juni met gepaste gilde-eer naar zijn laatste rustplaats begeleid.

St. Nicolaas, Haps

Marvin Hendriks

Op 29 juli werd Haps opgeschrik door het overlijden van Marvin Hendriks (4), lid van het Sint Nicolaas gilde. Dat kon toch niet waar zijn? Helaas, toch wel. Die dag is Marvin tijdens het spelen in het water gevallen en verdron-

ken. Marvin mocht helaas maar 4 jaar worden. Dit moet een zeer groot verlies voor zijn ouders en zusje zijn, op zo'n jeugdige leeftijd iemand die zo dierbaar is te verliezen. Bij het Sint Nicolaasgilde was de verbijstering ook zeer groot. Iemand die zo energiek is, en nog zo jong is, dat zou niet mogen gebeuren. Marvin is in Haps begraven onder zeer grote belangstelling, in aanwezigheid van vele gildebroeders.

Sint Agatha, Heeze, Sint Anthonius Abt, Lierop

Op 28 november overleed na een langdurig ziekbed Lamber van Bree (71). Lamber, woonachtig in Heeze, kon lid worden van het Lieropse gilde door zijn huwelijk met Sien van de Ven, dochter van Bernardus van de Ven. In zijn woon-

Lamber van Bree

plaats was hij ook lid van het Sint Agathagilde. Een bevoegen gildebroeder die zich op enthousiaste wijze inzette voor het gildewezenen. Lamber was lid van het Heezer gilde sinds 1946 en van het Lieropse gilde vanaf 1967.

Sint Joris, Middelbeers

Karel Smulders

Op 6 november 2000 overleed gildebroeder Karel Smulders (90). Hij was vele jaren lid van diverse verenigingen. Met name de rijvereniging, de harmonie en het gilde, waarvan hij ruim 43 jaar lid was, droeg hij een warm hart toe.

Sint Joris, Middelbeers

Bart Hermans

Na een lang ziekbed overleed op 1 december 2000 Bart Hermans (71). De guld, waar hij al 44 jaar lid van was en de handboogvereniging waren zijn hobby's. Binnen het gilde was hij een bekwaam handboog- en kruisboogschutter. Hij was een levensgenieter. In 1998 werd hij ziek. Twee jaar heeft hij gestreden, maar hij wist dat het einde kwam.

Sint Catharina en Sint Barbara, Mierlo

Nico van den Boomen

Op 9 oktober 2000 is gildeheer Nico van den Boomen (72) plotseling overleden. Nico werd in 1982 als gildeheer geïnstalleerd en daarbij uitgenodigd, over het gildevaandel te lopen. Dit bevestigde de bijzondere gebeurtenis van deze installatie. Hij heeft voor het gilde en voor de gehele Mierlose gemeenschap veel betekend. Vele jaren was hij raadslid en wethouder.

Als directeur van Veilingvereniging 'De Kersenboom' wist hij die eenvoudige kersenveiling uit te bouwen tot een groot omvangrijk bedrijf tot welzijn van vele agrarische bedrijven en hun gezinnen, in Mierlo en de regio. Voor iedereen had Nico een luisterend oor en hij heeft vele problemen voor de mensen weten op te

lossen. Ook zaken als het orgelfonds en kerkrestauratie droeg hij een warm hart toe, alsook het verenigingsleven in zijn totaliteit. Hij was dan ook ere-burger van de gemeente Mierlo.

Sint Catharina en Sint Barbara, Mierlo

Wiel van der Voort

Op 15 december 2000 bereikte het gilde het droeve bericht van het plotselinge overlijden van gildebroeder Wiel van der Voort (69). Na een kortstondige ziekte moest hij een operatie ondergaan en een paar dagen later

kreeg hij 's morgens een hartstilstand. Wiel was 27 jaar een trouw lid van het gilde. Hij vervulde de taken van archivaris en was vele jaren de Jonge Deken.

Na het overlijden van zijn vrouw Roos in 1989 kreeg het gilde nog meer een bijzondere betekenis. Hij was trots om gildebroeder te mogen zijn, hij toonde een geweldige inzet en was graag samen met de andere gildebroeders. Hij was een gezellig mens. Heel zijn leven wordt gekenmerkt door ijver en inzet. Brabant mocht weten dat hij van Limburgse komaf was, waar hij zich vanuit de diepte van de kolenmijn omhoog had gewerkt tot hoofdopzichter bij de Gasunie.

Op 28 december 2000 zou hij zijn 70e verjaardag vieren. Hij had het hele programma voor deze dag al klaar om met kinderen en kleinkinderen naar de Winter-Efteling te gaan. Maar de mens wikt en God beschikt. Wij mogen geloven dat hij zijn 70e verjaardag samen met Roos heeft gevierd.

Samen met zijn familie heeft het gilde op 20 december afscheid genomen van Wiel in een plechtige Eucharistieviering met gilde-eer, geheel in de stijl van Wiel. Tijdens het communiceren hoorde men achtergrondmuziek zoals 'Hoe sjoon ons Limburg is' en 'Waar in brongroen eikenhout'. Het gilde verliest in Wiel een fijne gildebroeder.

Sint Antonius Abt, Nuland

Op 17 januari 2001 overleed na een moedige strijd van bijna twee jaar Gerard van der Dussen (64). Van der Dussen had een actief maatschappelijk leven. Zijn grootste interesses lagen bij het gilde, voetbal, wandelen en de duivensport. Ondanks de tegenslagen in zijn leven was hij een positief man. Zaterdag 20 januari is hij met gilde-eer begraven.

Sint Barbara, Ravenstein

Op dinsdag 19 september j.l. is kringgilddepriester van het Land van Cuijk Jan Donders overleden. Hij was van 1968 tot en met 1994 pastoor in Ravenstein en

Jan Donders

Huisseling. Vaak was hij present bij gildeactiviteiten in zijn parochie maar ook in kringverband. In 1994 werd 'Pastoor' Jan Donders benoemd tot erebroeder van het Sint Barbara Gilde te Ravenstein.

Tevens was hij erebroeder van het Sint Jansgilde te Neerlangel. Ook nadat hij de leiding van de parochie had overgegeven bleef hij zeer actief in de gemeenschap. Hij was immers ook kringpriester en erebroeder. In die functie is hij nog vele gildemissen voorgedaan. Kringgilddepriester Jan Donders werd 76 jaar.

Sint Catharina - Sint Joris, Rosmalen

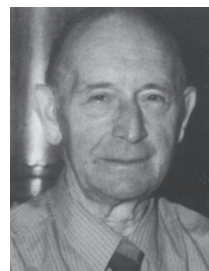

Driek Hubers

Op de statiedag van het gilde overleed Driek Hubers (76). Omdat Hubers de laatste week voor zijn overlijden ernstig ziek was en inmiddels de sacramenten der stervenden had ontvangen, werden alle activiteiten van de statiedag afgelast. Driek was achttien jaar lid van het gilde.

Hij was een trouwe en actieve gildebroeder die zich niet op de voorgrond plaatste. Het gilde kon altijd een beroep op hem doen. Het terrein bij de schutsboom heeft hij altijd mede verzorgd. Hij was de tuinman van het gilde. Ondanks zijn hoge leeftijd bleef Driek een goede schutter en bij het spel jeu de boules stond hij zijn mannetje. Bij de 60-plus gildebroeders van de kleine kring de Hoge Schuts was hij eveneens actief. Bij begrafenissen van gildeleden van deze kring was Hubers bijna altijd aanwezig. Op 30 november 2000 is hij met gilde-eer begraven en op het kerkhof heeft 'zijn' gilde afscheid genomen.

Sint Jan, Soerendonk

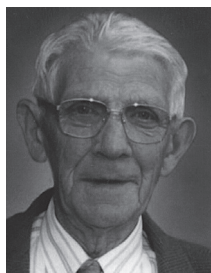

Frans Maas

Op 30 november overleed Frans Maas, beter bekend als Moaske, op 79-jarige leeftijd. Hij was uitbater van café De Hoop. Frans was 46 jaar lid van het gilde. Jaarlijks begon de traditionele Omme-ganck na de H. Mis

in het café van Frans, waar de koffie klaar stond. Ook werden hier de nieuwe dekens ingewijd. Frans genoot hier op zijn eigen wijze volop van. Frans werd op 5 december met gilde-eer begraven.

Onze Lieve Vrouw en de Heilige Willibrordus, Wintelre

Harrie van den Bosch

Op 17 november overleed gildebroeder en ouderling Harrie van den Bosch (82). Harrie was 58 jaar een goede en altijd aanwezige gildebroeder.

Door zijn typische humor was hij geliefd bij iedereen. In deze haastige tijd hield hij zich rotsvast overeind door zijn eigen tempo te handhaven. Zijn rake opmerkingen en wijsheden zullen velen bijblijven. Hij maakte zichzelf gelukkig door anderen te laten lachen.

Onze Lieve Vrouw en de Heilige Willibrordus, Wintelre

Marie Klessens-van Gerwen

Op zondag 19 november overleed gilde zuster en erelid Marie Klessens-van Gerwen (86). Marie heeft altijd met hart en ziel achter het gilde gestaan. Niet alleen in de tijd dat haar man Fons gildebroeder, hoofdman en koning was, maar ook na het overlijden van hem in 1991 heeft zij haar warme belangstelling voor het gilde behouden. Voor zover bekend was het voor het gilde de eerste keer dat een gildezuster met gilde-eer werd begraven.

Mogen zij allen rusten in vrede

DE GILDETROM

OOK HIER WAS ER NOG RUIMTE VOOR UW ADVERTENTIE!

GILDE'KLEINTJE'

Gevraagd: eventueel te koop of in bruikleen. Verzamelaar: alles wat er met het gilde te maken heeft, van kleding t/m bewapening en schilden, voor het opzetten van een permanente tentoonstelling c.q. museum. Voor verdere informatie kunt u contact opnemen met P. Verstappen (lid Sint-Catharinagilde Tongelre). Telefoon: (040) 285 67 73 na 20.00 uur.

GILDE'KLEINTJE'

Gildebroeder H. Hulshof van het Sint-Catharinagilde Tongelre zoekt Steijrische harmonika, 4 rijen: C, F, G en Bes. Telefoon: (040) 281 47 61

HET KOST MAAR EEN TIJNTJE

Het kost maar een tientje om een advertentie van vier regels in 'De Gildetrom' te plaatsen. De enige voorwaarde is, dat u abonnee bent. U kunt de tekst, maximaal vier Gildetrom-regels, sturen aan:

Administratie De Gildetrom, Dr. de la Courtstraat 71, 5421 JG Gemert. Voeg het geld in contanten er bij.

Het onderwerp van de advertentie behoeft niet persé op het gilde betrekking te hebben.

Mogelijke onderwerpen o.a.: de aandacht vestigen op een activiteit, informatie vragen over een bepaald onderwerp, groeten of dankbetuigingen, of iets te koop aanbieden.

DE GILDETROM

Driemaandelijks tijdschrift over de Noordbrabantse schuttersgilden

**VOOR JONGEN OUD!
ULEEST 'MTOCH OOK?**

GILDE'KLEINTJE'

SINT SERVATIUS GILDE LIESHOUT

Zaterdag 5 mei a.s. om 16.30 uur vindt de opening plaats van de nieuwe accommodatie aan de Beemdkant te Lieshout.

ZONDAG 6 MEI OPEN DAG

aan de Beemdkant te Lieshout vanaf 11.00 uur met muziek en vele demonstraties van o.a.

VENDELGROEP PIRREWIT UIT BELGIË

WILLIGERS makers van vaandels, vendels en andere gildeattributen

Joke Willigers (V.H. H.M. Waters)
Zand 33, 5757 RX Liessel (0493) 34 25 68

Beeldengieterij TENAX

Voor verschillende Gildebeelden en diverse andere beelden

Jan van Grunsven
Kampweg 19a, 5476 VB Vorstenbosch
Tel./fax: (0413) 36 31 64
Privé: (0413) 35 04 74

van Herp
music fashion

introduceert uit eigen fabriek
exclusieve gildekleding voor:

Gildebroeders-, zusters en jeugdleden

Bel voor informatie:
(013) 511 06 12

Mobiel:
06 - 22 46 45 55

Of fax:
(013) 511 06 13

Adres:
Spoorakkerweg 11
5071 NC Udenhout (gemeente Tilburg)

Seezo uniformen

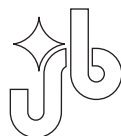
zorgen voor een perfecte presentatie

—
muziekcorpsen
concertmusici
showdrumbands
majorettes
schutterijen
brandweercorpsen
bewaking
chauffeurs

Seezo
meesters in maatwerk

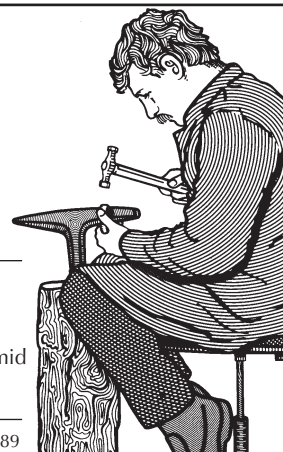
Seezo Uniformen St. Janstraat 38, 7256 BC Keijenborg Gld.
Tel. (0575) 46 16 41 / fax 46 26 69
E-mail: info@seezo.nl - Internet: www.seezo.nl

- Goud en Zilver
- Reparaties
- Veranderingen
- Nieuw werk
- Eigen ontwerp
- Gildewerk
- Graveren

John Bijsterveld
Meester Goudsmid/Edelsmid

Leenderweg 37, Valkenswaard, Tel. (040) 204 24 89

JUWELIERS - HORLOGES
Jan Andriessen
DORPSSTRAAT 28
5708 GK HELMOND (STIPHOUT)
TEL. (0492) 55 07 92
FAX (0492) 52 22 69

!!!UNIFORMEN!!!

Wij maken alle uniformen op maat naar ons of
Uw eigen ontwerp in eigen atelier.
Bij ons zit U ook goed voor bijwerkingen van uniformen.
Bij ons verkrijgbaar: alle toebehoren o.a. extra lange
gildekousen. (tot ver over de knie)

Maak vrijblijvend een afspraak,
wij komen zonder verplichtingen.

KLEERMAKERIJ BELIEN

Kerkstraat 20
3930 Hamont (België) (in Budel net over de grens)
Tel. vanuit NL. 00-3211/44 52 58

Noordbrabantse Federatie van schuttergilden

Agenda

Zoals in onderstaande agenda te zien is, zijn er weer samenvallende gildefeesten. Wij doen nogmaals nadrukkelijk een beroep op u om dit bij het organiseren van uw gildefeest te voorkomen. Met overeenstemming tussen de betreffende kringbesturen en gilden zijn maximaal twee samenvallende gildefeesten acceptabel. Zie in eerste instantie de lijst van gildefeesten in het NBFS-vademecum. Een bijgewerkte lijst van aangemelde c.q. goedgekeurde gildefeesten over meerdere jaren is bij het federatiesecretariaat te verkrijgen.

Gildefeesten NBFS in 2001

7 april

Gildencongres Oude Hertogdom Brabant, te Zoutleeuw (B)

6 mei

Jeugdtoernooi vendelen-trommen-bazuinblazen Kempenland, te Oerle bij het Sint-Jan-Baptistgilde

13 mei

NBFS-toernooi kruisboogschieten op wip, te Netersel in Sportpark 'DE Groesbocht bij het Sint Brigidagilde

20 mei

Kringdag Land van Cuijk, te Ayen bij het Sint Antonius-Sint Agathagilde

27 mei

Kringdag Kwartier van Oirschot, te Hulsel bij het H.Sacramentsgilde

27 mei

Kampioenschap Brabants wipschieten vrije-hand Federatie Wipboomschutters te Dorst

10 juni

Kringdag Kempenland, te Geldrop bij het Sint Catharina-Sint Barbaragilde

24 juni

Kampioenschap Brabants wipschieten opgelegd Federatie Wipboomschutters te Nieuwkuijk

17 juni

Landjuweel NBFS, te Helmond bij het Sint Catharinagilde

1 juli

Kringdag Maasland, te Vorstenbosch bij het Sint Antonius-Abtgilde

1 juli

Kringdag Peelland, te Someren bij het Sint Jorisgilde

19 augustus

Kringdag Baronie-Markiezaat, te Terheijden bij het Sint Antonius Abtgilde

19 augustus

Vrij gildefeest bij Sint Sebastiaangilde Westelbeers en Sint Jorisgilde Middelbeers.

2 september

NBFS-toernooi Brabants geweerschieten op wip,

in Kring Kwartier van Oirschot

16 september

NBFS-toernooi vendelen-trommen-bazuinblazen en standaardrijden, te Haaren bij het Sint Jorisgilde

23 september

Ned. gildekampioenschap kruisboogschieten op wip, te Oirschot bij de O.L.Vrouwebroederschap

13 oktober

Hoofdlidendag in Den Bosch.

Opluistering door gilde Sint Barbara-Sint Joris Boxtel

Gildefeesten NBFS in 2002

26 mei

Kringdag Land van Cuijk, te Heijen bij het Sint Dionysiusgilde

26 mei

Federatietoernooi kruisboogschieten op wip; aanvraag O.L.Vrouwegilde Zeelst

26 mei

Kampioenschap Brabants wipschieten vrije-hand Federatie Wipboomschutters

2 juni

Kringdag Maasland, te Gemonde bij het Sint Joris-Sint Catharinagilde

9 juni

Kringdag Kempenland, te Waalre bij het Sint Martinusgilde

23 juni

Kringdag Baronie-Markiezaat, te Etten-Leur bij het Sint Hubertusgilde

23 juni

Kampioenschap Brabants wipschieten opgelegd Federatie Wipboomschutters

25 augustus

Kringdag Kwartier van Oirschot, te Diessen bij het Sint Jorisgilde

1 september

NBFS-toernooi geweerschieten in Kring Baronie-Markiezaat

8 september

Vrij Gildefeest Land van Cuijk, te Oploo bij het Sint Matthiasgilde

8 september

Vrij Gildefeest Kwartier van Oirschot, te Moergestel bij het Sint Catharinagilde

15 september

NBFS-toernooi vendelen-trommen-bazuinblazen en standaardrijden in Kring Kwartier van Oirschot

12 oktober

Hoofdlidendag in Den Bosch. Opluistering door een gilde uit kring Peelland